

නබ් (සල්)

තුමාණන්ගේ නිවසේ

එක් දිනක්

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الربوة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

@ ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

පෙරවදන

සෘජු මාර්ගය සහ සක දහම සමඟ මෙලොවට තම දූතයාණන් එවූ උත්තරීතර අල්ලාහ්ට සියලු ප්‍රශංසා හිමියි.

මුළු ලොවට ම ආශීර්වාදයක් වශයෙන් එවන ලද නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කෙරෙහිත් එතුමාණන්ගේ පවුලේ සාමාජිකයන් සහ හිතමිතුරන් සියළු දෙනා කෙරෙහිත් අල්ලාහ්ගේ ශාන්තිය හා සමාදානය හිමි වේවා!

වර්තමාන සමාජයේ ජීවත් වන ජනතාව ඕනෑම දෙයක් ප්‍රශංසා කරමින් හෝ නින්දා කරමින් කාලය ගෙවති.

ඔවුන්ගෙන් ඇතැම් පිරිස් අල්ලාහ්ට සමාන කරන තරමට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට අධික ලෙස ප්‍රශංසා කොට, එතුමාණන්ගෙන් උපකාර පතමින් සිටිති.

එමෙන් ම තවත් පිරිසක්, නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ආදර්ශය, සහ ජීවන මාර්ගය ගැන කිසිවක් නො සලකා, ඒවා අනුගමනය නො කර ජීවත් වෙති. මේ දෙපිරිස ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ජීවිතය තමන්ට අවශ්‍ය ආදර්ශයක් වශයෙන්, තම ජීවිතයට පාඩමක් වශයෙන් නො ගනිති. ඔවුන්ට අල්ලාහ්ගේ ආරක්ෂාව පතමු.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ජීවිත කථාව සහ එතුමාගේ ජීවන ක්‍රමය පිළිබඳ ව ඔබ සියල්ලට පහසුවෙන් හඳුන්වා දීමේ අපේක්ෂාවෙන් මෙම පොත් පිංවය සකස් කළෙමි.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ජීවිතයේ සෑම අංගයක් ම මෙහි දී හෙළිදරව් නො කරන නමුත්, එතුමාණන්ගේ අංග සම්පූර්ණ ගුණාංගයන් කිහිපයක් පැහැදිලි කිරීමට හැකි වන බව සිතමි.

මේ සඳහා සෑම පාඩමක ම එයට අදාළ හදිස් වදනක් සඳහන් කළෙමි. නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ජීවන රටාව සමාජයේ ජීවන රටාව, යහමඟට ඇරයුමක් කරන ජීවන මාර්ගයක් විය. එතුමාණන් මෙලෙස ජීවන මාර්ගය පෙන්වූයේ තම ඇරයුම සනාථ කරනු පිණිසය.

නැමදුම්, යහ ගුණාංග, ආදර්ශමත් හැසිරීම් යන සියලු අංගයන්හි එතුමාණන් උතුම් ස්ථානයක් දැරූහ.

මේ බව අති උතුම් අල්ලාහ් අගය කරන්නේ මෙසේය: “සැබැවින් ම, ඔබ අති ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණාංගයන් මතය.” (සූරා අල් කලම් 68:4)

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්හට කුමන ස්ථාවරයක් නිලයක් අල්ලාහ් පිරිනැමුවේ ද, එම නිලය මත පමණක් පදනම්ව අභ්ලුස් සුන්නාන් වල් ජමාඅත්වරු එතුමාණන් ගැන පැසසුම් කරති. එනම් ඔහු අල්ලාහ්ගේ ගැත්තාය. ඔහුගේ දූතයාය. ඔහුගේ මිතුරාය. ඔවුහු තම දෙමාපියන්, දරුවන් හා තම ජීවිතයට වඩා නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට ආදරය දක්වති. එහෙත් එතුමාණන්ගේ සැබෑ තත්ත්වය හා නිලයට වඩා අමතරව කිසිවක් අතිශයෝක්තිභාවයෙන් නො පවසති.

අප ද, ඒ මාර්ගයේ ම ගමන් කරන්නෙමු. එතුමාණන්ගේ නාමයෙන් ජන්ම දින සැමරුම් හෝ වෙනත් උත්සව කිසිවක් නො පවත්වමු. තවද, එතුමාණන් අණ කළ ආකාරයට එතුමාණන් කෙරෙහි ආදරය දක්වමු.

එතුමාණන් අණ කළ අයුරින් එතුමාණන්ට අවනත වෙමු. එතුමාණන් තහනම් කළ හා එතුමාණන් වැළැක්වූ සියලු දැයින් අපි ඉවත් වන්නෙමු.

එතුමා සම්බන්ධයෙන් වන දැනුමේ ප්‍රමාණය: එතුමා මිනිසෙකි. තවද, එතුමා දෙවියන්ගේ සියලු ම මැවීම් අතරින් අති උතුම් මැවිල්ලය. නබිත්වය හෙවත් දූත මෙහෙය සඳහා අවසාන වශයෙන් තෝරා ගත් අයෙකි. ආලෝකයෙන් අලෝකවත් කරයි. සාක්ෂි දරයි. දෙවිඳාණෝ නබිතුමාගේ නාමය තම නාමය සමඟ සම්බන්ධ කළහ. එය මුඅද්දින් පස්වේල සලාතයේ 'අෂ්හදු' (මම සාක්ෂි දරමි) යන ප්‍රකාශය පවසන විටය. ඔහුට ගෞරවය පුදනු පිණිස තම නාමයෙන් ම ඔහුගේ නම බිඳී එන්නට සැලැස්වීය. ඒ අනුව අර්ෂ් හි පාලකයා මහමුද් වන අතර මේ අහමද් ය.

මෙලොව ජීවිතයේ එතුමාණන් ව දැක ගන්නට අපොහොසත් වුව ද, එතුමාණන් හා අප අතර ගත වූ කාලය දීර්ඝ වුව ද, නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සඳහන් කළ පිරිස අතර අප ද, වන්නට මම අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරමි.

“මම මගේ සහෝදරයන් දැක ගන්නට කැමති වෙමි.” යැයි වරක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ පැවසූ විට, “අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! අපි ඔබගේ සහෝදරයන් නො වේ දැ?” යි අවට සිටි සහාබාවරු විමසූහ. එවිට එතුමාණන්, “ඔබ සියලු දෙනා ම මගේ මිතුරන්ය. නමුත් තවමත් නො පැමිණි අපගේ සහෝදරයෝ ද, වෙති.” යැයි පිළිතුරු දුන්හ. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔබේ සමාජයට තවමත් නො පැමිණි අය ඔබ හඳුනා ගන්නේ කෙසේ දැ?” යි සහාබාවරු විමසූහ. එවිට එතුමාණෝ, “විශාල සංඛ්‍යාවකින් යුත් අශ්වයන් මැද, මුහුණු හා පාද ආලෝකයෙන් බැබළෙන අශ්වයෙක් කෙනෙකුට වී නම්, ඔහු එය

හඳුනා ගන්නේ ද?” යැයි විමසූහ. එවිට සහායවරු “ඔව්” යැයි පිළිතුරු දුන්හ. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ, “මගේ සහෝදරයෝ වුළු ධෝවනය කිරීමේ හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ මුහුණු හා පාද ආලෝකයෙන් බැබලෙමින් (අවසාන දිනයේ) පැමිණෙති. මගේ පොකුණ අසල ඔවුන් ව මුණ ගැසෙනු ඇත.” යනුවෙන් වදාළහ.

නබි(සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ආදර්ශය අනුගමනය කරන; එතුමාගේ ගමන් මගෙහි ගමන් කරන, එතුමාගේ පිළිවෙත් පිළිපදින ජනතාව අතර අප ද, එකතු කර ගන්නා ලෙස අල්ලාහ්ගෙන් මම ප්‍රාර්ථනා කර සිටිමි.

තවද, අද්න් නම් ස්වර්ගයේ එතුමාණන් සමඟ අපව ද, රැස් කරන ලෙස ද, එතුමාණන්ට සම්පූර්ණ වේතනය ලබා දෙන ලෙස ද, උත්තරීතර අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කර සිටිමි.

අපගේ නබි මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හා එතුමාගේ පවුලේ උදවිය මෙන් ම හිතමිතුරන්ට අල්ලාහ් ආශීර්වාද කරන්නවා!

අබ්දුල් මලික් මුහම්මද් ඉබ්නු අබ්දුර් රහ්මාන් අල් කාසිම්.

හමුවීම

පසුගිය ශතවර්ෂ කිහිපයක්, පසු කර ආ යුගයක පිටු කිහිපයක් පෙරළා ඒවායෙහි ජේලි කියවා ඒවා ගැන කල්පනා කර බලමු. එම වචන හා වදන් තුළින් නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ව එතුමාණන්ගේ නිවසෙහි ම හමු වන්නෙමු.

එතුමාණන්ගේ නිවසට ගොඩ වී එහි සිදුවීම් කිහිපයක් දැක එතුමාණන්ගේ වටිනා වදන් කිහිපයකට සවන් දෙමු.

එක් දිනක් හෝ එම නිවසේ රැඳී සිටින්නට බලමු. එය ප්‍රමාණවත්ය. මෙ මගින් අගනා පාඩම් ඉගෙන ගෙන, වදනින් හා ක්‍රියාවෙන් ආලෝකය ලබමු.

මිනිසුන්ගේ දැනුම පුළුල් වී ඇත. ඔවුන්ගේ කියවීමේ හැකියාව වර්ධනය වී ඇත. ලේඛන හා විඩියෝ පට තුළින් ද, පොත් හා ලිපි තුළින් ද, නැගෙනහිර හා බටහිර සියලු දේ දකින්නට ඔවුහු සමත් වී ඇත.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ නිවසෙහි වූ පිළිවෙත් දැන හැඳින ගැනීමට ඔවුන්ට වඩා අපි සුදුස්වසෝ වෙමු. එහි දී අපි දකින දේ සහ දැනගන්නා දේ අපේ ජීවිතය විශිෂ්ඨ ලෙසින් අනුගමනය කරමු.

ස්ථානය පටු නිසා අපි ඔහුගේ නිවසේ ඇති නිශ්චිත ස්ථාවරයන් කිහිපයක් වෙත පමණක් යොමු වෙමු. ඒවා පිළිබඳ ව මනා පුහුණුව ලැබ අපගේ නිවෙස්වල ද, ප්‍රායෝගිකව පිළිපදිමු.

මාගේ මුස්ලිම් සොයුර!

ගත වූ සිය වසර ගණනාවක් අපගේ දැසින් සැඟවුණු දෑ ගැන සවන් දීමට හෝ අපගේ මුතුන් මිත්තන්ගේ ජීවන තත්ත්වය යළි මතක් කිරීමට අවශ්‍යයතාවක් නැත.

නමුත් දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) වර්තාපදානය කියවීමෙන් එතුමාගේ පිළිවෙත අනුගමනය කිරීමෙන් සහ එතුමාණන්ගේ මාර්ගයේ ගමන් කිරීමෙන් අපි අල්ලාහ්ට නැමදුම් ඉටු කරමු.

එය අල්ලාහ්ගේ ගෞරවනීය දූතයාණන්ට ආදරය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඔහු අප හට කළ නියෝගය පිළිපැදීමක් වශයෙනි.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කෙරෙහි ආදරය දැක්වීමේ දී වැදගත්ම සලකුණ වන්නේ එතුමාණන් අණ කළ දේ අනුගමනය කර, එතුමාණන් වැළැක් වූ හා තහනම් කළ දැයින් වැළකී සිටීමයි.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට අවනත වී එතුමාණන්ගේ නියෝග පිළිපැදීම අප සතු වගකීමක් බවත්, එතුමාණන් නායකයකු හා උදාහරණ පුරුෂයකු ලෙස පත් කර ඇති බවත්, අල් කුර්ආනයේ අල්ලාහ් මෙසේ සදහන් කර ඇත.

"(නබිවරය!) ඔබ පවසනු. ඔබ අල්ලාහ් ව ප්‍රිය කරන්නෙහු නම් ඔබ මා අනුගමනය කරන්න. අල්ලාහ් ඔබ ප්‍රිය කරනු ඇත. ඔබගේ පාපයන් ඔබට සමා කරනු ඇත. අල්ලාහ් අති ක්ෂමාශීලීය මහා කාරුණිකය." (3:31)

උත්තරීතරයාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

"තවද, අල්ලාහ් ව ද, පරමාන්ත දිනය ද, අපේක්ෂා කොට අල්ලාහ් ව අධික ලෙස මෙනෙහි කරන්නන් හට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් තුළ නුඹලාට අලංකාරවත් ආදර්ශයක් ඇත." (33:21)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ට අවනත වීමේ හා එතුමාණන් ව අනුගමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව පිළිබඳ ව අල් කුර්ආනයේ තැන් හතළිහක පමණ අල්ලාහ් සඳහන් කරයි.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් අනුගමනය කිරීම හැර, බැතිමතුන්හට වෙනත් සතුටක් හෝ මතුලොවෙහි කිසිදු ජයක් හෝ නොමැත.

"කවරෙකු අල්ලාහ්ට සහ ඔහුගේ රජුල්වරයාට අවනත වන්නේ ද, පහළින් ගංගා ගලා බසින ස්වර්ගයට අල්ලාහ් ඔහු ඇතුළත් කරනු ඇත. ඔවුහු එහි සඳා කල් රැඳී සිටින්නෝය. එය ඉමහත් ජයග්‍රහණයයි." "කවරෙකු අල්ලාහ්ට සහ ඔහුගේ දූතයාණන්හට පිටුපා එරෙහි වන්නේ ද, නියම කරන ලද සීමාව උල්ලංඝනය කරන්නේ ද, ඔහු නිරා ගින්නට සදාතනිකයකු ලෙසින් ඇතුළු වනු ඇත. ඔහුට නින්දිත දඬුවමක් ඇත." (4:13-14)

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් කෙරෙහි ආදරය තැබීම ඊමානයේ මිහිරි බව ලබා ගැනීමේ මාර්ගයක් බවට එතුමාණෝ පත් කර ඇත. එතුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ. "කවරෙකු තුළ කරුණු තුනක් තිබේ ද, ඔහු ඊමානයේ මිහිරි භාවය සොයා ගත්තේය. අල්ලාහ් සහ ඔහුගේ රජුල්වරයාණන් සෙසු අයට වඩා ඔහුට වඩාත් ප්‍රියමනාප අය වීම..."

තවදුරටත් එතුමාණෝ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පවසා සිටියහ. “මාගේ ප්‍රාණය කවරෙකුගේ අතේ තිබේ ද, ඔහු මත දිවුරා පවසමි. ඔබ අතරින් කිසිවකුට හෝ ඔහුගේ දෙමාපියන් හා දරුවන්ට වඩා මා ප්‍රියතම අයකු බවට පත්වන තුරු, ඔහු සැබෑ විශ්වාසය තැබූ අයකු වන්නේ නැත.”

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ජීවිත කතාව ඉතාමත් පවිත්‍ර එකක් වන අතර එය අධ්‍යනය කර අපි ද, එය අනුගමනය කරමු.

ගමන

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) නිවසට ගොස් එතුමාගේ ජීවිතයේ සියුම්භාවය හා එතුමාණන් කටයුතු කළ විලාශය අධ්‍යයනය කිරීම ඉතාමත් භාරදූර කටයුත්තකි. එහෙත් එම මාර්ගයෙන් අපට කුසල් ලැබෙන්නේ නම් එය ඉවත දැමිය හැකි ද?

එතුමාණන්ගේ ජීවිතය මාර්ගෝපදේශයකි; පාඩමකි; මඟ පෙන්වීමකි; අනුගමනය කිරීමකි; එමෙන් ම පිළිපදිනු ලබන්නකි.

මෙහි දී ගමන යනුවෙන් සඳහන් කළේ ග්‍රන්ථ සහ සහාධාවරුන් වාර්තා කළ කරුණු අතර යන ගමන මිස සොහොනක් හෝ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ හෝ වෙනත් කිසිවෙකුගේ නිවසක් වෙත සංචාරය කිරීම නො වේ. ඊට හේතුව දූතයාණන් සඳහන් කළ පරිදි මස්ජිද් තුනක් හැර අන් කිසිදු ස්ථානයක් බැහැ දැකීම ආගමික කටයුත්තක් නො වන නිසාය.

"මස්ජිදුල් හරාම්, මාගේ මෙම මස්ජිදය (වන මස්ජිදුන් නබවි) හා මස්ජිදුල් අක්සා යන මස්ජිද් තුන වෙත හැර වෙනත් කිසිදු තැනකට වන්දනා ගමන් නො යන්න."

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ආඥාවට එකඟ ව ක්‍රියා කිරීම අනිවාර්යය වන හෙයින්, ඉහත සඳහන් මස්ජිද් තුන හැර අන් කිසිදු ස්ථානයකට වන්දනා ගමනේ යෑම අප විසින් සිදු නො කළ යුතුය.

සර්වබලධාරී කීර්තිමත් අල්ලාහ් මෙසේ පවසයි: “රසූල්වරයා ඔබට කුමක් පිරිනැමුවේ ද, එය ඔබ ගනු. ඔහු ඔබට කුමක් තහනම් කළේ ද, එයින් ඔබ වැළකී සිටිනු.” (59:7)

නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සිරිත් අපි අනුගමනය නො කරන්නෙමු. ඉබ්නු වලාහ් තුමා මෙලෙස වාර්තා කරයි: “නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සහාබාවරුන්ගෙන් බයිඅත් හෙවත් පාක්ෂිකහාවයේ දිවුරුම් දීම භාර ගත්තේ ගසක යට සිටය. එම ගස කපා දමන්නට උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා නියෝග කළේය. හේතුව ජනයා එම ස්ථානයට ගොස් සලාත් කිරීමට ආරම්භ කළ බැවින් එහි දී අර්බුධයක් ඇති වනු ඇතැයි යන බිය නිසා වෙනි.”

හිරා නම් ගල් ලෙන පිළිබඳ ව ඉබ්නු තයිමිය්යා (රහිමහුල්ලා) මෙසේ පැවසූහ: නබිත්වය ලබන්නට පෙර මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එම ගල්ලෙනෙහි හුදකලාවේ භාවනාවේ නිරත වී සිටියහ. ප්‍රථම කුර්ආන් වාක්‍ය අල්ලාහ් වහී මගින් පහළ කරනු ලැබුවේ එම ස්ථානයෙහි ය. නමුත් දිව්‍ය පණිවිඩ එහි පහළ වූ අවස්ථාවේ සිට එතුමාණන් හෝ එතුමාණන්ගේ සහගාමීන් හෝ ඒ වෙත නැග එයට ඇතුළු වූයේ නැත.

නබිත්වය ලැබීමෙන් පසුව වසර දහයක් මක්කාවෙහි ජීවත් වූ එතුමාණන් එම ගල් ලෙන නරඹන්නට හෝ එහි නගින්නට හෝ ගියේ නැත. එමෙන්ම එතුමාණන් සමඟ මක්කාහ්වේ සිටි සෙසු මුස්මින්වරුන් ද, එලෙස ම කටයුතු කර ඇත්තාහ. හිජ්රත් ගිය පසුව 'උම්රතුල් හුදෙයිබ්ය්යා' හෙවත් හුදෙයිබ්ය්යා උම්රා අවස්ථාව, 'ආමුල් ෆත්හ්' හෙවත් මක්කාහ් ජයග්‍රාහී වර්ෂය මෙහි දී තුමාණන් දින විස්සක් නතර වී සිටියහ. 'උම්රා ජුරානා' හෙවත් ජුරානා උම්රා අවස්ථාව වැනි කිහිප

අවස්ථාවක ම මක්කාවට පැමිණි අතර එතුමාණන් හිරා ගල් ලෙන දෙසට ගියේ නැත. එය නරඹන්නට ගියේ නැත.

මෙහි දී මදිනා නගරය දෙස ද, අප අවධානය යොමු කළ යුතුය. එහි විශාල තම සහ අප ඉදිරියේ වඩාත් ම කැපී පෙනෙන කන්දක් පිහිටා ඇත.

එය උහද් කන්දය. ඒ ගැන අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පැවසූහ.

“මෙම කන්ද අප ට ප්‍රියමනාපය. අපි ද, එයට ප්‍රිය කරමු.”

රසූල් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ නිවසට ඇතුළුවීමට පෙර, එහි ගොඩනැගිල්ල හා එහි ව්‍යුහය දකින්නට පෙර, එම නිවසේ කුඩා ප්‍රමාණය හෝ එහි තිබෙන ඇතිරිලි හෝ දැක අප විස්මයට පත් නොවිය යුතුය.

එයට හේතුව, අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙලොව සැප සම්පත් සියල්ල අවම කර, එහි අලංකාරය හෝ වස්තූන් දෙස නො බලා, ඉතාමත් වාමි සරල ජීවිතයක් ගත කර ඇති බැවිණි.

නමුත් එතුමාණන්ගේ නෙත් පිණවීම සලාහ් හෙවත් නැමදුමෙහි විය.

මෙලොව පිළිබඳ ව සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ.

මට හා මොලොවට ඇත්තේ කුමක් ද? මට හා මෙලොවට ඇත්තේ ගිම්හානයේ ගමනක යෙදෙන මගියෙක්, දහවල් කාලයේ පැයක් පමණ ගසක් යට නැවතී, පසුව විවේක ගෙන එය අත්හැර දමා යන්නාක් සේය.

මදිනා නගරයේ මාර්ග අතර පියවර තබා ඇවිද එමින් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ නිවස ඉදිරියට අපි පැමිණ ඇත්තෙමු.

එක් ගඩොලක් මත තවත් ගඩොලක් තබා බිත්ති තනා, ඒවා මත ඉඳි ගසේ අතු දමා වහල සෙවිලි කරන ලද අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) බිරියන්ගේ නිවෙස් ඔබට මෙහි දැක ගන්නට පුළුවන.

හසන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි.

“උස්මාන් බින් අෆ්ෆාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ පාලන සමයේ නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ බිරින්දෑවරුන්ගේ නිවැස් කුළට පිවිස, මාගේ අතින් ම ඒවායෙහි වහල සකස් කර ඇත්තෙමි.”

වාම් ලෙස ඉදිකරන ලද නිවෙස්වල ඉතාමත් කුඩා කාමර තිබුණි. එහෙත් ඒවා ගොඩ නැගී තිබුණේ ඊමාන් හෙවත් දේව විශ්වාසය, කීකරුකම දිව්‍ය පණිවිඩ හා දූත මෙහෙය මත පදනම්වය.

දූතයාණන්ගේ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ගුණාංග

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ නිවසට ළඟා වී, එතුමාණන්ගේ අනුමැතිය සහිත ව දොරට තට්ටු කරමු. එතුමාණන්ගේ ගෞරවනීය පෙනුම සහ එතුමාණන්ගේ සිනහමුසු මුහුණ අප දැන ගැනීමට හැකි වනු පිණිස එතුමාණන් ව අප දැසින් දකින්නාක් මෙන් අපට විස්තර කළ එතුමාණන්ව දුටු සහාබාවරුන් සමඟ පරිකල්පනයන් ගමන් කිරීමට අපි ඉඩ දෙමු.

අල් බර්රා ඉබ්නු ආදිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ පැවසීය:

“නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ජනතාව අතර ඉතාමත් මනහර මුහුණක් සහිත කඩවසම් පෙනුමකින් යුක්ත වූ අතර එතුමාණන් කැපී පෙනෙන තරමට වැඩිය උසින් හෝ වැඩිය කොට හෝ නො වූහ.”

හෙතෙම (රළියල්ලාහු අන්හු) තවදුරටත් මෙසේ පවසයි.

“නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් උරහිස දෙක අතර වැඩි ඉඩක් සහිත පළල් කෙනෙක් වූහ. එතුමාගේ හිසකෙස් කන් පෙත්ත දක්වා දිගට තිබුණි. දිනක් එතුමාණන් රතු පැහැති ඇඳුමෙන් දුටුවෙමි. ඊට වඩා ලස්සන පෙනුමක් මම කිසි විටෙක දැක නැත.”

අබු ඉස්හාක් අස් සුබෙය්ඉ (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ පවසයි:

“අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මුහුණ අසිපත මෙන් වී දැයි?” කෙනෙක් අල් බරා ඉබ්නු ආසිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගෙන් විමසූ විට, හෙතෙම “එසේ නො ව, එතුමාණන්ගේ මුහුණ පුන් සඳ මෙන් තිබුණි” යැයි පැවසීය.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

“අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අතට වඩා සුමුදු සේද හෝ සිල්ක් හෝ වෙනත් කිසිවක් මා ස්පර්ශ කර නැත. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) නිකුත් වන සුගන්ධය මෙන් කිසිදු සුගන්ධයක් මම ආඝ්‍රාණය කර නැත.”

සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්ගේ ගුණාංග:

ලැජ්ජාව

අබු සර්ද් අල් කුද්රි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා ඒ ගැන මෙසේ පවසයි:

"නිරයට පිටු පසින් සිටින කන්‍යාවියකට වඩා එතුමාණන් අධික ලැජ්ජා ශීලිත්වයෙන් යුත් කෙනෙකු වූහ. එනම් එතුමාණන් යමක් පිළිකුල් කළේ නම් එතුමාණන්ගේ මුහුණෙන් අපට එය දැක ගත හැකි වනු ඇත."

මේවා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) හැඩරුව, ගුණාංග සහ ලක්ෂණ යනාදිය පෙන්වා දෙන කෙටි විස්තරයකි. සැබැවින් ම අල්ලාහ් අංග සම්පූර්ණ හැඩරුව සහ ගුණාංග එතුමාණන්ට පිරිනමා තිබුණි.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සම්භාෂණය.

රසූල් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ගුණාංගයන් කිහිපයක් ගැන දැනුවෙමු. දැන් එතුමාණන් ගැන කතා කිරීමට පෙර එතුමාණන්ගේ කතා ශෛලිය කෙසේ තිබුණේ ද? එය කවර ක්‍රමයකින් පිහිටියේ දැ? යි බලමු.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී:

"අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ඔබ මෙන් දීර්ඝව කතා කරන කෙනෙකු නො වූහ. එහෙත් පැහැදිලිව, ඕනෑ ම කෙනෙකුට පහදා ගත හැකි අයුරින් එතුමාණන් කතා කළහ. එවිට

එතුමාණන් සමඟ වාඩි වී සිටි අය එම වදන් තම සිත් හි වණපොත් කර ගනිති."

එතුමාණෝ මෘදු හා මිහිරි වදනින් තම කතාව සෑම කෙනෙක් ම වටහාගත යුතු යැයි අපේක්ෂාවෙන් කතා කළහ.

තම සමාජයේ කරුණක් පහදා ගැනීමේ හැකියාව විවිධ ජනයා අතර විවිධ මට්ටමින් පිහිටන බව වටහා ගනිමින් කතා කිරීම එතුමාණන්ගේ විශේෂත්වයකි. සැබැවින් ම මේ සඳහා කෙනෙකුට බොහෝ ඉවසීම සහ නිපුණත්වයක් තිබිය යුතුය.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

“අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කතාව, එයට සවන් දෙන සෑම කෙනෙකුට ම පහදා ගත හැකි අයුරින් පැහැදිලි ව තිබුණි.”

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කරුණාව සහ පුළුල් හදවත දෙස බලන්න. ජනයා වටහා හැකි පරිදි එතුමාණන් තම කතාව යළි යළිත් සඳහන් කළහ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“තම කතාව අවබෝධකර ගත හැකි පරිදි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) යළි යළිත් එය තෙවරක් පැවසූහ.”

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ජනතාව සමඟ ඉතාමත් කාරුණික ව කටයුතු කළ අතර ඔවුන්ගේ බිය සමනය කළහ. ඇතැමුන් බියෙන් හා තැති ගැන්මෙන් පසුවූහ.

ඉබ්නු මස්ෆූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

මිනිසෙක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත පැමිණ එතුමාණන් සමඟ කතා කළේය. ඔහු බියෙන් වෙවුලන්නට ගත්තේය. එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්, “ඔබ (බිය නොවී) සැහැල්ලු වනු. මම රජ කෙනෙක් නො වෙමි. සැබැවින් ම මම වියළි මස් ආහාරට ගන්නා කාන්තාවකගේ පුතෙක් වෙමි.” යැයි පවසා සිටියහ.

නිවස තුළ

මෙම ප්‍රජාවේ නිවෙරයාණන්ගේ නිවස මධ්‍යයේ සිටින්නට අපට අනුමැතිය දෙනු ලැබේ; අප පිළිගනු ලැබුණි.

අප ඒ දෙස බලන පිණිස නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ මිතුරන් වන සහාබාවරු එම නිවසේ තිබෙන ඇතිරිලි, බඩු බාහිරාදිය පිළිබඳව සම්පූර්ණ තොරතුරු අප හට සපයා ඇත.

මෙම නිවසේ කාමර හෝ උඩුමහල් පිළිබඳව සොයා බලන්නට අපට අවශ්‍යතාවක් නොමැති බව අපි දැනිමු. කෙසේ වුව ද, අධ්‍යනය කිරීමේ හා ආදර්ශ ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව මත අති ගෞරවනීය එම නිවස තුළ තැන් කිහිපයක් දෙස බලමු.

මෙම නිවසේ අත්තිවාරම ඉතාමත් සරල එකකි. ඒ සඳහා යෙදූ ප්‍රග්ධනය විශ්වාසවන්ත භාවයයි.

එහි බිත්තිවල අද සමාජයේ බොහෝ දෙනා එල්ලා ඇති සජීවී ජීවිතයේ පින්තූරවලින් තොර බව ඔබට නො පෙනේ ද?

අලෙයිහිස් සලාතු වස්සලාම් තුමාණෝ මෙසේ පවසා සිටියහ.

"සුනබයෙක් හෝ රූපයක් හෝ තිබෙන නිවෙසකට මලක්වරුන් පිවිසෙන්නේ නැත."

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තම දෛනික ජීවිතයේ උපයෝගී කළ ඇතැම් භාණ්ඩ දෙස ඔබේ තෙත් යොමු කර බලන්න.

සාබිත් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

ලිවලින් සාදා යකඩ පට්ටලින් අමුණා තිබූ භාජනයක් රැගෙන අනස් ඉඬනු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා අප වෙත පැමිණියේය. එවිට එතුමා: ආහෝ සාබිත්! අල්ලාන්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිනි වසල්ලම්) භාවිත කළ භාජනය මෙය වේ. යැයි පැවසීය.

“සල්ලල්ලාහු අලෙයිනි වසල්ලම්තුමාණෝ ජලය, පලතුරු යුෂ, මී පැණි, කිරි වැනි දෑ මෙහි පානය කළහ.”

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

“අල්ලාන්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිනි වසල්ලම්) ජලය බොන විට, එතුමාණෝ තෙවරක් හුස්ම හරිමින් (උගුරු තුනකින්) බීවේය.”

එනම්, භාජනයට බැහැර ව හුස්ම හරිමින් යන්නයි.

තවත් වාර්තාවක. “කෙනෙක් (යමක් පානය කරන විට), භාජනය තුළ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කිරීම හෝ පිඹීම හෝ එතුමාණන් තහනම් කළහ.”

යුද්ධය කටයුතුවල දී

යුද්ධය පවතින ස්ථානයන්හි මෙන් ම දරුණු හා ප්‍රහාරක දිනයන්හි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) පළඳින යුධ කබාය නිවසේ දැකින්නට නො තිබිණ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් එම යුද කබාය යුදෙව් ජාතිකයෙකු වෙත උකසට තබා තිරිඟු සේරු 30ක් ණය වශයෙන් ලබා ඇත. ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය පවසන පරිදි එතුමාණන් මිය ගියේ එම කබාය යුදෙව් පුද්ගලයා ළඟ උකසට තැබූ තත්ත්වයේය.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හිටිහැටියේ තම නිවසේ සිටින අය තිගැස්සෙන පරිදි කිසි විටෙක නිවසට ඇතුළු වූයේ නැත. එතුමා නිවසට ඇතුළු වූයේ, එතුමාණන්ගේ පැමිණීම තම පවුලට දැනුවත් කර, ඔවුන් වෙත සලාම් පැවසීමෙන් පසුවය.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ හදිසය සුපරික්ෂාකාරී ඇසකින් සහ සවිඥානක හදවතකින් මෙනෙහි කර බලන්න.

“ඉස්ලාමීය දහම වෙත මඟ පෙන්වනු ලැබූ, තමන්ට එදා දින ලැබූ දැයින් සෑහීමට පත් වූ අයට සුබ පැතුම් හිමි වේවා!”

මෙවන් තවත් උතුම් හදිසයකට සවන් දෙන්න.

"කවරෙකු පවුලේ සුරක්ෂිතභාවය සහ යහපත් ශරීර සෞඛ්‍යභාවය සමඟ, ඔහුගේ දවසට අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන ඔහු ලබමින් උදෑසන අවදි වන්නේ ද, ඔහුට මුළු ලෝකය ම ලබා දුන්නාක් මෙනි."

සම්පතම ශෝකීන්

තම ශෝකීන් සමඟ සම්බන්ධතා පැවැත්වීම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට වචනයෙන් කිව නො හැකි සතුටක් ගෙන දුන්නේය. එතුමාණන් වඩාත් ම සම්පූර්ණ හා පරිපූර්ණ මිනිසකු විය.

එය කෙතරම් ද යත්, කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රයේ දේව ප්‍රතික්ෂේපකයෝ පවා එතුමාණන් නබි පදවිය ලබන්නට පෙර සිට ම එතුමාණන් 'සත්‍යවත්තයා', 'විශ්වාසවත්තයා' යනුවෙන් මෙනෙහි කරමින් පැසසුමට ලක් කරන තරමට ම විය.

තවද, කදීජා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය ද, මේ බව මෙසේ විස්තර කළාය.

“ඔබ ශෝකී සම්බන්ධකම් මැනවින් රකින්නෙහිය. සත්‍යය පවසන්නෙහිය...” හදිසක කොටසකි.

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉටු කළ විශිෂ්ඨතම යුතුකම් සහ මහඟු රාජකාරී අතරින් එතුමාණන් හත් වන වියේ පසුවන විට අභාවයට පත් එතුමාණන්ගේ මෑණියගේ කබිරය බැහැ දකින්නට යාම මෙහි දී මෙනෙහි කළ යුතුය.

අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ වාර්තා කළහ.

“නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම මෑණියන්ගේ කබිරය බැහැ දකින්නට පැමිණ හඬා වැළපින. එතුමාණන් අවට සිටි අය ද, අඩන්නට විය. එතුමා මෙසේ පැවසූහ: ඇය වෙනුවෙන් සමාව අයදින්නට මම අල්ලාහ්ගෙන් අනුමැතිය පැතුවෙමි. නමුත් මට අනුමැතිය නො ලැබුණි. ඇයගේ කබිරය බැහැ දකින්නට අල්ලාහ්ගෙන්

අනුමැතිය පැතුවෙමි. මට අනුමැතිය දෙන ලදී. එ නිසා ඔබ ද, සොහොන් බැහැ දකිනු. සැබැවින් ම එය මරණය ඔබට සිහිගන්වයි."

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම ශෝකයින් කෙරෙහි දැක්වූ ආදරය මෙන් ම ඔවුන් සත්‍යය වෙත ඇරයුම් කිරීමට, ඔවුන්ට මග පෙන්වීමට හා ඔවුන් අපා ගින්නෙන් ආරක්ෂා කිරීමට එතුමාණන් තුළ තිබූ ආශාව මෙනෙහි කර බලන්න. ඒ සම්බන්ධයෙන් එතුමාණන් දුක් පීඩාවන් විඳ දරා ගත්හ.

අබ්නුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

(අල්-කුර්ආන් 26:214) වාක්‍ය පහළ වූ විට,

"තවද, (නබිවරය!) ඔබේ සමීප ශෝකයින්ට අවවාද කරනු."

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කුරෙයිෂ්වරුන් කැඳවා ඔවුන් රැස්වූ අවස්ථාවේ පොදුවේ මෙන් ම විශේෂයෙන් ආමන්ත්‍රණය කරමින් මෙසේ පැවසූහ.

"අබ්දු ෂම්ස්ගේ ජනයිති! කෘබ් ඉබ්නු ලුඅයිගේ ජනයිති! ඔබව අපා ගින්නෙන් ආරක්ෂා කර ගන්න. අහෝ මුර්රා ඉබ්නු කෘබ්ගේ ජනයිති! ඔබව අපා ගින්නෙන් ආරක්ෂා කර ගන්න. අබ්දුල් මනාෆ්ගේ ජනයිති! ඔබව අපා ගින්නෙන් ආරක්ෂා කර ගන්න. හාෂීම්ගේ ජනයිති! ඔබව අපා ගින්නෙන් ආරක්ෂා කර ගන්න. අහෝ අබ්දුල් මුත්තලිබ්ගේ ජනයිති! ඔබව අපා ගින්නෙන් ආරක්ෂා කර ගන්න. අහෝ ෆාතිමා ඔබ ද, ඔබව අපා ගින්නෙන් ආරක්ෂා කර ගන්න. ඔබ වෙනුවෙන් (ඔබව මුදා ගන්නට) කිසිවක් මම අල්ලාහ්ගෙන් ලබන්නේ නැත. නමුත් ඔබ සතු නැකම හැර. එහි තෙතමනයෙන් මම තෙත් වෙමි."

ආදරණීය (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මහජපා වන අබු තාලිබ් ට ඉස්ලාමය වෙත ඇරයුම් කිරීම (නිර්වචක එකක් බව දැන සිටියත්) එම වැයම අත හැරියේ නැත. වරින් වර ඔහුව මුණ ගැසී ඔහුට ඇරයුම් කළහ. අවසානයේ අබු තාලිබ් මරණාසන්න ව සිටින අවස්ථාවේ පවා ඔහුට (ඉස්ලාම් වෙත) ඇරයුම් කළහ.

අබු තාලිබ්ට මරණාසන්න වූ කල්හි, ඔහු අබියස අබු ජහල්, අබ්දුල්ලා ඉබ්නු අබු උමයියා ද, සිටියේය. එම අවස්ථාවේ නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එහි පිවිසුණහ.

"මගේ මහජපාණනි! ඔබ 'ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහ්' යනුවෙන් පවසන්න. එතුළින් මම ඔබ වෙනුවෙන් අල්ලාහ් අනියස ආයාචනා කර සිටිමි". යැයි පැවසූහ.

එවිට අබු ජහල්, අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු අබු උමයියා වැන්නන් "අබු තාලිබ්! අබ්දුල් මුත්තලිබ්ගේ ආගම ඉවත දමන්නට ඔබ සූදානම් වෙනවා ද?" යනුවෙන් තර්ජනය කළෝය.

ඔහු අවසන් වරට තමන් අබ්දුල් මුත්තලිබ්ගේ ආගම මත පදනම්ව සිටින බව ඔවුන්ට පවසන තෙක් ම ඔවුන් දෙදෙනා ඔහු සමඟ දිගට ම කතා කළහ.

එවිට නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තමාණෝ මෙසේ පැවසූහ.

"මා තහනම් කරනු ලබන තෙක්, මම ඔබ වෙනුවෙන් පාපක්ෂමාව ඉල්ලන්නෙමි." එම අවස්ථාවෙහි පහත සඳහන් කුර්ආන් වැකිය පහළ විය.

“නියත වශයෙන් ම දේව ආදේශ තබන්නන් නිරා වාසීන් බව ඔවුනට පැහැදිලි වුවායින් පසු ඔවුන් තමන්ගේ සමීප ඥාතීන් වුව ද, ඔවුන් වෙනුවෙන් සමාව අයැද සිටීම නබිවරයාට හා දේවත්වය විශ්වාස කළවුනට සුදුසු නො වීය.” (අල්-කුර්ආන් 9:113,) මූලාශ්‍රය අන්මද්, බුහාරි සහ මුස්ලිම්.)

පහත සඳහන් කුර්ආන් අයතය ද, පහළ වූ බව පැවසුහ.

"නියත වශයෙන් ම ඔබ ප්‍රිය කළ අයට ඔබට මග පෙන්විය නො හැකිය." (අල්-කුර්ආන් 28:56.)

ඔහු වෙනුවෙන් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ජීවිත කාලය තුළ කීප වතාවක් ම ප්‍රාර්ථනා කළහ. ඔහුගේ මරණයට පෙර අවසාන මොහොතේ පවා මෙම වාක්‍ය හෙළිදරව් වන තෙක් ඔහුට යහපත හා කරුණාව පතමින් ඔහු වෙනුවෙන් සමාව ඉල්ලා සිටියහ. එය සවන් වැකුණු විට, නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් එයට කීකරු වී තම බහුදේවවාදී සමීපතම ඥාතීන් සඳහා ප්‍රාර්ථනා කිරීම අතහැර දැමූහ.

මෙම සිද්ධිය නබිතුමාණන් තම සමූහයා කෙරෙහි කෙතරම් කාරුණික වූවා දැයි පෙන්වා දෙයි. අවසානයේ, මෙම දහමට පක්ෂව කටයුතු කිරීමේ හා දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් හා බහු දේවවාදීන් සමීප ලේ ඥාතීන් වුව ද, ඔවුන්ගෙන් ඉවත්ව සිටීමේ ස්වරූපය පෙන්වා දෙයි.

දහම් දූතවරු පිළිබඳ බලාපොරොත්තු සුන් වී, ටික කලකට පසු, නබිවරයෙක් අප වෙත පැමිණ ඇත. එමෙන් ම, එය මහපොළොවේ පිළිම වන්දනාවට ලක් වූ කාලයයි. එතුමාණෝ ප්‍රබුද්ධ සහ මග පෙන්වන පහතක් බවට පත් වූහ. ඔප දැමූ අසිපතක දිස්නය

සෙලවෙනවාක් මෙන් සෙලවුන. තවද, අපා ගින්න ගැන අපට අනතුරු අඟවා, ස්වර්ගය පිළිබඳ ශුභාරංචිය දැනුම් දුන්න. තවද, අපට ඉස්ලාමය ඉගැන්වූහ. එහෙයින් අල්ලාහ්ට ම අපි ප්‍රශංසා කරමු.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තම නිවසේ:

කෙනෙකුගේ උතුම් ගුණාංග, ඔහුගේ ශිෂ්ඨත්වය, ඔහුගේ යහපත් හැසිරීම් හා ඔහුගේ පිවිතුරු වර්යාව යනාදී ඔහුගේ සැබෑ ගති ලක්ෂණ ඔහුගේ නිවස පෙන්වා දෙයි. එය කිසිවකුට දැක ගත නො හැකිය.

එතුමාණෝ තම වහල් සේවක, නිදහස් සේවක, බිරියන් යන සියලු දෙනා සමඟ කරුණාවෙන් කටයුතු කළහ. මෙම නිවසේ අණ කිරීමේ හා තහනම් කිරීමේ ස්වාමියා ඔහු වුව ද,, ඔහු යටතේ සිටින්නන් දුබලයින් වුව ද, ඔවුන් සමඟ මවාපෑමකින් හෝ ප්‍රදර්ශණයකින් තොරව අනිශයින් ම නිහතමානීව කටයුතු කළහ.

මෙම ප්‍රජාවේ දූතයා, නායකයා සහ ගුරුවරයා වූ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම නිවසේ හැසිරුනු ආකාරය ගැන අපි මෙතෙහි කරමු, එතුමාණන් මෙම ශ්‍රේෂ්ඨ තත්ත්වය සහ උසස් නිලය සමඟ තම නිවසේ කටයුතු කළේ කෙසේ ද?

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තම නිවසේ කටයුතු සිදු කළේ කෙසේ දැ?යි ආයිෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගෙන් විමසනු ලැබූ විට එතුමිය මෙසේ පැවසුවාය.

“එතුමාණන් මිනිසුන් අතර වූ (සාමාන්‍ය ගතිපැවතුම් ඇති) මිනිසකු වූහ. තම ඇඳුම් සෝදා ගත්හ. එළුවන්ගෙන් කිරි දෙවූහ. තම කටයුතු තමා විසින් ම ඉටු කර ගත්හ.” (මූලාශ්‍රය: අහමද් සහ තිර්මිද්)

සැබැවින් ම එතුමාණන් නිහතමානිභාවය, නිරහංකාරය, අන් අයගේ වගකීම් දැරීම යනාදිය සඳහා වූ ආදර්ශයකි. එමෙන් ම එක් ව කටයුතු කිරීමෙහි හා අන් අයට උපකාර කිරීමෙහි උත්තමයකි. මේ සෑම කරුණක් ම ආදර්ශයේ දරුවන් අතර ප්‍රභූවරු පිළිපදිති. ඉස්ලාම් දහමේ ආලෝකය විහිදුනේ මෙම නිවසේ එතුමාණන් සිටියදීය. එතුමාණන් තම කුස පිරෙන තරමට ප්‍රමාණවත් ආහාර ලැබුවේ නැත.

එතුමාණන්ගේ මේ සරල තත්ත්වය පිළිබඳ ව නූෂාන් ඉබ්නු බජීර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ පැවසීය.

“ඔබගේ නබිවරයාණන් කුස පුරවාගන්නට තරම් සාමාන්‍ය දෙයක් හෝ නොමැති තත්ත්වයන්හි සිටිනු මම දැක ඇත්තෙමි.” මූලාශ්‍රය මුස්ලිම්.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

“මුහම්මද්ගේ පවුලේ සාමාජිකයින් වන අපි රට ඉඳි හා ජලය හැර ලිප මොළවන්නට තරම් අහරක් නොමැතිව මසක කාලයක් පමණ රැඳී සිට ඇත්තෙමු.” (මූලාශ්‍රය: බුහාරි.)

කෙසේ නමුත්, නැමදුම් ඉටු කිරීමෙන් හා (දේව නියෝගයට) කීකරු වීමෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙනතකට යොමු කරන කිසිදු බාධාවක් මෙහි නො වීය.

"හයිය අලස් සලාත්, හයිය අලල් ෆලාන්" යනුවෙන් නැමදුම සඳහා වූ මස්ජිදයේ ඇරයුමට සවන් දුන් විගස, ලෞකික දේ සියල්ල ඉවත දමා එම ඇරයුමට එතුමාණන් පිළිතුරු දුන්න.

අල් අස්වද් බින් යැසිද් (රළියල්ලාහු අන්හු) මෙසේ වාර්තා කරයි. "නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම නිවසේ හැසිරුනේ කෙසේ දැ?යි ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගෙන් මම විමසා සිටියෙමි.

ඇය: "එතුමා පවුලේ වැඩ කටයුතුවලට සහභාගි වෙයි. නමුත්, නැමදුම සඳහා "අදාන්" ඇරයුමට සවන් දුන් විගස (මස්ජිදයට) පිටත්ව යයි." යනුවෙන් පවසා සිටියාය. (මූලාශ්‍රය බුහාරි)

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අනිවාර්යය නැමදුම් කිසිවක් නිවසේ ඉටු කළ බව කිසිදු වාර්තාවක් නොමැත. කෙසේ වෙතත්, නිවසින් බැහැර විය නො හැකි ව; උණ වැළඳී දරුණු තත්ත්වයට පත්ව; රෝගී බවින් එක් තැන් වූ; තම අවසාන මොහොතේ පමණක් නිවසේ නැමදුම් ඉටු කළහ.

එතුමාණන් තම ජනයා සමඟ ඉතාමත් ඉවසීමෙන් සහ කරුණාවෙන් කටයුතු කළහ. එහෙත් (නිසි හේතුවක් නොමැතිව) සමූහ නැමදුමට සහභාගි නො වූ ජනතාව සමඟ දැඩි ලෙස කටයුතු කළහ.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහිව සල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ වදාළහ:

"නැමදුම සඳහා ඇරයුම් කරන ලෙස අණ කර, ඒ සඳහා පෙළ ගැසෙන මෙන් දැනුම් දී පසුව ජනයාට නැමදුම මෙහෙයවන කෙනෙකු පත් කර පසුව දර උසුලාගත් මිනිසුන් සමඟ එක්ව, නැමදුමට සහභාගී නො වූ

අයගේ නිවෙස්වලට ගොස්, ඔවුන්ව නිවෙස් ගිනි බත් කිරීමට මම සිතමි." (මූලාශ්‍රය: බුහාරි සහ මුස්ලිම්)

"ජමාඅත්" හෙවත් සමූහ නැමදුම කෙතරම් වැදගත් දැයි මෙම සිද්ධි දාමය පෙන්නුම් කරයි.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ වදාළහ.

යන්ත්‍ර නිදහසට හේතුව යනු: යම් භීතියකින් හෝ අසනීපයකින් පෙළීමය.

එහෙත්, අද මෙලෙස නැමදුම් කරන අය කොහේ ද? දේවස්ථානයට පැමිණීම අතහැර දැමූ ඔවුහු නිවසේ තම බිරියන් සමඟ කාලය ගෙවති. වලංගු අසනීප තත්ත්වය හෝ භීතිය තිබෙන්නේ කොතැනක ද?

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)

තුමාණන්ගේ ආදර්ශය සහ ලක්ෂණ

පුද්ගලයකුගේ චරනය සහ සන්සුන්භාවය ඔහුගේ බුද්ධි මට්ටමේ සලකුණක් වන අතර ඔහුගේ හදවත දැන ගැනීමේ යතුරකි.

අබු බක්ර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ දියණිය වූ ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ගුණාංග පිළිබඳ ව හොඳාකාර ව දැන සිටි, එතුමාණන්ගේ තත්ත්වය සියුම් ලෙස විස්තර කළ හැකි තැනැත්තියකි. එතුමාගේ නින්ද, අවදි වීම, අසනීපය, නිරෝගිභාවය, කෝපය හා සන්සුන් භාවය වැනි සෑම අවස්ථාවකම එතුමාණන්ට වඩාත් සම්පව සිටියේ ඇයයි.

දේවත්වය විශ්වාස කරන්නන්ගේ මාතාවක් වන ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ පවසා සිටියාය.

“අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අශීලාවාර කෙනෙකු හෝ අශීලාවාර දෑ සිදු කරන්නෙකු ලෙස හෝ වෙළඳ පොළේ සෝෂා කරන්නෙකු ලෙස හෝ නො සිටියහ. එතුමාණෝ නපුරින් නපුර පියවා නො ගත් අතර සමාව දුන්හ. නො සලකා හැරියහ.” මූලාශ්‍රය අහමද්.

මෙය නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ දයාව හා ආශීර්වාදයේ මෙන් ම සාමය සහ සම්බන්ධකමිහි ගතිපැවතුම් වේ.

එතුමාණන්ගේ මුණුබුරකු වන හුසෙයින් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා එතුමාණන්ගේ ගුණාංග කිහිපයක් අපට මෙසේ විස්තර කරයි:

“නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම සහිකයින් සමඟ කෙසේ හැසිරුණේ දැයි මගේ පියා අලි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගෙන් මම විමසුවෙමි. එවිට ඔහු මෙසේ පැවසුවේය.”

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සැමවිට ම සිනහ මුසු මුහුණින්, මෘදු ගුණාංගවලින් යුත් ඉතාමත් වාමි අයකු වූහ. එතුමාණෝ දැඩි ඝොෂාකාරී අපහාසාත්මක නින්දිත වදනින් කතා කරන්නකු නො වූහ. අකමැති දෙයක් වී නම් එය නො සලකා හැරියහ. ඒ ගැන කලකිරෙන්නේ නැත. ඒ තුළ දුකින් පෙළුණේ නැත. කරුණු තුනක් එතුමා අත් හැරියහ. එනම්: මූනිච්චාව, අධික ලෙස කතා කිරීම හා තමන්ට අනවශ්‍ය දෑ අත් හැරියහ. කරුණු තුනකින් ඉවත්ව සිටියහ. එනම්: එතුමා කිසිවකු අපහාසයට පත් නො කළ අතර දොස් නැගුවේ ද, නැත. වැරදි ලිංගික ආශ්‍රයන් පැතුවේ නැත. එමෙන් ම කුසල් අපේක්ෂිත දෑ හැර වෙනත් කිසිවක් කතා කළේ නැත. එතුමාණන් කතා කරන විට, එතුමාණන්ගේ සහිකයෝ ඔවුන්ගේ හිස් මත කුරුල්ලන් වාඩි වී සිටිනවාක් මෙන් නිසොල්මන් ව සිටියෝය. නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් නිශ්ශබ්ද වූ පසුව ඔවුන් කතා කරති. එහෙත් නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ඉදිරියේ තමන් අතර තර්ක කිරීමෙන් වැළකී සිටියෝය. කවරෙකු හෝ නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ කතා කරන අවස්ථාවක, ඔහුගේ කතාව අවසන් කරන තුරු සහාබාවරු ඉවසීමෙන් සිටියෝය. ඔවුන් සිනහ වන විට නබ්තුමාණෝ ද, සිනහ වූහ. ඔවුන් ප්‍රිය කරන දේ එතුමාණෝ ද, ප්‍රිය කළහ.

පිටස්තර කෙනෙකු ඔහුගේ ප්‍රදේශයේ ගැටළුවක් හෝ ප්‍රශ්නයක් ඉදිරිපත් කළ විට එතුමාණෝ ඉවසීමෙන් කටයුතු කළහ. එතුමාගේ

සහගාමීන් පවා ඔවුන්ට උදව් කිරීමට සැලැස්වූහ. එතුමා මෙසේ පැවසීය. “උපකාර පතන කෙනෙකු ඔබ දුටුවෙහු නම්, ඔබ ඔහුට උපකාර කරන්න.”

සීමාව ඉක්මවා නො යන ප්‍රසංශා නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ පිළිගත්හ. කෙනෙකු තමා සමඟ අවශ්‍යය කතාවක යෙදෙන විට ඔහු එම කතාව අවසන් කරන තෙක් ඉවසීමෙන් සවන් දුන්න. එහෙත් ඔහු සීමවා ඉක්මවන බව දුටුවහොත් එම කතාව වළක්වමින් හෝ එම ස්ථානයෙන් ඉවත් ව යමින් එය නතර කළහ.

මෙම සමූහයාගේ නබිවරයාණන්ගේ ගුණාංග සහ ගතිලක්ෂණ එකින් එක මෙනෙහි කර, ඒවා කොටසින් කොටස ග්‍රහණය කර පිළිපදින්නට උත්සාහ කරන්න. මන්ද එය යහපත්කමේ එකතුවයි.

එතුමාණන් සමඟ සිටි තම සහිකයින්ට ඔවුන්ගේ ආගමික කටයුතු ඉගැන්වීම එතුමාණන් විසින් පිරිනමන ලද ත්‍යාගයක් විය.

ඒ අතරින්: නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහිව සල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ වදාළහ.

“අල්ලාහ් හැර දමා අන් කිසිවෙක් අල්ලාහ් ට සමාන කරමින් ඇරයුම් කරන තත්වයේ කවරෙකු මියැදුණේ ද, ඔහු අපා ගත වේ.”

ඒ අතරින් එතුමාණන්ගේ තවත් ප්‍රකාශයක් වනුයේ:

සැබෑ ලෙසින් ම අල්ලාහ්ට අවනත වන්නා වනාහි, තම දිවෙන් හෝ තම අතින් හෝ අල්ලාහ්ට අවනත වන්නන් ආරක්ෂාව ලබන්නන්ය. තවද, අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ නික්ම යන්නා වනාහි, ඔහු කවර කරුණක් අල්ලාහ් තහනම් කළේ ද, එයින් වැළකී සිටින්නාය.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ තවත් ප්‍රකාශයක් මෙසේය:

“රාත්‍රි අන්ධකාරයේ ඇවිදීමින් මස්ජිදයට පැමිණෙන අයට මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දිනයේ පූර්ණ ආලෝකයක් හිමි බව සුබාරංචිය දන්වන්න.”

එතුමාණන්ගේ තවත් ප්‍රකාශයක් මෙසේය:

“ආදේශ තබන්නන්ට එරෙහි ව, ඔබේ ධනයෙන්, ශ්‍රමයෙන් සහ දිවෙන් අරගල කරන්න.”

එතුමාණන් විසින් මෙසේ ද, ප්‍රකාශ කර ඇත.

"නියත වශයෙන් ම ගැත්තා (සිතා නො බලා) පැහැදිලි නැති වදන් කතා කරයි. එ මගින් ඔහු පෙර අපරදිග අතර ඇති දුරට වඩා දුරින් නිරා ගින්න වෙත ඇද වැටෙයි."

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙසේ පැවසූහ.

“සැබැවින් ම මම (කිසිවෙකුට) ශාප කරන්නෙකු ලෙස එවනු නො ලැබුවෙමි. ඒ වෙනුවට මම ආශීර්වාදයක් වශයෙන් එවනු ලැබුවෙමි.”

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) පැවසූ බව උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“මර්යතුමියගේ පුතුණුවන්හට කිතුනු ජනයා අනිශයෝක්තියෙන් ප්‍රශංසා කළ අයුරින් මා හට ඔබ ප්‍රශංසා නො කරනු.”

මෙහි ප්‍රශංසා කිරීම යනු: එහි සීමාව ඉක්මවා අනිශයෝක්තියෙන් ප්‍රශංසා කිරීමයි.

ජුන්දුබ්බ ඉබ්බු අබ්දුල්ලාහ් (රළියල්ලාහු අන්හු) විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

"නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මරණයට පත් වීමට දින පහකට පෙර කළ ප්‍රකාශයකට මම සවන් දුනිමි."

"නුඹලා අතරින් කිසිවෙකු මාගේ ඉතා හිතවත් මිතුරෙකු කර ගැනීමෙන් මම අල්ලාහ්ට නිර්දෝෂී වෙමි. සැබැවින් ම අල්ලාහ් ඉබ්‍රාහිම් තුමා මිතුරෙකු ලෙස තෝරා ගත්තාක් මෙන් ඔහු මාව ද, මිතුරෙකු ලෙස තෝරා ගෙන ඇත. මාගේ ප්‍රජාවෙන් මම මිතුරෙකු තෝරා ගන්නෙකු වී නම් සැබැවින් ම මම අබ්‍රා ඛක්ර් ව මිතුරෙකු ලෙස තෝරා ගන්නෙමි. දැනගනු, සැබැවින් ම නුඹලාට පෙර සිටියහු ඔවුන්ගේ නබ්වරුන්ගේ මිනිවලවල් නැමදුම් ස්ථාන ලෙස ගෙන සිටියෝය. දැනගනු! නුඹලා මිනිවලවල් නැමදුම් ස්ථාන ලෙස නොගනු! සැබැවින් ම මම එයින් නුඹලාව වළකමි."

මේ අනුව, මස්ජිද් තුළ කබිර් තිබෙන්නේ නම්, එහි සලාත් ඉටුකිරීමට අනුමැතිය නැත.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)

තුමාණන්ගේ දියණියන්

ජාහිලියා නම් නුගත් අන්ධකාර යුගයේ ගැහැනු දරුවෙකුගේ උපත, එම දරුවාගේ දෙමාපියන්ගේ ජීවිතයේ අඳුරු දිනයක් ලෙස සැළකිනි. ඔවුන් පමණක් නො ව ඒ දරුවාගේ ගෝත්‍රය පවා ඒ ලෙස ම සලකනු ලැබිණ. ගැහැනු දරුවෙකුගේ උපතෙන් සිදු වන අවනම්බුව ගැන බියට පත් ඔවුහු, පිළියමක් ලෙස එම දරුවා පණ පිටින් වළ දමන තරමට මිලේච්ඡ තත්ත්වයට පත් ව සිටියෝය.

ළදරු ඝාතනය බිහිසුණු, රළු ස්වරූපයෙන් සිදු වූ අතර, දයාවට හෝ ආදරයට තැනක් නො තිබුණි, එබැවින් දැරිය පණපිටින් වළලනු ලැබූ අතර, ඔවුහු එම අපරාධය ප්‍රගුණ කරමින් කටයුතු කළහ.

ඇතැමුන් ගැහැනු දරුවකු උපත ලැබූ විට වයස අවුරුදු හය දක්වා වැඩෙන්නට ඉඩ හැර පසුව ඇගේ මවට කතා කර මෙසේ පවසයි:

දැරියගේ මාමාණ්ඩියා වෙත ගෙන යන්නට ඇයව සරසන්න. අලංකාර කරන්න. ඇය වෙනුවෙන් කාන්තාරයේ වළක් හාරා ඒ වෙත කැඳවා ගෙන ගොස්, ඒ දෙස බලන මෙන් පවසයි.

අනතුරුව මිලේච්ඡ හා කුරිරු ලෙස දරුවා ඒ තුළට තල්ලු කර, වැල්ලෙන් වසා දමයි.

මෙවන් නුගත් ප්‍රජාවක් මධ්‍යයේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කාන්තාවන්ට මව, බිරිඳ, දියණිය, සහෝදරිය, නැන්දා යනාදී වශයෙන් ගෞරව පදවි ලබා දුන්, මෙම උතුම් දහම සමඟ පැමිණියහ.

කුඩා ගැහැනු දරුවෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ආදරයට හා ගෞරවයට ලක් වූහ. එතුමා සිටින ස්ථානයට දියණිය ෆාතිමා (රලියල්ලාහු අන්හා) පැමිණියහොත් එතුමා නැගිට, එතුමියගේ අතින් අල්ලා සිප ගෙන, තම ආසනයේ වාඩි කළහ. එලෙස ම ෆාතිමා (රලියල්ලාහු අන්හා) සිටින තැනට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පැමිණියහොත්, එතුමිය ද, පියාගේ අත අල්ලා, සිප ගෙන තමා වාඩි වී සිටින ස්ථානය පිරිනැමුවාය.

තම දියණියන් සියලු දෙනා කෙරෙහි මේ අයුරින් ආදරය දැක් වූ අතර ඔවුනට ගෞරවය කළහ. කෙසේ වෙතත්, අල්ලාහ් එතුමාට දිව්‍ය පණිවිඩ හෙළිදරව් කිරීමෙන් පසු අබු ලහබ්ගේ පුතුන් දෙදෙනා වන උන්බා සහ උතෙයිබා දික්කසාද වනු ඇතැයි අපේක්ෂාවෙන් සිටි එතුමා තම දියණියන් දෙදෙනා වන උම් කුල්තුම් සහ රුකයිසාගේ දික්කසාදයට ඉවසීමෙන් යුතුව එකඟ වූහ.

“අබු ලහබ්ගේ දැන් විනාශ වේවා! ඔහු ද, විනාශ වේවා!” යන වාක්‍ය පහළ විය.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ප්‍රචාරක කටයුතු අත් හැරීමට හා නැවත හැරීමට ප්‍රතික්ෂේප කළහ. එතුමාණන්ගේ දියණියන් දෙදෙනා දික්කසාද කරන තුරු කුරෙයිෂිවරු එතුමාට නොයෙක් අවවාද හා තර්ජන කරමින් සිටියෝය. එහෙත් එතුමාණෝ මෙම දහම සඳහා කරන ප්‍රචාරක කටයුතු අත් නොහැර ඉවසීමෙන් ස්ථාවරව සිටියහ.

එතුමාණන් තම දියණියට දැක්වූ ආදරය හා පිළිගැනීම සම්බන්ධයෙන් ආඉෂා (රලියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ දන්වයි.

“නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහිස් සලාම්) තුමාණන්ගේ බිරියන් එතුමාණන් ඉදිරියේ සිටිය දී ආනිමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය පැමිණියාය. දුකයාණන් ගමන් කරන විලාසයෙන් ඇය ද, ගමන් කරමින් ආවාය. එතුමාණන් ඇය ව දුටු කල්හි, මගේ “ආදරණීය දියණියනි! සාදරයෙන් පිළිගනිමි” යැයි පවසා පසුව එතුමාණන්ගේ දකුණු හෝ වම් පැත්තෙන් වාඩි කර ගත්හ.”

තම දුවරුන්ට කරුණාව හා ආදරය දැක් වූ නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඔවුන් බැහැ දැක ඔවුන්ගේ සැප දුක් විමසා, යම් ප්‍රශ්නයක් තිබුණේ නම් ඒවා විසඳීමට සහය වූහ.

දිනක් ආනිමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් බැහැ දැක, නිවසේ වැඩ කිරීම හේතුවෙන් අතේ සිදු වූ තුවාල ගැන දන්වා, තම සහයට සේවකයෙක් ලබා දෙන්නැයි ඉල්ලා සිටින්නට ගියාය. නමුත් ඇය එතුමාණන් දකින්නට නො සිටි හෙයින් ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියට ඒ බව දන්වා සිටියාය. අල්ලාහ්ගේ දුකයාණන් පැමිණි කල්හි ඇය එතුමාට ඒ ගැන තොරතුරු දන්වා සිටියාය.

අලී (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“අපි නින්දට යන්නට සූදානම් වන විට නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් නිවසට පැමිණියහ. අපි නැගිටින්නට සූදානම් වන විට ‘ඔබ දෙදෙනාගේ ස්ථානයේ ම සිටින්න’ යැයි පවසා එතුමාගේ පාදයේ සිතල මාගේ පපුවට දැනෙන තරමට සමීප ව එතුමාණන් අප අතර වාඩිවූහ.

"මෙහෙකාරයෙකුට වඩා උතුම් දෙයක් ඔබට කියා දෙන්නදැ? 'සි විමසා, 'ඔබ දෙදෙනා නිදියහනයට යන විට, -එසේ නැතහොත් ඔබ දෙදෙනා නින්දට යන විට- තිස් හතර වතාවක් අල්ලාහු අක්බර් යනුවෙන් ද, තිස්තුන් වතාවක් සුබ්හානල්ලාහ් යනුවෙන් ද, තිස්තුන් වතාවක් අල්හම්දු ලිල්ලාහ් යනුවෙන් ද පවසන්න. මෙය මෙහෙකාරයෙකුට වඩා ඔබ දෙදෙනාට උතුම්යැ" යි පැවසූහ.

කිසි ම අවස්ථාවක සිත් කනස්සලට පත් නො වන දූතයාණන්ගේ ඉවසීම අපට හොඳ ආදර්ශයකි. එතුමාණන් ජීවත් ව සිටි කාලය තුළ ආතිමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය හැර එතුමාණන්ගේ අනෙකුත් සියලු දූ දරුවෝ මරණයට පත් වූවෝය.

එහෙත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තම ශෝකය ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රකාශ කරන්නට, තම කම්මුලට ගසා ගැනීම, ඇඳුම් ඉරා ගැනීම වැනි කිසිවක් නො කළහ. අල්ලාහ්ගේ නියමය හා තීන්දුව පිළිගනිමින් කුසල් බලාපොරොත්තුවෙන් ඉවසීමෙන් සිටියහ.

විපතට පත් වූවන්ට සැනසිල්ලක් වන, විපතට පත් වූවන්ට සහනයක් වන උතුම් උපදෙස් සහ උතුම් හදිසි ඔහු අපට භාර දී ඇත.

ඒ අතරින් එතුමාණන්ගේ ප්‍රකාශයක් මෙසේය.

إنا لله وإنا إليه راجعون، اللهم أجرني في مصيبي واخلف لي خيراً منها إلا أخلف الله له

خيراً منها

"සැබැවින් ම අප සියලු දෙනා ම අල්ලාහ්ට හිමිය. ඔහු වෙත ම අපි ආපසු හැරී යන්නන් වෙමු. 'අහෝ දෙවිඳුනි! අත්ව ඇති විපතෙහි මට ප්‍රතිඵල ලබා දෙනු මැනව! මෙයට වඩා උසස් යහපතක් මට පිරිනමනු මැනව!'

යැයි ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ නම් එවිට අල්ලාහ් එයට වඩා උසස් යහපතක් පිරිනමනු ඇත.”

විපතට පත් ජනතාවට තෝතැන්නක් හා රැකවරණයක් ලෙස “ඉන්නා ලිල්ලාහි ව ඉන්නා ඉලෙයිහි රාජ්ජාන්” යන වචන මාලාව නියම කළහ. ඉවසීමෙන් කටයුතු කිරීම කුසල් ලබා දෙන්නක් බවට පත් කළහ. තමන් අබියස මහඟු කුසල් ඇති බව අල්ලාහ් ඔවුනට මෙසේ සුභාරංචි දන්වා සිටියහ.

“සැබැවින් ම ඉවසිලිවන්නයින්ට ඔවුන්ගේ වේතනය ගණනයකින් තොරව පිරිනමනු ලබන්නේය.”

බිරිය සමඟ කටයුතු කිරීම

කුඩා පවුලක සීමාව තුළ, බිරිඳ යනු වැදගත් ම අංගයකි. ඇය ඉඳි ගසේ කඳ මෙනි. සැනසුම ඇයයි. සමීපතයා ද, ඇයයි.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පැවසූහ.

“මුළු ලොව ම භුක්ති විඳින්නකි. මෙලොවෙහි භුක්ති විඳීම අතරින් ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේ ධර්මිශ්ඨ බිරිඳ ය.”

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ යහපත් ගති පැවතුම් සහ එතුමාණන්ගේ දැහැමි පවුල් ජීවිතය අතරින් විශ්වාසීන්ගේ මව වූ ආයිෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමියගේ නම වර්ණවත් කර ඇගේ හදවත් පිනායන පරිදි පුවතක් ඇයට එතුමාණන් පවසා තිබීම අපට දැක ගත හැකිය.

ආයිෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය මෙසේ දන්වා සිටියි.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ දවසක් මෙසේ කීහ.

“අහෝ ආඉෂ්! ජබ්රීල් ඔබට සලාම් පවසා සිටියි.”

පූර්ණවත් දැහැමි ගුණාංගයන් සහිත, සමාජයේ උසස් නිලයක් ලැබූ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම බිරියන්ගේ ගුණ සිද්ධීන්, ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවන් ලෙන්ගතුකම හා අගයයන් පිළිබඳ ව සැලකිලිමත් වූ අතර භාර්යාවකට නියම ස්වාමි පුරුෂයකු ලෙස කාන්තාවක් බලාපොරොත්තු වන ආකාරයෙන් එතුමාණෝ එම තත්ත්වයට පත් වූහ.

ආසිෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ දන්වා සිටියි.

“මම ඔසප් තත්ත්වයේ සිටිය දී යමක් පානය කළේ නම් නබිතුමාණෝ ද, එය පරිභෝජනය කළහ. මා කට තැබූ ස්ථානයේ එතුමාණෝ ද, කට තබා පානය කළහ. මම මස් කැබැල්ලක් සපා කෑවේ නම් එතුමාණෝ එය පරිභෝජනය කළ අතර මා කට තැබූ ස්ථානයේ එතුමාණෝ ද, කට තබා සපා අනුභව කළහ.”

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට එරෙහිව කුහකයින් සහ බටහිරවාදීන් නැගූ බොරු චෝදනා පදනම් විරහිත බව එතුමාගේ ජීවිතය අපට පෙන්වයි. එතුමාණෝ තම බිරියන් සියලු දෙනා සමඟ ආදරයෙන්, කරුණාවෙන්, ලස්සනට හා සැහැල්ලුවෙන් ජීවත් වූහ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ දන්වා සිටියි.

“සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ, එතුමාගේ බිරියකට සිප, නැවත වුව නො ගෙන ම සලාතය සඳහා පිටත්ව ගියහ.”

තවද, දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කාන්තාවන්ට උසස් තත්ත්වයක් ඇති බවත්, ඔවුන්ට ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානයක් සහ උසස් නිලයක් ඇති බව විවිධාකාරයෙන් පැහැදිලි කළහ.

අම්ර් ඉබ්නු අල් ආස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා නැගූ ප්‍රශ්නයකට, “බිරියට ආදරය කිරීමට පරිනත, සෘජු, අවංක පිරිමියෙක් ලැජ්ජා නො වෙයි.” යැයි එතුමාණෝ ඉගැන්වූහ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගෙන් අම්ර් ඉබ්නු අල් ආස් (රළියල්ලාහු අන්හු) මෙසේ විමසා සිටියේය.

“ජනයා අතරින් ඔබතුමාට වඩාත් ආදරය කරන්නා කවුරුන් ද?” යැයි විමසූ විට, “ආයිෂා” යනුවෙන් පැවසූහ.

කවරෙකු හෝ සාර්ථක විවාහ ජීවිතයක් සොයන්නේ නම්, මුස්ලිම් වරුන්ගේ මෑණිවරුන් ලෙස හඳුන්වන නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ බිරියන් සමඟ එතුමාණන් කටයුතු කළ ආකාරය කෙසේදැ?යි සිතා බැලිය යුතුය.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“මම හා අල්ලාන්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) එක ම භාජනයක ස්නානය කිරීමට පුරුදුව සිටියෙමු.”

තවද, නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තම බිරිඳට සතුට ගෙන දීමටත් අනුමත ලත් සෑම කාරණයකින්ම ඇයව සතුටට පත් කිරීමටත් ලැබෙන කිසිදු අවස්ථාවක් නො සලකා හැරියේ නැත.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ දන්වා සිටියි.

“නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ගිය එක් ගමනක දී එතුමාණන් සමඟ මම ද, පිටත්ව ගොස් ඇත්තෙමි. එ කල මම මසින් නො වැඩුණු මහත් සිරුරක් නො තිබුණු ගැහැණු දරුවකි. එවිට එතුමාණෝ “ඔබ සෑම ඉදිරියට යන්න” යි මිනිසුන්ට පැවසූහ. ඔවුන් ඉදිරියට ගිය පසු, ‘එන්න. අපි දෙදෙනා තරඟට දුවමු.’ යැයි පවසා දුව ගිය විට, මම දිව ගොස් තරඟය දිනුවෙමි. කාලයක් නිහඬ වූ පසු මස් සෑදී ශරීරය වැඩි මම මහත් වූයෙමි. පසුව ද, එතුමාණන්ගේ තවත් ගමනක දී එතුමාණන් සමඟ මම ද, පිටත්ව ගියෙමි. එවිට එතුමාණෝ ‘ඔබ සෑම ඉදිරියට යන්න’ යි පවසා, ඔවුන් ඉදිරියට ගිය පසු, ‘එන්න අපි දෙදෙනා තරඟට දුවමු.’ යැයි පවසා මා සමඟ තරඟ කර මා පසු කර ගොස්

එතුමාණෝ ජය ගත්හ. පසුව එතුමාණෝ "මෙය ඒ වෙනුවෙන්" යැයි පවසා සිනහසෙන්නට පටන් ගත්හ.

ආදරණීය සැලකිල්ලක් සහ මහත් අවධානයක් ඇය වෙත යොමු විය. තම බිරිය සමඟ තරඟ වැදීම සඳහා තම කණ්ඩායමට පෙරට යන මෙන් එතුමාණෝ නියෝග කොට, ඇයගේ සිතට සතුට ගෙන දුන්හ. මෙහි පෙර සිදුවීම පසු සිදුවීම සමඟ සංසදනය කර 'මෙය ඒ වෙනුවෙන්' යැයි පවසා සිටියහ.

වර්තමානයේ අල්ලාහ්ගේ සුවිශාල දේශයට වෝදනා නගන්නන් එම ප්‍රජාවේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය ගැන මෙතෙහි කර බලන්නේ නම්, ත්‍යාගශීලී නබිවරයකු, ජයග්‍රාහී නායකයකු මෙන් ම කුරේෂ් හා බහු භාෂිම් පරපුරෙන් පැවත එන්නකු ලෙසින් එතුමා (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කළ දේ ගැන මවිතයට පත් වනු ඇත. ජයග්‍රහණය ලැබූ දින අතරින් එක් දිනක විශාල සේනාවක් මෙහෙයවමින් ජයග්‍රාහීව ආපසු එන කණ්ඩායමක වුව ද, එතුමාණෝ දේව විශ්වාසීන්ගේ මව්වරුන් ලෙස පිදුම් ලැබූ තම භාර්යාවන් සමඟ අසලින් හිඳ කරුණාවෙන් ආදරයෙන් කටයුතු කළ උදාර තැනැත්තෙකි.

හමුදා නායකත්වය හෝ ගිරි දුර්ග මාර්ගය හෝ සටනින් ලැබුණු ජයග්‍රහණය හෝ තමන් ආදරයෙන් ස්පර්ශ කිරීමට හෝ අවංක ලෙස රහසින් කතා කිරීමට හෝ අවැසි වූ දුර්වල බිරියන් සමඟ සිටින බව අමතක කළේ නැත. එය මාර්ගයේ අත්වන දුෂ්කරතා පහ කළ අතර ගමන් විඩාව ද, ඉවත් කළේය.

බුහාරි තුමා මෙසේ පවසයි: හෙතෙමේ සටනේ ජය ලැබූ නබි (සල්ලල්ලාහා අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්, සෆිය්‍යා බින්ත් හුයෙයි (රලියල්ලාහුඅන්හා) තුමිය හා විවාහ වී නැවත පැමිණි අවස්ථාවේ, ඔහු

තමන් පිට මත නැඟී සිටින ඔටුවා වටේට රෙදි කඩක් එළා එය ආවරණය කර ගනිමින්, පසුව ඔහු තම ඔටුවා අසල වාඩි වී ඔහුගේ දණහිස තබා, සඟියා ඔහුගේ දණහිස මත තම කකුල තබා එහි නැග ගන්නට සැලැස් වූහ.

තබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ නිහතමානි භාවය මෙම සිද්ධිය හෙළි කරයි.

සේනාධිපති නායක හා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තම සිරුර මත පා තබා ඔටුවා පිට ගොඩ වීමට තම බිරියන්ට ඉඩ දීමේ ක්‍රියාව හා එතුමාණන් තම බිරියන්ට දැක් වූ ආදරය සහ කරුණාව මෙලෙස බිරියන්ට උපකාර කිරීමෙන් පිරිමින්ගේ ගෞරවයට කිසිදු බාධාවක් සිදු නො වන බව එතුමාණෝ සමාජයට පෙන්වා දුන්හ.

එතුමාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තම සමාජයට දුන් අවවාද අතර මෙය ද, සඳහන් වේ.

“දැනගන්න. කාන්තාවන් සම්බන්ධ ව යහපත් ලෙස කටයුතු කරන්න.”

බහු විවාහය

නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි සල්ලම්) තුමාණෝ බිරියන් එකොළොස් දෙනෙකු සමග විවාහ වූහ. ඔවුහු දේව විශ්වාසීන්ගේ (මූෂිත්වරුන්ගේ) මෑණිවරු ලෙස පිදුම් ලැබූහ. බිරියන් නව දෙනෙක් ජීවත් ව සිටිය දී එතුමාණෝ මෙලොව හැර ගියහ. එතුමාණන්ගේ උසස් ගෞරවය නිසා මෙම කාන්තාවෝ ද, සමාජයේ ඉහළ මට්ටමේ සිටි අතර ඔවුහු උසස්භාවය ලැබුවෝය.

එතුමාණන්ගේ බිරියන් අතර, එතුමාට වඩා වැඩිමහල් කාන්තාවෝ, දික්කසාද කරනු ලැබූ කාන්තාවෝ, වැන්දඹු කාන්තාවෝ මෙන් ම අසරණ කාන්තාවෝ වැනි විවිධ තරාතිරමේ බිරින්දෑවරු සිටියහ. එතුමා හා විවාහ වූ එක ම කන්‍යාවිය වූයේ ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියයි.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙලෙස 'උම්මහාතුල් මූෂිනීන්' නමින් පිදුම් ලත් මෙම කාන්තාවන් සමග විවාහ වී ජීවත් වූවා පමණක් නො ව, ඔවුන් අතර ආදරයෙන් හා සාධාරණත්වයෙන් යුතුව එක හා සමානව කටයුතු කර තිබීම ඉමහත් ආදර්ශයකි.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

"නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ගමනක් යෑමට සිතූ විට, තම බිරියන් අතර කුසපත් අදිති. එයින් කවර බිරියක් තොරා ගනු ලබන්නේ ද, ඇය තමා සමග රැගෙන ගියහ. එමෙන් ම එම බිරියන් සෑම කෙනෙකුට ම දිනයක් බැගින් වෙන් කර දුන්හ."

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහිව සල්ලම්) තුමාණන් යුක්තිය හා සාධාරණයට ආදර්ශයක් බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළේය.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්හට බිරියන් නව දෙනකු සිටි අතර ඔවුන් අතර දින වෙන් කළ විට. නව වැනියාගේ වාරය අවසන් වීමෙන් පසුව මිස පළමු බිරියගේ දිනය වෙත යොමු වන්නේ නැත. එතුමාණන් ලැගුම් ගන්නට යන නිවසට සෑම රාත්‍රියක ම සෙසු බිරියෝ සියලු දෙනා එක් වෙති.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගේ නිවසේ නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් රැඳී සිටිය දී, Zසෙයිනබ් (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය පැමිණි විට, එතුමාණෝ තම අත එතුමිය වෙත දිගු කළහ. එවිට ආඉෂාතුමිය: 'මේ සෙයිනබ්' යැයි පැවසූ විගස එතුමාණෝ තම අත වළක්වා ගත්හ.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට අල්ලාන්ගේ උදව් හා ඔහුගේ දිව්‍ය පණිවිඩ නො තිබුණේ නම් මෙලෙස විශාල පවුලක් සහිත නිවසක් නඩත්තු කළ නො හැකි වන්නේය.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ වචනයෙන් හා ක්‍රියාවෙන් අල්ලාන්ට නිතර කෘතඥතා ව එළ කර සිටියහ.

අල්ලාන්ගේ නියෝගය පිළිපදිමින්, ඔහුට නැමදුම් කිරීම සඳහා තම බිරියන් දිරිමත් කිරීමට සහ ඒ සඳහා ඔවුන්ට උපකාර කිරීමට නබ්(සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ පෙළඹුණහ.

“තවද, සලාතය පිළිබඳව නුඹගේ පවුලට නුඹ අණ කරනු. තවද, ඒ මත රැඳී සිටිනු. අපි නුඹගෙන් පෝෂණය නො ඉල්ලුවෙමු. නුඹට පෝෂණය සපයනුයේ අප මය. තවද, අවසාන තීන්දුව බියබැතිමතුන් හටය.”

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමා විසින් මෙය වාර්තා කරන ලදී:

“නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ, මා ඔහුගේ යහන මත හරස් අතට වැතිර සිටිය දී සලාත් ඉටු කළහ. ඔහුට විත්ර් සලාත් ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය නම්, එතුමාණෝ මා අවදි කළහ.”

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ රාත්‍රියේ සලාත් ඉටු කිරීම හා එහි දී ස්වාමිපුරුෂයා හා භාර්යාව එකිනෙකාට උපකාර කිරීම සම්බන්ධයෙන් දිරිමත් කළ අතර එය කෙතරම් දුරට ද යත්, ස්වාමි පුරුෂයා හෝ භාර්යාව යන වෙනසකින් තොරව ජලය ඉස අවදි කිරීමේ අලංකාර ප්‍රවේශයක් ගෙන ඇත.

අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙය වාර්තා කරන ලදී

නියත වශයෙන් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පැවසූහ.

“රාත්‍රි නැමදුම් කර, තම බිරිය ද, අවදි කර, ඇය ද, නැගිට සලාතය ඉටු කරයි. එසේ නැතහොත් ඇය මැළිවූයේ නම් ඇයගේ මුහුණේ ජලය ඉස අවදි කරයි. එවන් පුද්ගලයකුට අල්ලාහ් ආශීර්වාද කරන්නවා! එමෙන් ම තමා රාත්‍රි නැමදුම් කර, සැමියා ව අවදි කර ඔහු ද, නැගිට නැමදුම් කරයි. නැතහොත් ඔහු අවදි වීමට මැළි වූයේ නම් ඔහුගේ මුහුණේ ජලය ඉස අවදි කරයි. එවන් තැනැත්තියට ද, අල්ලාහ් ආශීර්වාද කරන්නවා!”

මුස්ලිම්වරයෙකුගේ පරිපූර්ණත්වය සහ ඔහුගේ ආගම කෙරෙහි ඔහු දක්වන කැපවීම අතරින් ඔහුගේ අභ්‍යන්තර පාරිශුද්ධත්වය සහ පාරිශුද්ධත්වය සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා ඔහුගේ බාහිර පෙනුම ගැන සැලකිලිමත් වීම ද, එකකි.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ පිරිසිදු සිතක් හා පිරිසිදු ශරීරයක් සහිත සුගන්ධය හමන කෙනෙකු වූහ. එතුමා දත් මැදීමට ප්‍රිය කළ අතර අන් අයට ද, එසේ කරන මෙන් අණ කර සිටියහ.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මෙසේ වදාළහ.

“මගේ සමාජයට අපහසු නො වන්නේ නම්, සෑම සලාතයක දීම මිස්වාකය භාවිත කරන මෙන් මම ඔවුන්ට අණ කරමි.”

හුදෙයිතා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙය වාර්තා කරන ලදී.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ නින්දෙන් අවදි වූ විගස මිස්වාක් දැහැටියෙන් දත් මැද ගත්හ.

පුරෙර්බ් බින් හානි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරයි.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගෙන් මම මෙසේ විමසුවෙමි.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් නිවසට පැමිණි විගස කවර ක්‍රියාවකින් ආරම්භ ගන්නේ ද? එවිට එතුමිය: “දත් මැදීමෙන්” යනුවෙන් පිළිතුරු දුන්නාය.

නිවැසියන් පිළිගැනීම සඳහා මෙය මොනතරම් අලංකාර පිරිසිදුවීමක් ද, සුදානම් වීමක් ද!

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි සල්ලම්) තුමාණෝ සිය නිවසට ඇතුළු වන විට,

“බිස්මිල්ලාහි වලජ්නා, වබ්සමිල්ලාහි ධරජ්නා, වඅලා රබ්බිනා තවක්කල්නා” (අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන් ඇතුළු වෙමු. ඔහුගේ නාමයෙන් බැහැර වෙමු. අපගේ සියලු දේ ඔහු වෙත භාර කරමු.” යනුවෙන් පවසා, පසුව තම නිවැසියනට සලාම් පැවසූහ.

ඔබ පිරිසිදුව හා සලාම් පවසා නිවසට ඇතුළුවනු දැක ඔබේ නිවැසියන් සතුටට පත් වෙති.

මාගේ මුස්ලිම් සහෝදරය! මෙම හැසිරීම වෙනුවට අවවාද, දොස් සහ තරවටු කරන්නන් අතරට ඔබ පත් නො වන්න.

නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) විහිළු තහළු කළ ආකාරය.

නායක නබ් මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තම ප්‍රජාව, සේනාව, සේනාධිපතින් හා නිවැසියන් ගැන පමණක් නො ව, විටෙක දිව්‍ය පණවිඩ ගැන ද, තවත් විටෙක නැමදුම යනා දී සියලු කටයුතු ගැන ද, දැඩි සැලකිල්ලක් දැක්වූහ. ඒ අතර ජීවිතයේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සහ එය තුළ ජීවය ඇති කිරීමට ඕනෑ ම මිනිසෙකුට නො හැකි වන වෙනත් උත්සුකයන්, විශිෂ්ට ක්‍රියා තිබේ.

කෙසේ වෙතත් නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ, සෑම කෙනෙකුට ම ඔවුනොවුන්ගේ අයිතිය ලබා දුන් අතර, තවත් කෙනෙකු වෙත දක්වන සැලකිල්ලෙහි හෝ ඒ හැර වෙනත් පැත්තකට යොමු වීමෙහි හෝ කිසිවකුගේ අයිතියක අඩුවක් සිදු කළේ නැත.

මෙවැනි කටයුතු හා රාජකාරිවලට අමතර ව කුඩා දරුවන් වෙනුවෙන් ද, එතුමාගේ හිතෙහි ඉඩක් හිමි විය. එතුමාණෝ කුඩා දරුවන් හුරතල් කළහ. ඔවුන් සමඟ විහිළු තහළු කළහ. ඔවුන්ගේ සිත් තුළට සමීප වූහ. ඇතැම් විට වැඩිහිටියන් සමඟ විහිළු තහළු කළාක් මෙන් ම ඔවුන්ගේ සිත් තුළට සතුට ගෙන දුන්හ.

අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

වරක් ඇතැම් සහාබාවරු: “අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔබතුමා අප සමඟ විහිළු කර කතා කරනවානේ ද?” යැයි විමසුවෝය.

එයට එතුමාණෝ: “ඔව්. නමුත් මම සත්‍ය හැර වෙනකක් නො පවසමි.” යැයි කීහ.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කළ විහිළ තහළ අතරින් අනස් බින් මාලික් විසින් වාර්තා කරන ලද හදිසයක් මෙසේය.

“නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මට (දිගු කන් දෙකක් තිබූ හෙයින්) “දෙකනා” යැයි ඇමතුහ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කළ තවත් හදිසයක් මෙසේය.

උම් සුලෙයිම්ගේ පුත්‍රයා අබු උමයිර් ලෙස හැඳින්වේ. ඇතැම් විට නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔහු පැමිණිය හොත් ඔහු සමඟ විහිළ කරති. දිනක් හෙතෙම පැමිණි අවස්ථාවක එසේ එතුමා ඔහු සමඟ විහිළ කළ විට, ඔහු දුකෙන් සිටිනු දුටුහ. එවිට එතුමා "අබු උමයිර් දුකින් ඉන්න බවක් මට පෙනෙන්නේ ඇයි? දැයි විමසූහ. එවිට "අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔහු සෙල්ලම් කරමින් සිටි කුරුල්ලා මිය ගියේ යැ"යි ඔවුහු කීහ. එවිට (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා ඔහුට මෙසේ කතා කරන්නට පටන් ගත්හ. "අහෝ අබු උමෙයිර්! කුඩා කුරුල්ලාගේ සිද්ධිය කුමක් ද?"

වැඩිහිටි සහාබාවරුන් සමඟ ද, නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) එලෙස කටයුතු කර ඇත්තාහ. ඉන් එකක් පිළිබඳ අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා වී ඇත.

Zසාහිර් ඉබ්නු හරාම් නමින් ගම්බඳ අරාබිවරයෙක් විය.

හෙතෙම නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට මහත් සේ ආදරය දැක්වීය. ඔහු සුන්දර කෙනෙකි. දිනක් ඔහු තම භාණ්ඩ අලෙවි කරමින් සිටියදී නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔහුට නො පෙනෙන පරිදි ඔහුගේ පිටුපසින් ගොස් බදා ගත්හ. එවිට ඔහු “මේ

කවුද? මා අත හරින්න.” යැයි පැවසුව. පසුව, එතැන නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සිටින බව දැන එතුමාගේ පසුවට ඔහුගේ පිට තවත් තද කර ගත්තේය. එවිට නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ “මේ වහලා මිල දී ගන්නේ කවරෙක් ද?” යැයි විමසුව. එයට ඔහු, “අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! මා වටිනාකමක් නැති කෙනෙක් ලෙස ඔබ සිතන්නෙහි ද?” යැයි ඇසීය. එයට නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ, “මොනවා වුනත්, ඔබ අල්ලාහ් ඉදිරියේ බොහෝ වටිනා කෙනෙක්” යැයි ඔහුට පිළිතුරු දුන්හ.

නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ගෞරවනීය සහ ත්‍යාගශීලී ගුණාංගවලින් යුත් යහපත් චරිතය සහිත කෙනෙකි.

නියත වශයෙන් ම, රසූල් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තම පවුලේ සාමාජිකයන් සමඟ සහ සහායවරුන් සමඟ සරල ව කතා කළ නමුත් එතුමාණන්ගේ සිතනවට සීමාවක් තිබුණි. “මද සිතනව පමණක් එතුමාණන්ගෙන් දැකගත හැකි විය.” යැයි ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය මෙසේ වාර්තා කළාය.

"අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කිසිවිටෙක තම උගුරු දණ්ඩ පෙනෙන තරමට මහා හඩින් සිතනසෙන්නෙකු ලෙස සිටිනු මා දැක නැත. එතුමා මද සිතන පාන්තෙකු ලෙස සිටියහ."

මෙතරම් ප්‍රීතිමත් බවක් සහ කරුණාවක් තිබියදීත්, අල්ලාහ් විසින් තහනම් කළ දෑ උල්ලංඝනය කරනු දුටු විට, නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ මුහුණ වෙනස් විය.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය මෙසේ දන්වා සිටියි.

"දිනක් ගමනකින් පසුව අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ පැමිණියහ. මා සතු ගබඩා කාමරයක් විත්‍ර සහිත තිර රෙද්දකින් ආවරණය කර තිබිණි. දූතයාණෝ එය දුටු කල්හි එය පිළිකුල් කළ අතර එතුමාගේ මුහුණ වෙනස් වූහ. එතුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ.

"අහෝ ආඉෂා! මළවුන් කෙරෙන් නැගිටුවනු ලබන දින, දැඩි සේ දඬුවම් ලබන අය වන්නේ, අල්ලාහ්ගේ මැවීමට අනුකරණය කරන අය වෙති." යැයි පැවසූහ.

නිවෙස් හි විත්‍ර තබා ගැනීම, ඒවා ප්‍රදර්ශනය වන්නේ නම් එය හරාම් (තහනම්) බව මෙය පෙන්වා දෙයි. ඊටත් වඩා තහනම් වන්නේ බිත්තියේ එල්ලා ඇති පින්තූර හෝ කොතක, රාක්කවල සහ මේසවල ඉදිකර ඇති ප්‍රතිමා ය. මේවා තබා ගැනීම පාපයක් පමණක් නො ව, නිවැසියන් විසින් එම නිවෙස් වෙත දයාවේ මලාඉකාවරු ඇතුළුවීම තහනම් කර ගනියි.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)

තුමාණන්ගේ නින්ද

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“ඔබ අතරින් කිසිවකු හෝ නින්දට යන විට, තම ඇඳුමහි ඇතුළු පැත්ත - එහි කෙළවර- අල්ලා ඔහුගේ නිදියහන එ මගින් තට්ටු කරන්නවා! ‘බිස්මිල්ලාහ්’ යනුවෙන් පවසන්නවා! මන්ද ඔහු නින්දෙන් අවදි වී නැගිට ගිය පසු, එම ඇතිරිල්ලේ කුමක් තිබුණා දැයි ඔහු නො දනී. ඔහු හාත්සි වන්නට සිතන්නේ නම් ඔහුගේ දකුණු පැත්තට ඇල වී හාත්සි වෙන්නවා! එමෙන් ම ‘සුබ්හානකල්ලාහුම්ම රබ්බි, බික වළාකු ජන්නි, වබික අර්ෆඋහු, ඉන් අම්සක්ක නෆ්සි ෆග්ෆිර් ලහා වඉන් අර්සල්තහා ෆහ්ෆල්හා බිමා තහ්ෆළ බිහි ඉබාදිකස් සාලිහින්” යනුවෙන් පවසන්නවා! (අර්ථය: යා අල්ලාහ්! ඔබේ නාමයෙන් මම ඇලවෙමි. ඔබේ නාමයෙන් මම යළි නැගිටිමි. මාගේ ප්‍රාණය ඔබ අත්පත් කරන්නේ නම්, එයට කරුණාව දක්වනු, ඔබ යළි දෙන්නේ නම්, ඔබේ දැහැමි ගැත්තන් ආරක්ෂා කරන්නාක් මෙන් එය ආරක්ෂා කරනු මැනව!)

තවද, සෑම මුස්ලිම්වරයකුට ම හා මුස්ලිම්වරියකට ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ මඟ පෙන්වීම් මෙසේ විය.

“ඔබ නිදියහනට යන විට, සලාතය සඳහා වුළු කරන්නාක් මෙන් ඔබ වුළු කර ගන්න. පසුව ඔබේ දකුණු පැත්තට ඇල වී නිදා ගන්න.”

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ දන්වා සිටියි.

තබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තම නිදියහනට එන සෑම රාත්‍රියක ම තම දැන් එක්කොට ඒ දෙකෙහි පිඹ, 'කුල් හුවල්ලාහු අහද්', 'කුල් අලාදු බිරබ්බිල් ෆලක්', 'කුල් අලාදු බිරබ්බිත් නාස්' යන සූරා පාරායනය කර, ඒ දෙකින් තම ශරීරයේ හිස හා මුහුණින් ආරම්භ කර, තම ශරීරය ඉදිරි කොටස හැකි පමණින් පිරිමැද ගත්හ. එසේ එතුමාණෝ තුන් වරක් සිදු කළහ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තම නිදියහනට යන විට මෙසේ පැවසූ බව අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

“අල්හමිදු ලිල්ලාහිල්ලදී අත්අමනා, වසකානා, වකෆානා, වආවානා, ෆකම් මිම්මන් ලා කාෆිය ලහු වලා මුෆ්විය්” යනුවෙන් පැවසූහ. (තේරුම: තම අවශ්‍යතා ලබා දෙන්නට ද, ආරක්ෂාව දෙන්නට ද, කිසිවෙක් නොමැති බොහෝ දෙනෙක් සිටින විට අපගේ ආහාර සහ අපගේ අවශ්‍යතා සපයා අපට ආරක්ෂාව දුන් අල්ලාහ්ට සියලු ප්‍රශංසා හිමි වේවා!)

අබු කතාදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබිතුමාණෝ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) රාත්‍රිය ගත කළේ නම්, තම දකුණු පැත්තට ඇල වී නිදා ගත්හ. ෆජ්ර් වේලාවට වික මොහොතකට පෙර, තම බාහුව හිටුවා අත්ල මත හිස තබා ගත්හ.

සර්වබලධාරී අල්ලාහ් අප හට කෙතරම් ආශීර්වාද දායාද කර ඇත් ද! දූතවරුන්ගේ නායකයාණන්ගේ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) නිදන ඇතිරිල්ල ගැන සිතා බලන්න. සියලු මැවීම්වලට වඩා උතුම් වූ එතුමා, බිම පය තැබීමට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨය.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) නිදා සිටින යහන, ඉදි කෙදි පුරවන ලද, හම් ඇතිරිල්ලකින් යුක්ත විය.

“දිනක් උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) ඇතුළු සහායවරුන් කිහිප දෙනෙක් නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණියෝය. නිදා සිටි එතුමාණෝ අනිත් පැත්තට හැරුණහ. එතුමාගේ ඇළ පැති දෙක සහ පැදුර අතර කිසිදු තිරයක් උමර් තුමාට දකින්නට නො විය.

දූතයාණන්ගේ ඇළ පැත්තක පැදුරු සළකුණු දුටු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා කඳුළු සලන්නට විය. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි සල්ලම්) තුමාණන් එතුමාගෙන් “උමර්! ඔබ අඬන්නට සැලැස්වූයේ කුමක් ද?” යැයි විමසූ විට, උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා “අල්ලාහ් මත දිවුරා කියමි. කිස්රා, කයිසර් වැනි රජවරුන්ට වඩා ඔබතුමාණන් අල්ලාහ් ඉදිරියේ මහත් ගෞරවයට පත් කෙනෙකි. ඔවුන් මෙලොවේ තමන්ට ඕනෑ ම දෙයක් සිදු කරති. එහෙත් අල්ලාහ්ගේ නබිවරයා වන ඔබතුමාණන් මම දකින මේ තත්ත්වයේදැ!” යි විමසීය. එවිට “ඔවුන්ට මෙලොව සතු වීම ගැනත් අපට මතුලොව සතු වීම ගැනත් ඔබ සැනීමට පත් නො වන්නෙහි ද?” යි නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගෙන් විමසූ විට, උමර් (රළි) රළියල්ලාහු අන්හු “ඔව්.” යැයි පැවසීය. එ විට එතුමා “එක එහෙමයි.” යැයි කීහ.

රාත්‍රී නැමදුම

රාත්‍රී අන්ධකාරය මදිනා නුවර ආවරණය කර ගත් නමුත්, නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඒ වේලාවෙහි නැමදුම් කිරීමෙහි සහ අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීමෙහි නිරත ව ඒ අවට ආලෝකවත් කළහ. රාත්‍රිය පහන් කරමින් තහජ්ජුද් සලාතය ඉටු කර, අහස්හි හා මහපොළොවේ පරමාධිපතියාණන් සමඟ සමඛන්ධකම් පවත්වා ගත්හ. මැවුකරුගේ හා නිර්මාපකයාණන්ගේ නියෝගයට පිළිතුරු දෙමින් සියලු කරුණු තමන් සතු කරගත් පරමාධිපතියාණන්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කර සිටියහ.

“(අහෝ පොරෝණයකින්) පොරොවා ගත් තැනැත්තාණනි!

(නැමදුම පිණිස) රාත්‍රියේ නැගිට සිටිනු. (එයින්) ස්වල්පයක් හැර.

එයින් අඩක් හෝ එයින් (එම අඩ කාලයෙන්) ස්වල්පයක් අඩු කර ගනු.

එසේ නොමැති නම්, එයට වඩා (කාලය) අධික කර ගනු. අල් කුර්ආනය නිසි අයුරින් කියවනු.”

අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

“නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තම දෙපා ඉදිමෙන ප්‍රමාණයට රාත්‍රියන්හි නැගිට සිට නැමදුම් කළහ. දිනක් ‘අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔබගේ පෙර හා පසු පාපයන් සියල්ල අල්ලාහ් කමා කළාට පසුවත් ඔබ මෙලෙස නැමදුම් කරන්නේ ද?’ යැයි විමසනු ලැබූහ. එවිට එතුමාණෝ “මම කෘතවේදී ගැත්තෙක් නො විය යුතු දැ?” යි පිළිතුරු දුන්හ.

තවද, අල් අස්වද් බින් යසීද් විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

"අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ රාත්‍රි නැමදුම් පිළිබඳ ව මම ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගෙන් විමසුවෙමි. එවිට එතුමිය මෙසේ පැවසුවාය."

"රාත්‍රි ආරම්භක අවධියේ එතුමාණන් නිදා ගනී. රාත්‍රි අවසාන අවධියේ නැගිට නැමදුම් කරයි. කුමක් හෝ අවශ්‍යතාවක් ඇත්නම් තම පවුලේ අය වෙත පැමිණෙයි. අලුයම නැමදුම සඳහා අදාත් හඬ ඇසුනු වහාම නැගිට ගොස්, කිලිටි තත්ත්වයේ පසුවෙතොත් ජලය වක් කර ගෙන ස්නානය කරයි. එසේ නො වී නම් වුළු දෝවනය කර සලාතය සඳහා පිටත්ව යයි." යනුවෙන් පැවසුවාය.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) රාත්‍රි නැමදුම වනාහි, එහි දිගුභාවය ගැන සිතා බලන්නටත් පෙර උදාහරණයක් හා පූර්වාදර්ශයක් කර ගන්නටත් අප පොළඹවන පුදුම සහගත ක්‍රියාවකි.

හුදෙය්ගා ඉබ්නු අල් යමාන් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

"එක් රැයක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ රාත්‍රි නැමදුමට සහභාගි වුයෙමි. එතුමාණෝ සුරා අල් බකරා පරායනය කරන්නට ආරම්භ කළහ. වාක්‍යය සීයක් පමණ පාරායනා කර රුකුළ ඉරියව්වට යනු ඇතැයි සිතුවෙමි. නමුත් එතුමාණෝ නො නවතා දිගට ම පාරායනය කළහ. එක් රකඅතයක, එක් සුරාවක් පාරායනා කරනු ඇතැයි සිතුවෙමි. නමුත් එතුමාණෝ ආල ඉම්රාන් සුරාව පටන් ගත්හ. එය අවසාන වූ පසු රුකුළ කරනු ඇතැයි සිතුවෙමි. එහෙත් එතුමාණෝ

සුරා නිසා ආරම්භ කර එය ද, එක දිගට පාරායනය කළහ. එහි තස්බිත් කරන ස්ථානයක් වී නම් එතුමාගේ තස්බිත් කළහ. පුර්ථනා කරන ස්ථානයක් වී නම් පුර්ථනා කළහ. රැකරවණ පතන ස්ථානයක් වී නම් රැකවරණය පැතුහ. පසුව රුකුළ ඉරියව්වට පැමිණ ‘සුබ්හාන රබ්බියල් අලිම්’ යනුවෙන් පැවසූහ. එතුමාගේ එම රුකුළ ඉරියව්ව කියාම් ඉරියව්ව තරම්ම විය. පසුව එතුමාගේ: ‘සමියල්ලාහු ලිමන් හමිදා, රබ්බනා ලකල් හමිද්’ යනුවෙන් පවසා රුකුළ ඉරියව්වෙහි සිටි ප්‍රමාණයට ආසන්නව වෙලාවක් එහි ද, රැඳී සිටියහ. පසුව සජදා ඉරියව්වට පිවිස ‘සුබ්හාන රබ්බියල් අලා වබ්හමිදි හි’ යැයි පැවසූහ. එතුමාගේ එම සජදා ඉරියව්ව ද, කියාම් ඉරියව්වට ආසන්න වෙලාවක් විය.

ෆජ්ර් සලාතයෙන් පසුව

මදීනාහි රාත්‍රී නිහඩතාවෙන් පසු අලුයම උදා වීමත් සමඟ සාමුහිකව ෆජ්ර් සලාතය සඳහා එතුමාගේ මස්ජිදය වෙත පිය නැගූහ. ෆජ්ර් සලාතයෙන් පසු හිරු උදා වන තෙක් අල්ලාහ් ව දික්ර් කරමින් පසු වූ අතර ඉන්පසුව රකඅත් දෙකක් ඉටු කළහ.

ජාබ්ර් ඉබ්නු සම්රාන් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදී.

“නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාගේ ෆජ්ර් සලාතය ඉටු කළ විට, හිරු ඉහළට පායන තුරු එම ස්ථානයේ ම වාඩි වී සිටියහ.”

මෙම මහඟු නබ් පිළිවෙත පිළිපැදීම සඳහා එතුමාගේ අප දිරිගැන් වූ අතර එහි ඇති ප්‍රතිඵල හා කුසල් ද, මෙනෙහි කළහ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

එතුමාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) පවසා සිටියහ.

“කවරෙකු ආර්ථ සලාතය සාමූහිකව ඉටු කර, පසුව හිරු උදාවන තුරු අල්ලාහ්ව දික්ර්-මෙතෙහි කරමින් වාඩි වී හිඳ, පසුව රකආත් දෙකක් ඉටු කළේ ද, ඔහුට හස් සහ උම්රාහි ප්‍රතිඵල මෙන් කුසල් හිමි වන්නේය. එය පූර්ණව, පූර්ණව පූර්ණව හිමි වන්නේය” යැයි පැවසූහ.

ලුහා සලාතය

මධ්‍යහන වේලාව පැමිණ ඇත. හිරු රස්නය වැඩි වී ඇත. මුහුණු දවාළන විෂ කිරණ මතු වී ඇත. ලුහා හි කාලය ඊට පෙර වූ කාලයයි. එමෙන් ම එය තම අවශ්‍යතා හා වැඩ කටයුතු ඉටු කරනා කාලය විය.

දිව්‍ය පණිවිඩ පහළ වීම, දූත පිරිස් බැහැ දැකී, සහාබාවරුන්ට ඉගැන්වීම, පවුලේ වගකීම් ඉටු කිරීම යනාදී කටයුතුවල අධිකව නිරතව සිටිය ද, නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සර්වබලධාරී අල්ලාහ්ට නැමදුම් කිරීමට අමතක කළේ නැත.

මුආදාතුමිය පවසයි. "මම ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය ට මෙසේ පැවසුවෙමි."

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ලුහා සලාතය ඉටු කළේ දැ?යි විමසුවෙමි. එවිට ඇය: “ඔව්. රකආත් හතරක් ඉටු කළහ. අල්ලාහ්ගේ අභිමතය පරිදි ඊට අමතරව ද, ඉටු කළහ.” යැයි පිළිතුරු දුන්නාය.

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට මෙසේ උපදෙස් දුන් බව වාර්තා කරන ලදී.

"සෑම මසක ම දින තුනක් උපවාසයේ නිරත වන මෙන් ද, ලුහාහි රකඅත් දෙකක් ඉටු කරන මෙන් ද, නින්දට යෑමට පෙර විත්ඊර් ඉටු කරන මෙන් ම මාගේ මිතුරා (සල්ලල්ලාහු අලෙයි වසල්ලම්) මට උපදෙස් දුන්හ."

නිවසෙහි අමතර නැමදුම් ඉටුකිරීම

නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ නිවස ඊමානය හෙවත් දේව විශ්වාසය මත පදනම් වූ අතර නැමදුම්වලින් හා අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීමෙන් පිරී තිබිණ. අපගේ නිවෙස් ද, ඒ ආකාරයෙන් තිබිය යුතු යැයි එතුමාණෝ අපහට උපදෙස් දුන්හ.

නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙලෙස වදාළහ.

“ඔබගේ අමතර නැමදුම් නිවෙස් හි ඉටු කරන්න. ඔබේ නිවෙස් සොහොන් බිම් බවට පත් නො කරන්න.”

ඉබ්නු කය්සිම් (රහිමහුල්ලාහ්) තුමා මෙසේ පවසයි.

“නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ පොදු (සුන්නා) වෛකල්පිත නැමදුම්, හේතුවක් නොමැති වෙනත් අමතර නැමදුම් සහ විශේෂයෙන් මග්රිබ් නැමදුමෙන් පසු සුන්නා නැමදුම් යන සියල්ල නිවසෙහි ඉටු කළහ. එ වැනි නැමදුම් මස්ජිදයේ ඉටු කළ බව කිසිදු සාක්ෂියක් නොමැත.”

නිවසෙහි සුන්නත් නැමදුම් ඉටු කිරීමෙන් අත් වන යහඵල:

- නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ පිළිවෙත අනුගමනය කිරීම.
- නිවසේ කාන්තාවන්ට හා දරුවන්ට නැමදුම් කරන්නේ කෙසේදැ යි පුහුණු කිරීම.

- දික්ප්‍ර හා කුර්ආන් පාරායනා කිරීමෙන් ඡේදිතාන්ව පලවා හැරීම, මුනිච්චාවෙන් ඉවත් වී සිත පිරිසිදු කර ගැනීම යනාදිය මේවායින් කිහිපයකි.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි සල්ලම්)

තුමාණන්ගේ ඇසීම

පිරිමින් සහ කාන්තාවන් බොහෝ දෙනෙක් දරා ගත නො හැකි ශෝක ජනක අවස්ථාවන් හි හඬන බව ද, කඳුළු හෙලන බව ද, අපි දැනිමු. ඒ කෙසේ ද? කුමක් නිසා ද?

අපගේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙලොව යමක් අපේක්ෂා කළේ නම්, ඔහු අතෙහි මුළු ලොව ම තිබිලත්, එහි ඉහළ ම මට්ටමේ පවතින ස්වර්ග උයන ඔහු ඉදිරියේ තිබිලත් හෙතෙම අඬන්නට පුරුදුව සිටියහ.

එසේය. එතුමා (අලෙයිහිස් සලාතු වස්සලාම්) කඳුළු හෙළ බවට විවිධ වාර්තා සඳහන්ව ඇත. නමුත් එය ගැනිභාවයේ හැසීමය.

නැමදුමෙහි අල්ලාහ් සමඟ කතා කරන අවස්ථාවෙහි, කුර්ආනයට සවන් දෙන අවස්ථාවෙහි එතුමාණෝ කඳුළු සැළහ. එසේ හඬන්නට සැළැස්වූයේ, හදවතේ මෘදු මොළොක් බව, ආත්මයේ ධර්මිෂ්ඨකම, සර්වබලධාරී අල්ලාහ්ගේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය පිළිබඳ දැනුම සහ ඔහු පිළිබඳ වූ බිය යනාදියයි.

මුත්‍රිග් -ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු ෂබීර්- තම පියාගෙන් ලබා මෙසේ වාර්තා කරයි.

“නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සලාත් ඉටු කරමින් සිටිය දී එතුමා අසලට මම ගියෙමි. එවිට එතුමාණන්ගේ ඉකි බිඳි ගසන හඬ, භාජනයක ජලය රත් වී උතුරන ශබ්දය මෙන් ඇසුණි.”

අබ්දුල්ලාත් ඉබ්නු මස්ලූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

"මා වෙත කුර්ආනය පාරායනා කර පෙන්වනු මැනව" යැයි නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මට කීහ. "අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔබතුමා හට කුර්ආනය පහළ වී ඇති අවස්ථාවක මම ඔබතුමා වෙත පාරායනා කළ යුතු දැ?"යි විමසුවෙමි. එවිට එතුමාණෝ "සැබැවින් ම මම එය වෙනත් කෙනෙකුගෙන් සවන් දීමට කැමැත්තෙමි" යැයි පැවසූහ. පසුව මම සුරතුන් නිසා පාරායනා කළෙමි. එහි (වජ්ජනා බික අලා හාලාලා ඉ හනීදා) "මොවුන්ට එරෙහි ව මරණයෙන් පසු ඔබ ව සාක්ෂියක් වශයෙන් ගෙන එන්නෙමු." (4:41) යන වාක්‍යය පැමිණීමත් සමඟ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) දැසින් කඳුළු හැලෙනු මම දුටුවෙමි."

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) බෙදුණු හිස කෙස් අතර ඉහළින් දකින්නට ලැබෙන පැහැණු හිස කෙස් මෙන් ම එතුමාගේ ගෞරවණීය රූවුලේ ඉඳුනු කෙස් ගස් දහ අට දෙස සිතා බලන්න. මෙම හිසකෙස් පැහෙන්නට හේතු වූ සාධක එතුමාගේ මුවින් ම අසා දැන ගන්නට ඔබේ හදවතේ අවධානය යොමු කරන්න.

අබු බකර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ පවසයි.

"අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔබේ කෙස් පැහී ඇත!" යැයි පැවසීය. එයට එතුමාණෝ:

"සුරතුල් හුද්, අල් වාකිආ, අල් මුර්සලාත්, අම්ම යතසාඅලුත් සහ ඉදෂ් ෂම්සු කුවිවරත් යන අල් කුර්ආන් පරිච්ඡේද මාගේ කෙස් පැහෙන්නට සැළැස්වීය." යැයි පැවසූහ.

නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්)

තුමාණන්ගේ නිහතමානීභාවය

නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි සල්ලම්) තුමාණන්, ජනයා අතර සදාචාර ගතිගුණවලින් වඩාත් යහපත් මෙන් ම ඔවුන් අතර වඩාත් පරිපූර්ණ වූ කෙනෙකි. ආඉෂා (රලියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ පවසයි: "එතුමාණන්ගේ හැසිරීම කුර්ආනය විය."

තවද, එතුමාණෝ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පැවසූහ. "සැබැවින් ම මම එවනු ලැබුවේ උතුම් ගුණාංග සම්පූර්ණ කරනු පිණිසය."

එතුමාණන්ගේ නිහතමානීකම අතරින්: එතුමා අධික වර්ණනා හා සීමාව ඉක්ම වූ ප්‍රශංසා ප්‍රිය නො කළහ.

උමර් ඉබ්නු අල් කෂ්ෂාබ් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී: අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පැවසූහ.

"මර්යම්ගේ පුත් රීසා ගැන කිතුනු ජනයා අතිශයෝක්තියෙන් ප්‍රශංසා කළ පරිදි නුඹලා මා ගැන අතිශයෝක්තියෙන් ප්‍රශංසා නො කරනු. සැබැවින් ම මම අල්ලාහ්ගේ ගැත්තෙක් පමණි. එ නිසා නුඹලා 'අල්ලාහ්ගේ ගැත්තා ඔහුගේ දූතයා' යනුවෙන් පමණක් පවසනු.

අනස් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී. ඇතැම් ජනයා මෙසේ පවසා සිටියෝය: "අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔබ අප අතර ශ්‍රේෂ්ඨ කෙනෙකි. ශ්‍රේෂ්ඨකෙනෙකුගේ පුත්‍රයෙකි; ඔබ අප අතර නායකයෙකි. අප අතර සිටි නායකයකුගේ පුත්‍රයෙකි." එවිට

එතුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ: “අහෝ ජනයිනි! ඔබගේ සුපුරුදු කතාවෙන් මා අමතනු. ඡෙයිතාන් ඔබව නොමග යවන්නට ඉඩ නො හරින්නවා! මුහුම්මද් වන මම අල්ලාහ්ගේ ගැත්තෙකු හා ඔහුගේ දූතයකු වෙමි. අල්ලාහ් මට දුන් තත්ත්වයට වඩා ඉහළින් ඔබ මා ඔසවා තැබීම මම ප්‍රිය නො කරමි.” යැයි පැවසූහ.

වර්තමානයේ පවා මුස්ලිම්වරුන් අතර ඇතැම් පිරිස් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට සීමාව ඉක්මවා පැසසුම් කරති. එතුමාණන් ගුප්ත දෑ ගැන දැනී; යහපත හා අයහපත එතුමා සතුව ඇත; අපගේ අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් එතුමා ප්‍රතිචාර දක්වයි; එතුමා රෝග සුව කරයි යනාදී වශයෙන් ඔවුහු විශ්වාස කරති.

එහෙත්, මේවා සියල්ල සර්වබලධාරී අල්ලාහ් අහෝසි කරමින් මෙසේ පවසයි: “අල්ලාහ් අහිමත කලේ නම් මීස මා වෙනුවෙන් යම් යහපතක් කිරීමට හෝ හානියක් කිරීමට හෝ මම බලය නො දරමි. ගුප්ත දෑ ගැන මා මැනවින් දැන සිටියේ නම් මා යහපත අධික වශයෙන් කරන්නට බලමි. තවද, මට නපුර ස්පර්ෂ නො වනු ඇත.” අල්-කුර්ආන් 7:188.

දූතයකු ලෙස එවනු ලැබූ මෙම නබිවරයාණන් පොළොවෙහි සිටින හා අහසෙහි සිටින අයට වඩා උතුම් කෙනෙකි. සෑම විට ම අල්ලාහ් වෙත යටත් පහත් ව ක්‍රියා කළ අයෙකි. එතුමා අහංකාරකම ප්‍රිය නො කරයි. එහෙත් එතුමා අල්ලාහ්ට නිහතමානීව කටයුතු කරන්නන්ගේ නායකයා මෙන් ම තම පරමාධිපතිට යටහත් පහත් වන්නන්ගේ නායකයා වේ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී: ඔවුනට (සහාබාවරුනට) අල්ලාන්ගේ දූතයාණන්ට වඩා ප්‍රියමනාප කිසිවකු නො විය. තවදුරටත් එතුමා මෙසේ පැවසීය: ඔවුහු ඔහු දුටු විට (ගෞරවය සඳහා) නැගිට සිටීම එතුමාණන් පිළිකුල් කරන බව දැන සිටි බැවින් ඔවුහු නැගිට සිටියේ නැත.

මෙම සමූහයාගේ නබි වරයාණන් සතුව තිබූ පුදුම දනවන නිහතමානී භාවය සහ අසාමාන්‍ය සත් ගුණවත්බව දෙස බලමු. අසරණ කාන්තාවක් වෙනුවෙන් කාර්ය බහුල අවස්ථාවන්හි පවා එතුමාණෝගේ කාලය පරිත්‍යාග කළහ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී: දිනක් කාන්තාවක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා වෙත පැමිණ “ඔබතුමාගෙන් මට උවමනාවක් ඇත.” යැයි පැවසූ විට, එතුමා: “ඔබ කැමති මදිනාවේ ඕනෑම මාර්ගයක වාඩි වන්න. මම ද, එතැනට පැමිණ වාඩි වෙමි.” (ඔබේ ඉල්ලීමට සවන් දෙමි) යනුවෙන් පැවසූහ.

එතුමාණෝ නිහතමානී ජනයාගේ මෙන් ම ඔවුන්ගේ දැනුමෙහි ශීර්ෂකය වූහ. නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ගැන අබු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී. “කවරෙකු හෝ එළුවෙකුගේ කලව ප්‍රදේශය හෝ ඉදිරි පය (ආහාර වශයෙන්) පිළියෙල කර මට ආරාධනා කළහොත් මම එයට පිළිතුරු දෙමි. එළුවෙකුගේ කලවා ප්‍රදේශය හෝ ඉදිරි පය මට ත්‍යාග කළහොත් මම එය පිළිගනිමි.”

උඩගුවෙන් මත් වී සිටින අයට, ඔවුන්ගේ උඩගුකම හා ආඩම්බරකම විනාශ කිරීම සඳහා නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සෑම කලක ම, සෑම අවස්ථාවක ම උපදෙස් දුන්හ.

නබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්උද් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී. “කවරෙකුගේ සිතෙහි අණු ප්‍රමාණයක තරම් උඩගුකම තිබේ ද, ඔහු ස්වර්ගයට ඇතුළු වන්නේ නැත.”

උඩගුකම අණුවක තරම් තිබුණ ද, එය අපා ගින්න වෙත කැඳවා ගෙන යන මාර්ගය වන්නේය. අල්ලාහ් අප ඉන් ආරක්ෂා කරන්නා! අහංකාරයෙන් සහ උඩගුවෙන් ඇවිද යන මිනිසා ලබන දඬුවම දෙස බලන්න. ඔහු වෙත අල්ලාහ්ගේ කෝපය පහළ වන්නේ කෙසේ දැයි ද, ඔහු වෙත පහළ වන වේදනීය දඬුවම කෙසේ දැයි ද, සිතා බලන්න.

සැබැවින් ම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) පැවසූ බව අබු හුරෙයිරා (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

"තමන් කැමති ඇඳුමෙන් සැරසී, අලංකාර ව හිස පිරා අහංකාර ගමනින් ගමන් කරන මිනිසෙකු විය. හිටියැටියේ ඔහු පොළොව තුළට කිඳා බසින්නට අල්ලාහ් සැලස්වීය. අවසාන දිනය දක්වා ඔහු එලෙස ගිලෙමින් සිටියි."

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්)

තුමාණන්ගේ සේවකයා.

අසරණ දුප්පත් හා දුබල සේවකයෙකු ඔහුට සුදුසු ස්ථානයේ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් පත් කළේ, ඔහුගේ බැතිමත්කම හා ඔහුගේ දහම සසඳා බලමින් මිස ඔහුගේ ක්‍රියාවන් හා දුර්වලකම මුල්කරගෙන නො වේ.

සේවකයින් සහ කුලී කරුවන් පිළිබඳ එතුමාණෝ මෙසේ වදාළහ.

“ඔවුහු ඔබේ සහෝදරයෝ වෙති. ඔවුන් ඔබගේ පාලනය යටතේ අල්ලාහ් පත් කර ඇත. එහෙයින් ඔබ ගන්නා ආහාරයෙන් ඔවුන්ට ද, ආහාර සපයන්න. ඔබ අඳින ඇඳුමෙන් ඔවුන්ට ද, ඇඳුම් සපයන්න. ඔවුන්ට දැරිය නො හැකි දෑ ඔවුන් මත නො පවරන්න. ඔවුන්ට යමක් පවරන්නේ නම් ඔබ ඔවුන්ට සහය වන්න.”

දැන්, තම ස්වාමියා ගැන මවිත කරවන වදනින් කතා කරන; පිළිගනු ලබන අයුරින් සාක්ෂි දරා සහතික කරන; ඉමහත් සේ ප්‍රශංසා කරන සේවකයෙකු ගැන සිතා බලන්න.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) සේවකයකු එතුමාණන් පිළිබඳ අගය කොට පවසා සිටියාක් මෙන්, තම ස්වාමියා පිළිබඳ ව පැසසුම් කරන සේවකයෙක් ඔබ දැක තිබෙනවා ද?

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රලියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“මම වසර දහයක් එතුමාණන්ට සේවය කළෙමි. මෙම කාලය තුළ ‘වී!’ යන වදනක් පවා එතුමාණන් මට පවසා නැත. මම යමක් කළේ නම් ‘ඇයි කළේ?’ යනුවෙන් හෝ එතුමා පැවසූ දේ නො කළහොත් ‘ඇයි නො කළේ?’ හෝ ප්‍රශ්න කර නැත.”

දින කිහිපයක් හෝ මාස කිහිපයක් හෝ නො ව, වසර දහයකි. මෙය දිර්ඝ කාලයකි. එම කාලය තුළ සතුට, දුක, කෝපය, සිත් නැවිල්ල, කරදර, දිළිඳුකම, පොහොසත්කම යන සියලු වෙනස්වීම් නිවසක හිස එසවිය හැකිය. ඒවා එසේ තිබියදීත් කිසි විටෙක නිවසේ කිසිවෙක් එම සේවකයා පලවා හැරියේ නැත. වැරදි සෙව්වේ නැත. එතුමාණෝ තම සේවකයාගේ සියලු අයිතීන් නිසි අයුරින් ලබා දී, ඔහුගේ මෙන් ම ඔහුගේ පවුලේ උදවියගේ අඩුපාඩු හා අවශ්‍යතා සොයා බලා ඔහු වෙනුවෙන් අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කර සිටියහ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

එක් අවස්ථාවක “අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! මේ ඔබේ සේවකයා. ඔහු වෙනුවෙන් අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනු මැනව” යැයි මගේ මව පැවසූ විට, “අහෝ දෙවිඳුනි! ඔහුට ඔහුගේ ධනය හා ඔහුගේ දරු සම්පත වැඩි කරනු මැනව! ඔබ ඔහුට දුන් දෑහි අහිවාද්ධිය ඇති කරනු මැනව!” යැයි එතුමාණෝ ප්‍රාර්ථනා කළහ.”

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ඉතාමත් නිර්භීත කෙනෙක් වුව ද, තම නිර්භීතකම සත්‍යය සඳහා පමණක් මිස වෙනත් කිසිවකට එය උපයෝගී කළේ නැත. තම ආරක්ෂාව යටතේ සිටින තම පවුලට හෝ සේවකයින්ට හෝ කිසි විටෙක දඬුවම් කළේ නැත.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

“අල්ලාහ් වෙනුවෙන් දියත් කරන ලද සටනක හැර වෙනත් කිසිදු අවස්ථාවක කිසිවෙකුට තම අතින් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පහර දුන්නේ නැත. බිරියන්ට හෝ සේවකයින්ට හෝ පහර දුන්නේ නැත.”

මෙන්න, මුෂින්වරුන්ගේ මෑණිය (රළියල්ලාහු අන්භා) ශ්‍රේෂ්ඨ සදාචාරයට හා උතුම් මිනිසත්කමට සාක්ෂි පුනරුච්චාරණය කරයි. එතුමාණන්ගේ යහපත් හැසිරීම සහ එතුමාණන් ආශ්‍රයේ උදාරත්වය ගැන දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කළ කුරයිෂ් වංශය පවා සාක්ෂි දෙන තරමට එතුමාණන් ගැන කතා කෙරිණි.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්භා) තුමිය මෙසේ දන්වා සිටියි.

“උත්තරීතර අල්ලාහ් තහනම් කළ දැයින් යමක් කිසිවකු සිදු නො කරන තාක් කල්, සිදු කරනු ලබන කිසිදු අපරාධයකට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් උදව් කරනු මා දැක නැත. උත්තරීතර අල්ලාහ් තහනම් කළ දැයින් යමක් කිසිවකු සිදු කළේ නම් ඒ සම්බන්ධයෙන් අන් අයට වඩා එතුමාණෝ කෝපයට පත් වූහ. යම් කරුණක පාපයක් සිදු නො වන විකල්ප දෙකක් තිබුණේ නම් පහසු දේ තෝරා ගත්හ.”

එපමණක් නො ව එතුමාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මහත් කරුණාවෙන් හා ඉවසීමෙන් යුත් කෙනෙකි. නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ වදාළහ.

“සැබැවින් ම අල්ලාහ් කරුණාන්විතය. සියලු ම කටයුතුවල දී ඔහු කරුණාව ප්‍රිය කරයි.”

ත්‍යාග හා ආගන්තුක සත්කාර

මිනිස් ජීවිතයේ චිත්තවේගීය අවශ්‍යතා හා මානසික ආක්‍රමණ පවතී. ඒවා සැමවිට ම සමාජ, හා පවුල් ජීවිතයේ මෙන් ම නිවසෙහි මතු වන අවශ්‍යතාය. මේවා අතර, මිනිස් සිත් එකමුතු කිරීමට සහ සිත් දිනා ගැනීමට ඉතා සමීපතම මාර්ගය ත්‍යාග හුවමාරුවයි.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ දන්වා සිටියි. “සැබැවින් ම නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ත්‍යාග පිළිගත් අතර ඒ සඳහා ප්‍රතිඋපකාර ද, කළහ.”

මෙසේ තැගි පිරිනැමීම සහ කෘතවේදී වීම සිත් තුළ පවතින ත්‍යාගශීලීත්වය සහ හදවත්හි පවතින පිවිතුරුකම පෙන්නුම් කරයි.

ත්‍යාගීලී ගුණාංග වක්තෘවරුන්ගේ සදාචාරාත්මක ගුණාංග අතරින් සහ දූතවරුන්ගේ පිළිවෙත් අතරින් වූවකි. මෙම විෂයයෙහි මුහම්මද් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්හට විශාල දායකත්වයක් හා මහත් වටිනාකමක් විය.

මෙසේ පවසන්නා එසේ නො වනු ඇත් ද?

“කවරෙකු අල්ලාහ් සහ අවසාන දිනය විශ්වාස කරන්නේ ද, ඔහු තම ආගන්තුකයාට සත්කාර කරන්නේ! ආගන්තුක සත්කාරය එය ත්‍යාගයක් වශයෙන් දහවලක් හා රාත්‍රියක් (ලෙස පූර්ණ දිනක්) වේ. ආගන්තුක සත්කාරය (ලෙස සැලකෙන්නේ) දින තුනකි. එයට අමතරව වැඩි සැලකිලි දැක්වීම (සදකා හෙවත්) පුණ්‍ය කර්මයකි. සත්කාර කරන්නාට අපහසුතාව ඇති වන අයුරින් ඔහු ළඟ රැඳී සිටීම ආගන්තුකයාට සුදුසු වන්නේ නැත.”

අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසමි. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ උදාර ගුණාංග හා ඉමහත් සදාචාරයන් නැගෙනහිර හෝ බටහිර රටවල් අතර දකින්නට නො විය. නිහාසයේ හෝ අර්ධත්වීපයේ හෝ දකින්නට නො විය. සිත් ඇඳ ගත් ජනප්‍රිය ජනයා අතර ද, නො විය.

අහෝ පාඨක ඔබට එතුමාණන්ගේ ගුණාංග දැක ගත හැකි වන්නේ එතුමාණන් තුළ පමණි. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ව මගේ මව මගේ පියා යන ස්ථානයේ තබා බලන්න.

සහල් ඉබ්නු සෑද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදී. “දිනක් කාන්තාවක් තමා විසින් වියන ලද වස්ත්‍රයක් නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත රැගෙනවිත් මෙසේ පැවසුවාය: ‘ඔබතුමාණන්ට පළඳිනු පිණිස මගේ අතින් ම වියන ලද වස්ත්‍රයක් රැගෙන ආවෙමි.’ නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ තමන්ට එහි අවශ්‍යතාවක් ඇති බව පවසා එය රැගෙන ගොස් තම වේටිය ලෙස පැළඳ අප වෙත පිටත්ව පැමිණියහ. එම අවස්ථාවේ මිනිසෙක් ‘එය ඉතා අලංකාරය. මට එය අදින්නට දෙනවාදැ?’යි ඇසීය. ඔහුට ‘ඔව්’ යනුවෙන් පිළිතුරු දුන් නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මඳ වේලාවක් සභාවේ වාඩි වී පසුව සභාවෙන් නැගිට ගොස් එම රෙද්ද ඔතා ගෙනැවිත් එය ඉල්ලූ තැනැත්තාට පිරිනැමූහ. එම අවස්ථාවේ සභාවේ සිටි මිනිසුන් රසුල් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට එම රෙද්ද අවශ්‍ය වූ බැවින් එතුමාණන් එය පැළඳ ගත්තේය. එතුමාණන් කෙනෙකුගේ ඉල්ලීම ඉවත නො දමන බව ඔබ දන්නෙහි ය. එසේ දැන දැනත් ඔබ එය ඉල්ලා සිටියෙහිය. එවිට එම තැනැත්තා: ‘අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසමි. මම එම රෙද්ද ඉල්ලා සිටියේ අදින්නට නො වේ. මගේ මරණයෙන් පසු මගේ මළ සිරුර

ආවරණය කරන කමත් රෙද්ද ලෙස උපයෝගී කරගනු පිණිසය.’ යැයි පිළිතුරු දුන්නේය. අවසානයේ එම තැනැත්තාගේ මරණයෙන් පසු කමත් රෙද්ද ලෙස එය උපයෝගී කරනු ලැබූ බව සහ්ල් කුමා පවසා සිටියේය.

අල්ලාහ් විසින් තෝරා ගත්; ඔහුගේ අධීක්ෂණය යටතේ වැඩුණු; ඔහුව ආදර්ශයක් බවට පත් කෙරුණු, සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්කුමාණන්ගේ යහපත් සදාචාරය පුදුමයක් නො වේ.

දූතයාණන්ගේ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) ත්‍යාගශීලීත්වය හා පරිත්‍යාගශීලීත්වය ගැන පැවසෙන වඩාත් අපූරු උදාහරණයක් මෙසේ සඳහන් වෙයි. හකීම් ඉබ්නු හිසාම් (රළියල්ලාහු අන්හු) කුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී. “මට උපකාරයක් කරන මෙන් මම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහිවසල්ලම්) ඉල්ලා සිටියෙමි. එකුමාණෝ මට උපකාර කළහ. මම නැවත වරක් (උපකාර) ඉල්ලුවෙමි. එවිට ද, එකුමාණන් මට උපකාර කළහ. මම තවත් වරක් (උපකාර) පැතුවෙමි. එකුමාණන් එවිටත් මට උපකාර කර මෙසේ පැවසූහ.

‘හකීම්! සැබැවින් ම මේ ධනය ප්‍රිය උපදවන මිහිරි ජනකය. මෙය තෘප්තියෙන් යුතුව ලබා ගන්නා කෙනෙකුට මෙහි වර්ධනය තිබේ. එහෙත් නාස්තිකාර ලෙසින් (තණ්භාවෙන්) මෙය ලබා ගන්නා කෙනෙකුට එහි සමෘද්ධියක් නො ලැබෙනු ඇත. ඔහු ආහාර අනුභව කළ ද, කුස නො පිරුණු අයකු මෙනි. ඉහළින් තිබෙන (දන් දෙන) අත, පහළින් තිබෙන (ඉල්ලීම් කරන) අතට වඩා උතුම් ය.”

කවියකු මෙසේ සහතික කර කියයි.

ඉහළ ම අධිෂ්ඨානයෙන් වූ පූර්ණ දහමක් ඔහුට හිමිව ඇත.

එය තත්පරයක් පාසා මනින්තට තරම් වැඩි ඉහළ නැගී ඇත.

එය මිනිකත ආලෝකවත් කළ විට, එය මිනිකත අලංකාර කළේය.

එ මගින් ඔහු උසස් බව ලබා, බලවත් කෙනෙකු විය.

සියලු ම දඩයම් කාන්තාර කුහරය තුළ මම සොයාගත්තෙමි

සියලු මිනිසුන් මනුෂ්‍යයෙකු තුළ මම සොයා ගත්තෙමි.

ජාබර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි. “නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගෙන් ඕනෑ ම දෙයක් ඉල්ලුවේ නම් එතුමාණන් ‘නැත’ යනුවෙන් කිසිවිටෙක පැවසුවේ නැත.”

මෙසේ ත්‍යාගශීලී බව හා පරිත්‍යාගශීලී බව තිබියදීත් පරිශ්‍රමය, කැපවීම, යහපත් මනස, යහපත් සහජීවනය සහ අවංක ආදරය යන ගුණාංගවලින් එතුමාගේ ත්‍යාගශීලීත්වය අසමසම විය.

එතුමාගේ හදවතට වඩාත් ප්‍රියමනාප මිතුරා තමන් බව මිතුරන් සිතන තරමට ම එතුමා සමඟ වාඩි වන සෑම කෙනෙකු සමඟ ම සිනහමුසු මුහුණින් කටයුතු කිරීම එතුමාගේ සිරිතක් විය.

ජරීර් ඉබ්නු අබ්දිල්ලා (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදී. “නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ කිසි දිනක මා දුරස් කර තැබුවේ නැත. මම ඉස්ලාමය පිළිගත් දින පටන්, සිනාමුසු මුහුණින් හැර එතුමාණන් ව මා දැක නැත.”

මේ සම්බන්ධව, ප්‍රමාණවත් සාක්ෂිකරුවන්ගේ විස්තර හා ආදර්ශයන් ඇත.

අබ්දුල්ලාහ් ඉබ්‍රහිම අල් හාරිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. “අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ට (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) වඩා අධිකව සිනහමුසු මුහුණින් සිටින කිසිවකු මා දැක නැත.”

හිතවත! සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්තුමා මෙසේ පවසා තිබිය දී පුද්ගලයට පත්වන්නේ ඇයි?

“ඔබගේ සහෝදරයා සිනාමුසු මුහුණින් පිළිගැනීම සඳකා හෙවත් පුණ්‍යකර්මයකි.”

රසූල් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ගුණාංග පිළිබඳ එතුමාණන්ගේ සේවක අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) වර්ණනා කර පවසන වදනට අපි මොහොතකට සවන් දෙමු. “මිනිසුන් අතර මෙවැනි ගති පැවතුම් කිහිපයක් සහිත කෙනෙක් හෝ මේ සියලු ගති පැවතුම් තිබෙන මිනිසෙක් හෝ දැක ගැනීම දුර්ලභ ය.”

මිනිසුන් අතරින් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහිවසල්ලම්) තුමාණෝ ඉතාමත් කාරුණික කෙනෙක් ව සිටියහ. කවරෙකු හෝ එතුමාට කතා කළේ නම් ඔහු වෙත අවධානය යොමු කළහ. ඒ තැනැත්තා වෙනත් අතකට හැරෙන තුරු, නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහිවසල්ලම්) තුමාණෝ මුහුණ වෙනතකට හරවන්නේ නැත. කවරෙකු හෝ එතුමාණන්ගේ අතින් අල්ලා ගත්තේ නම්, එතුමාණෝ ද, එලෙස ම අතින් අල්ලා ගත්හ. පැමිණි තැනැත්තා පසුව තම අත ඉවත් කර ගන්නා තුරු නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහිවසල්ලම්) තුමාණෝ තම අත ඉවත් කර ගන්නේ නැත.

තම ආගන්තුකයන්ට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ආදරයෙන් ගෞරවය දැක්වූවා පමණක් නො ව තම සමාජයට ද, එලෙස ම කරුණාව දැක්වූහ. මේ හේතුවෙන් කිසිදු අයහපතක් අනුමත නො කර, ඒවා සියල්ල තහනම් කිරීමට හැකි විය.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහ් අන්හුමා) විසින් වාර්තා කරන ලදී. සහාබ්වරයකුගේ අතේ පැලඳ සිටි රන් මුද්දක් දැක, එය ගලවා විසි කළ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ, “ඔබ අතර කෙතෙක් තම අතේ ඇවිළෙන ගිනි අඟුරක් තබා ගන්නට කැමතිවේ දැ?” යි ප්‍රශ්න කළහ.

කුඩා දරුවන්ට කාරුණික වීම

දැඩි හදවතක් ඇති තැනැත්තන් කරුණාව පිළිබඳ නො දනී. ඔවුන්ගේ සිත් තුළ දයාවට ඉඩක් නැත. ඔවුන් ගනු දෙනු කිරීමේ දී අකාරුණිකව කටයුතු කරන අතර, ඔවුන්ගේ සිත් මුඩු ගල් මෙනි. මානුෂීය දයාව දැක්වීමේ දී මසුරුකමින් ක්‍රියා කරති. කවරෙකුට දයාවෙන් ආදරයෙන් හා කරුණාවෙන් පිරුණු සිතක් අල්ලාහි පිරිනැමුවේ ද ඔහු භාග්‍යවන්ත කෙනෙකි. අල්ලාහි ආශීර්වාදයෙන් ඔහුව ආවරණය කර ඇත. දයාව ඔහුට පිරිනමා ඇත.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

“නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම පුත්‍රයා වන ඉබ්‍රාහිම් ව වඩා සිපගෙන ඉඹ ගත්හ.”

මෙම ආදරය තම පවුලේ අය වෙත පමණක් විශේෂ වූවක් නො ව නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මුස්ලිම් සමාජයේ සියලු දරුවන් කෙරෙහි ම දැක්වූහ.

ජෑගර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාගේ බිරිඳ අස්මා බිත්ති උමයිස් (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ දන්වයි:

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අප වෙත පැමිණ, ජෑගර්ගේ දරුවන් කැඳවා ඔවුන් සිප ගත්හ. එවිට එතුමාගේ දෑසින් කඳුළු වැගිරෙන්නට විය. “අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔබතුමාණන්ට ජෑගර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා පිළිබඳ තොරතුරුක් ලැබුණා දැ?” යි විමසුවෙමි. එවිට එතුමාණෝ, “ඔව්. ඔහු අද ඝාතනයට ලක්විය.” යනුවෙන් පැවසූහ. (ඒ බව ඇසූ) අපි හඩන්නට ගත්තෙමු. පසු

ව එතුමාණෝ තම නිවසට ගොස්, “ජෛතව (රළියල්ලාහු අන්හු) ගේ නිවසට ආහාර පිළියෙල කරන්න. ඔවුනට නො සන්සුන් කාර්යබහුල තත්ත්වයක් පැමිණ ඇත.”

ඔවුන්ගේ මරණය වෙනුවෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිනිව සල්ලම්) තුමාණන් කඳුළු සලනු දුටු සෑද් ඉබ්නු උබාදා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා: “අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! මේ කුමක් දැ?” යි විමසුවේය.

එවිට නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිනි වසල්ම්) තුමාණෝ මෙසේ වදාළහ.

“මෙය අල්ලාහ් තම බැතිමතුන්ගේ සිත් තුළ පහළ කළ කරුණාවයි. සැබැවින් ම කරුණාහරිත ඔහුගේ ගැත්තන් හට අල්ලාහ් කරුණාව පෙන්වනු ඇත.”

තම පුත් ඉබ්රාහිම්ගේ මරණය වෙනුවෙන් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිනි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ දැසින් කඳුළු හැළුණු අවස්ථාවේ අබ්දුර් රහ්මාන් ඉබ්නු අවිෆ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා එතුමාණන්ගෙන් මෙසේ විමසීය. “ඔබත් (කඳුළු සලනවා) ද? අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි!” යැයි විමසුවේය. එවිට “ඉබ්නු අවිෆ්! මෙය කරුණාවය.” යනුවෙන් පවසා නැවත වතාවක් කඳුළු සලන්නට විය. හෙතෙම මෙසේ පැවසීය. “දැස් කඳුළු සලයි. සිත් වේදනාවට පත් වෙයි. අපගේ පරමාධිපතියාණන් හට ප්‍රියමනා ම දැ මිස වෙනත් කිසිවක් අපි නො පවසමු. අහෝ ඉබ්රාහිම්! ඇත්ත වශයෙන් ඔබේ වෙන්වීම නිසාවෙන් අපි ශෝකයට පත්ව ඇත්තෙමු.”

දූතයාණන්ගේ මේ උතුම් ගුණාංග, ඒවා පිළිපැදීමටත් ඒ පියවර මත ගමන් කිරීමටත් අප ඇරයුම් කරයි.

කුඩා දරුවන්ගේ ආදරය පිළිබඳ සංවේදී නො වන, ඔවුන්ට හිමි ස්ථානය ඔවුන්ට ලබා නො දෙන වර්තමාන සමාජයේ අපි අද ජීවත් වෙමු. මේ තරුණ සමාජය හෙට දින අනාගත දෙමාපියන් ය, සමාජයේ අනාගත නායකයින් ය, අනාගත ආලෝකය ය. අප හදවතේ යතුරු වසා දමා, දරුවන් හා තරුණයින් අහිමිකර ගන්නා තරමට නො දැනුවත්කම, උඩඟුකම, පටු චින්තනය සහ අදුරදර්ශී බව අප වෙත ළඟා වී ඇත.

එහෙත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ අතෙහි සහ දිවෙහි එම යතුරු තිබුණි.

මෙහි දී එතුමාණෝ කුඩා දරුවන්ට කරුණාව දැක්වූහ. ඔවුන් අගය කළහ. එතුමාණෝ තරුණයින් උසස් තත්වයකට පත් කළහ.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා කුඩා දරුවන් අසලින් යන විට, ඔවුන්ට සලාම් පවසා මෙසේ පවසා සිටියේය.

“නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පවා මෙලෙස කටයුතු කර ඇත්තාහ.”

කුඩා දරුවන් ඇසුරු කිරීමේ දී ඔවුන්ගෙන් කරදර, දුෂ්කරතා සහ අධික දඟකාරකම ස්වාභාවික ව දකින දෙයකි. එහෙත් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔවුන් සමඟ කෝප නො වූ අතර, ඔවුන් පලවා හැරීම හෝ දඬුවම් දීම හෝ නො කළහ. ඒ වෙනුවට කරුණාවෙන්, ඉවසීමෙන් හා තැන්පත් බවින් ඔවුන් සමඟ ක්‍රියා කළහ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී:

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙතට කුඩා දරුවන් ගෙනෙනු ලබයි. එවිට එතුමාණෝ ඔවුන් සඳහා ප්‍රාර්ථනා කළහ. දිනක්

කුඩා දරුවෙක් එතුමාණන්ගේ වස්ත්‍රයේ මුත්‍රා කළේය. පසුව ජලය ගෙන්වා, එම ස්ථානය මත ඉසුහ. එය (සම්පූර්ණයෙන්) සේදුවේ නැත."

පාඨක ඔබ! ඔබ ගැන අවධානය යොමු කරන්න. දේව දූතයාණන්ගේ නිවසේ හිඳ, එලෙස ඔබත් ඔබේ දරුවන් හුරතල් කිරීමටත් ඔබේ දරුවන් සමඟ විනිඵ තහළ කිරීමටත් ඔවුන්ගේ සිනහවට සවන් දීමටත් ඔවුන් සමඟ ලස්සන වදනින් කතා කිරීමටත් වගබලා ගන්න. අප ප්‍රජාවේ නබිවරයාණන් මාගේ පියා හා මාගේ මවගේ ස්ථානයේ හිඳ මේ සියල්ල සිදු කර ඇත්තේය.

අඹු හුරසිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

"අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තම දිව අල්-හසන් ඉබ්න් අලි වෙත දිගු කරන අතර, එතුමාගේ දිවේ රතු පැහැය දකින දරුවා, සිනහවෙයි."

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

"උම්මු සල්මා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගේ දියණිය වන Zසෙයිනබි (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියට 'Zසුවයිනබි! Zසුවයිනබි!' යනුවෙන් නැවත නැවතත් පවසා විනිඵ කර හුරතල් කළහ."

එතුමාණන් දරුවන්ට දැක්වූ ආදරය සහ සැලකිල්ලට සීමාවක් නොමැත. නැමදුම් කරන අවස්ථාවන්හි පවා එතුමාණෝ දරුවන් කෙරෙහි විශේෂ ආදරය දැක්වූහ.

අබුල් ආස් ඉබ්නු අර්-රබී: සතු කරගත් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ දියණිය වන Zසෙයිනබි (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගේ දියණිය වූ උමාමා (රළියල්ලාහු අන්හා) ව වඩා ගෙන එතුමාණෝ සලාහ් ඉටු

කළහ. එතුමා සිටගත් ඉරියව්වේ දරුවා වඩා ගත් අතර සුජූද් කරන විට ඇයව බිම තැබූහ."

මහ්මුද් බින් අර්-රබී: (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලදී.

"මම අවුරුදු පහේ දරුවෙකු ව සිටිය දී අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අප නිවසේ තිබූ ලීඳක පනිට්ටුවකින් ජලය කටට ගෙන මගේ මුහුණට විද සිටි සිද්ධිය මට සිහි වේ."

අලෙයිහිස් සලාතු වස්සලාම් තුමාණන් වැඩිහිටියන් මෙන් ම කුඩා අයටත් යහ දේ ඉගැන් වූ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

දිනක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ පසුපසින් වාඩි වී ගමනක් යමින් සිටියෙමි. එවිට එතුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ.

"දරුව! මම ඔබට වදන් කිහිපයක් උගන්වමි. අල්ලාහ් ගැන ප්‍රවේසමින් කටයුතු කරන්න. ඔහු ඔබව ප්‍රවේසම් කරයි. අල්ලාහ් ගැන ප්‍රවේසමින් කටයුතු කරන්න. ඔබ ඉදිරියේ ඔබ ඔහු දැකගන්නෙහිය. යමක් ඉල්ලන්නේ නම් අල්ලාහ්ගෙන් ම ඉල්ලන්න. උදව් පතන්නේ නම් ඔහුගෙන් ම පමණක් උදව් පතන්න."

එතුමාණන්ගේ උතුම් ගුණාංග කිහිපයක් සහ සුවඳවත් වර්තාපදානය සමඟ අප ජීවත් වූ පසු, අපි එයින් හදවත් ප්‍රබෝධමත් කර, ඒ පිටුපස ජීවන ගමනේ මාවත සොයා ගනිමු.

අපගේ නිවෙස්වල කුඩා දරුවන් පිඹිදෙති. ඒ දරුවන් දෙමාපියන්ගේ ආදරය හා සෙනෙහස සොයමින් සිටින අතර, ඔවුන්ගේ කුඩා සිත් තුළ

සතුට ගෙන දෙන තෙක් බලාපොරොත්තුවෙන් සිටිනි. එම අවශ්‍යතාව අප විසින් ඉටු කළ හැකි නම්, අල්ලාහ්ගේ ආශීර්වාදය සහිත ව, දෙමාපියන්ගේ ආදරය සහ මඟ පෙන්වීමෙන් සමාජයට නායකත්වය දෙන යහපත් පුද්ගලයින් බවට ඔවුන් පත් වනු ඇත.

ආදරය, කරුණාව සහ ඉවසීම

ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ අන් අයගේ අයිතිවාසිකම් බලෙන් උදුරා ගැනීම පීඩකයන්ගේ හා අපරාධකරුවන්ගේ ලක්ෂණකි. සමාජයේ සෑම කෙනෙකුගේ ම මූලික අයිතිවාසිකම් ඔවුන්ට ලබා දෙනු පිණිස ඔවුන්ට උපකාර කර, යුක්තිය පිහිටුවාලීම සඳහා අපගේ නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සටන් කළහ.

අල්ලාහ් විසින් අණ කරන ලද යහ දේ අණ කිරීම සහ අයහපත් දේ වැළකීම යන ප්‍රතිපත්ති මත එතුමාණෝ සමාජයේ යහ කටයුතු සියල්ල ඉටු කර පෙන්වූහ. එබැවින් එතුමාණන්ගේ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) නිවසේ අසාධාරණය, ප්‍රචණ්ඩත්වය, අපරාධ හා කොල්ලය වැනි කිසිවක් දක්නට නො විය.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී:

"අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ සටන් කරන අවස්ථාවක හැර අන් කිසිවිටෙක, කාන්තාවකට හෝ සේවකයකුට හෝ අතින් පහර දී නැත. එතුමාණන් තම සහගාමී කිසිවෙකුට, ඔහුගෙන් තමාට සිදු වූ කිසිදු වරදකට සම ප්‍රතිචාර දැක්වූයේ නැත. එහෙත් අල්ලාහ්ගේ ආඥාව කඩ කරනු දුටු අවස්ථාවෙහි එතුමාණන් අල්ලාහ් වෙනුවෙන් සමප්‍රතිචාර දැක්වූහ."

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

"දිනක් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සමඟ මම ඇවිද ගියෙමි. එම අවස්ථාවේ එතුමාණෝ නජ්රාන් පළාතේ සාදන ලද සන සඵවකින් පොරවා ගෙන සිටියහ. හිටිහැටියේ ගම්බද

අරාබිවරයෙක් එතුමා පොරවා සිටි සඵව වේගයෙන් ඇද්දේය. එසේ දැඩි ලෙස ඇදීමෙන් එම සඵවේ සනකම නිසා නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ උරහිසෙහි සළකුණක් මතු වී තිබෙනු මම දුටුවෙමි. පසුව ඔහු: “අහෝ මුහම්මද්! ඔබ වෙත තිබෙන අල්ලාහ්ගේ ධනයෙන් මටත් දෙන ලෙස අණ කරනු.” යැයි කීවේය. පසුව එතුමාණන්, ඔහු දෙස හැරී බලා, සිනහ සි, ඔහුට කොටසක් දෙන මෙන් අණ කර සිටියහ.”

හුනෙයින් සටන අවසන් වී අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ආපසු හැරී එන විට, එතුමාණන් ඔටු පිට සිටියදී ගම්බද අරාබිවරු එතුමාණන් ලුහුබැඳ ගොස් එතුමාණන්ගේ සඵවෙන් ඇඳ ගසක් වෙත ගෙන ගොස් සටනින් ලැබූ භාණ්ඩවලින් තමන්ටත් කොටසක් දෙන මෙන් ඉල්ලා සිටියෝය. එවිට එතුමාණෝ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.:

“මගේ සඵව මට නැවත දෙන්න. මා තුළ මසුරුකම තිබෙනු ඇතැයි ඔබලා බිය වන්නෙහු ද?” යැයි විමසා තවදුරටත් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ, “මට මේ ගස් ගණනට සමාන ඔටුවන් සිටියේ නම්, මම ඔවුන් සියල්ලන් ම ඔබලා අතර බෙදා හරින්නෙමි, පසුව ඔබලා මා ලෝභයෙකු හෝ බොරුකාරයෙකු හෝ බියගුල්ලෙකු ලෙස සොයා නො ගනු ඇත.”

අධ්‍යාපනයේ අලංකාරය සහ පුහුණු ක්‍රම අතරින් වඩාත් පිවිතුරු කරුණ වනුයේ, සියලු ම කටයුතුවල දී මෘදුකව අනුගමනය කිරීම, ධර්මිෂ්ඨ දෑ හඳුනා ගැනීම හා අධර්මිෂ්ඨ දෑ වළක්වාලීමය.

තමන් අතර වැරදි කරන්නන් කවුරුන් ද? සත්‍යය දැයින් බැහැර වන්නේ කවුරුන් ද? පාපය කරා ගමන් කරන්නේ කවුරුන් ද? යන විස්තර සහාබාවරු දැන සිටියහ. මේ නිසා ඔවුන් කෝපයට පත් වූ නමුත්

ආදරණීය මෙන් ම කාරුණික නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මේ අය පිළිබඳ ව ද, කරුණාවෙන් කටයුතු කළහ. ඇතැම් මුස්ලිම්වරු වැරදි සිදු කරන්නේ අනවබෝධය නිසා විය හැකි අතර එයින් අයහපතක් සිදු විය හැකිය යැයි, වටහා දී කෝපයට පත් වන ජනතාව සන්සුන් කළහ.

අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

“ගම්බඳ අරාබි මිනිසෙක් මස්ජිදය තුළ මුත්තා කරනු දුටු ජනයා ඔහුව වළක්වන්නට තැත් කළෝය. එවිට නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ.

“නුඹලා ඔහු අත් හරින්න, ජලය ස්වල්පක් හෝ ජල බඳුනක් හෝ ගෙනැවිත් එම මුත්තා මත වක්කරන්න. සැබැවින් ම නුඹලා එවනු ලැබුවේ පහසු කරන්නන් ලෙසිනි. අපහසුතාවට පත් කරන්නන් ලෙසින් එවනු ලැබුවේ නැත.”

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පුද්ගලික විජයග්‍රහණයක් බලා පොරොත්තු නො වූ අතර, ජනයා සියලු දෙනා ම අල්ලාහ්ගේ ඇරයුමට පිළිතුරු දෙමින් තමා පෙන් වූ මාර්ගයේ ගමන් කළ යුතු බව ද, තමා ව අනුගමනය කළ යුතු බවද බලාපොරොත්තු වෙන් ඉවසීමෙන් සිටියහ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හට මෙසේ පවසා සිටි බව එතුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී.

“උහද් දිනයට වඩා අසිරු වෙනත් දිනයක් ඔබට අත්ව තිබේ ද?” එතුමා: මෙසේ පැවසීය.

“ඔබේ ජනතාවගෙන් මට මුහුණ දෙන්නට සිදුවුණි. ඔවුන්ගෙන් දරුණු වේදනාවට මුහුණ දෙන්නට සිදු වූයේ තායිග් නුවර දී අකබා දිනයේදී ය. මාගේ ඇරයුම පිළිගන්නා ලෙස ඉබ්නු අබ්දු යාලීල් බින් අබ්දු කුලාල් ගෝත්‍රයට පැවසුවේ. මා බලාපොරොත්තු වූ අයුරින් ඔවුහු මට පිළිතුරු නො දුන්නෝය. පසුව මහත් දුකට පත් ව මම හැරී ආවෙමි. කර්න් අස් සආලිබ් නම් ස්ථානයට පැමිණෙන තුරු මම මහත් අසාධ්‍ය තත්ත්වයේ සිටියෙමි. (එහි දී) නිස ඔසවා බැලුවෙමි. වලාකුළු මට සෙවණැල්ල සපයනු දුටුවෙමි. එම වලාකුළු මත ජ්බරීල් (අලෙයිනිස් සලාම්) තුමා ද, සිටිය. ජ්බරීල් (අලෙයිනිස් සලාම්) මා අමතා, “ඔබගේ සමාජය ඔබට පැවසූ සියලු දේට සහ ඔවුන් දුන් පිළිතුරුට අල්ලාහ් සවන් දුන්නේය. එහෙයින් ඔබ කැමති ආකාරයට ඔවුන්ට දඬුවම් කරනු පිණිස කඳු භාර මලක් වරයා ඔබ වෙත එවා ඇත.” යැයි කීය. කඳු භාර මලක්වරයා මට සලාම් පවසා, “යා මුහම්මද්! සැබැවින් ම ඔබගේ සමාජය ඔබට පැවසූ දේට අල්ලාහ් සවන් දුන්නේය. මම කඳු භාර ව සිටින මලක්වරයා වෙමි. ඔබේ කැමැත්ත මට අණ කරන ලෙස අල්ලාහ් ඔබ වෙත මා එවා ඇත. ඔබ කැමති නම් (මේ) කඳු යාය ඔවුන් මත පෙරළා දමමි.” යැයි කීය.

එවිට නබි (සල්ලල්හු අලෙයිනි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ:

"ඒ වෙනුවට, අල්ලාහ්ට පමණක් නමස්කාර කරන සහ ඔහුට කිසිවක් ආදේශ නො කරන පිරිසක් ඔවුන්ගේ කොඳුඇට පෙලෙන් අල්ලාහ් මතු කරනු ඇතැයි මම බලාපොරොත්තු වෙමි."

වර්තමානයේ ඇතැම් දාඉවරු (ධර්ම ප්‍රචාරකයින්), දෑවා සම්බන්ධ ව ඉක්මන් වන බව අපි දකිමු. ඔවුන් ඉක්මණින් ප්‍රතිඵල නෙලා ගැනීමට බලාපොරොත්තු වෙති. මෙවැනි දාඉවරුන්ට ලැබෙන ජයග්‍රහණය දෑවා ක්‍රියාවට සහ එහි අවංකභාවයට අපහාසයකි.

මේ නිසාවෙන්, ඇතැම් ප්‍රචාරක කටයුතු එහි සාමාජිකයන් අතර මෙම කරුණ පැතිරවීමට අසමත් වී ඇත. ඉවසීම හා විඳ දරා ගැනීම කොතැන ද?

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලේහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අභිලාෂය ඉටු වූයේ දිගු වසර කිහිපයකට පසුව, අසීමිත ඉවසීමෙන් හා පරිත්‍යාගයන් කර විවිධ ජනයාගේ සතුරුකම් හා යුද බිමේ සටන්වලට මුහුණ දීමෙන් අනතුරුවය.

බිම නැගී වක ගසන්නා යහපත් වන්නේ කෙසේ ද?

එමෙන් ම සෑම අලවියකම අඩුපාඩු ඇත.

තවද, සෑම ගෞරවනීය පුද්ගලයෙකු අතර ම නිහතමානී අයකු ඇත.

තවද, ගම් දෙක අතර සිටින සෑම ප්‍රධානීන් අතර ම නින්දිතයෙකු ඇත.

ඉබ්නු මස්ලූද් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

එය හරියට මා අල්ලාහ්ගේ දූතයා (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දෙස බලා සිටින්නාක් මෙන් විය. නබිවරුන් අතරින් එක් නබිවරයකු ගැන විස්තර කරමින්, ඔහුගේ මුහුණේ ලේ පිසදමද් දී ඔහුගේ ජනතාව ඔහුට පහර දී ලේ වැගිර වූ අතර ඔහු මෙසේ පැවසීය.

“අහෝ දෙවිඳුනි! මගේ ජනතාවට සමාව දෙනු මැනව! සැබැවින් ම ඔවුන් කිසිවක් නො දනිති.”

දිනක් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සහාබාවරුන් සමඟ ජනාසා ගමනක සහභාගිව සිටි අවස්ථාවක

එතුමාණන් විසින් ණය පියවීමට තිබූ Zසයිද් ඉබ්නු සෞනා නමැති යුදෙව් ජාතිකයා පැමිණ එතුමාගේ කමිසය හා සඵඵ ඇද දරුණු බැල්මකින් එතුමා දෙස බලා: “අහෝ මුහම්මද්! මගේ අයිතිය (ණය) ඔබ මට පියවන්නේ නැද්දැ?” යි උස් හඬින් කෑ ගැසුවේය.

එවිට උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා කෝපයට පත්ව; ග්‍රහ තාරකා කරකෙන්නාක් මෙන් එතුමාගේ ඇස් දෙක කරකවමින් සෙයිද් වෙත බලා මෙසේ පැවසීය. “අහෝ අල්ලාහ්ගේ සතුරු! අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) හට මා සවන් දෙන වදන නුඹ පවසනවා ද? මා දකින දේ නුඹ ඉටු කරනවාද? සත්‍යය සමඟ එතුමාණන් එවූ දෙවිඳාණෝ මත දිවුරා පවසමි. මෙතුමාගේ දොස් නැගීම ගැන මා ප්‍රවේශමෙන් නො වන්නේ නම් මගේ අසිපතෙන් නුඹේ හිස ගසා දමමි.” යැයි පැවසීය.

එවිට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් උමර් දෙස නිහඬව හා කරුණාවන්තව බලා මෙසේ පැවසූහ.

“උමර්! මෙය නො ව, මට හා ඔහුට මීට වඩා වෙනත් දෙයක් (ඔබ පවසන්නට) අවැසිව තිබුණි. එනම් මෙම ණය මුදල් යහපත් අයුරින් ආපසු ගෙවා දමන ලෙස මට උපදෙස් දී, යහපත් ලෙස හැසිරීමට ඔහුට අණ කරන්නට තිබුණි. අහෝ උමර්! ඔබ ඔහු සමඟ ගොස් ඔහුගේ අයිතිය ලබා දී, එයට අමතර ව ඉඳි සේරු විස්සක් ඔහුට ලබා දෙන්න.”

එසේ උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා අමතර ඉඳි සේරු විස්සක් දානය කළ විට, යුදෙව් ජාතික Zසයිද් : “අහෝ උමර්! මේ අමතර ප්‍රමාණය කුමක් සඳහා දැ?” යි විමසුවේය.

උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) කුමා:

“ඔබට වූ අගතිය වෙනුවෙන් මෙම අමතර ප්‍රමාණය පිරිනමන ලෙස අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මට අණ කළහ.” යැයි කීවේය.

ෆසයිද්: “අහෝ උමර්! මා කවුදැයි ඔබ හඳුනානවාදැ?”යි විමසුවේය.

එතුමා: “නැත. නුඹ කවරෙක් දැ?” යි ඇසුවේය.

එවිට ඔහු: “මමයි ෆසයිද් ඉබ්නු ෆසූනා” යැයි පැවසුවේය.

එතුමා: “යුදෙව් පූජකයා දැ?” යි විමසුවේය.

ඔහු: “ඔව්. මම යුදෙව් පූජකයා වෙමි” යැයි පිළිතුරු දුන්නේය.

එතුමා: “එසේ නම්, නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කුමාණන් සමඟ නුඹ මෙලෙස හැසිරීමටත් කතා කිරීමටත් නුඹව පෙළඹවූයේ කුමක් දැ?” යි උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) විමසුවේය.

එයට ෆසයිද් මෙසේ පැවසුවේය.

‘අහෝ උමර්! අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගේ මුහුණ බැලූ අවස්ථාවේ කරුණු දෙකක් හැර එතුමාණන්ගේ මුහුණේ නබිත්වයේ සලකුණු මම හඳුනා ගෙන සිටියෙමි. මා මීට පෙර ඒවා නුදුටුවෙමි. එනම් අඥානකමට ඉහළින් එතුමාණන්ගේ ප්‍රඥාවට ක්‍රියා කරයි ද? නැතහොත් එතුමාගේ ප්‍රඥාවට ඉහළින් අඥානකම ක්‍රියා කරයි ද? යි යන කරුණු දෙක ගැන මම පරීක්ෂා කර බැලුවෙමි. (ඒ සංඥා දෙක ම අද දැක ගත්තෙමි.) එ නිසා උමර්! අල්ලාහ් පරමාධිපති ලෙස ද, ඉස්ලාමය දහම ලෙස ද, මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) කුමාණන් වක්තාවරයාණන්

ලෙස ද, මම පිළිගනිමි. මේ බවට ඔබ ව මම සාක්ෂිකරුවෙක් ලෙස පත් කරමි. මගේ ධනයෙන් භාගයක් මුහුම්මද් (සල්ලේලාහු අලෙයිනි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ප්‍රජාවට පරිත්‍යාග කරමි.” යැයි ප්‍රකාශ කළේය.

එවිට උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා: “ඔවුන්ගෙන් ඇතැමෙකුට යැයි පවසනු. හේතුව ඔබ ඔවුන් සියලු දෙනාට පිරිනැමිය නො හැකිය” යැයි පැවසුවේය.

zසයිද් ද, එයට එකඟව “ඔවුන්ගෙන් ඇතැමෙකුට” යැයි පැවසුවේය.

පසුව යුදෙව් ජාතික zසයිද් තුමා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිනි වසල්ලම්) වෙත හැරී ගොස් “නැමදුමට සුදුසු අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙක් නැත. මුහුම්මද් (සල්ලේලාහු අලෙයිනි වසල්ලම්) තුමාණන් අල්ලාහ්ගේ ගැත්තා හා ඔහුගේ දූතයාණන් වේ යැයි මම සාක්ෂි දරමි. එය විශ්වාස කරමි. එය මම සහතික කරමි.” යැයි zසයිද් සාක්ෂියේ ප්‍රකාශය කළේය.

මෙම සිද්ධිය, එහි අවසානය හා මෙම දිගු දෙබස පිළිබඳ ව මොහොතක් කල්පනා කර බලමු. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිනි වසල්ලම්) තුමාණන් අනුගමනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ පාඩමක් මෙම සිද්ධිය තුළ අපට දැක ගන්නට පුළුවන. එ මෙන් ම මිනිසුන් සමඟ ඉවසීමෙන් කටයුතු කිරීම. ආදරයෙන් හා ප්‍රඥාවෙන් යුතුව ඉස්ලාමය වෙත ඔවුන් ඇරයුම් කිරීම, ඔවුන් යහපත් ලෙස හැසුරුණු විට ඔවුන් ඛේදයෙන් කිරීම. ඔවුන්ගේ සිත්තුළ ශුභවාදී හැඟීමක් ඇති කිරීම යනාදිය ද, ඇතුළත් වේ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් වාර්තා කරන ලදී:

“මම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිනි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ මදීනා නුවරෙන් බැහැර වී මක්කාවට පැමිණ උමිරා ඉටු කළෙමි.”

“අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! මාගේ මව හා මගේ පියා ඔබට කැප කරමි. මගේ නැමදුම කෙටියෙන් ඉටු කළෙමි. එමෙන් ම සම්පූර්ණයෙන් ද, ඉටු කළෙමි. උපවාසයෙන් මිදුණෙමි. එමෙන් ම උපවාසයේ රැක්කෙමි.” යනුවෙන් පැවසුවෙමි. එවිට එතුමාණෝ මෙසේ කීහ.

“අහෝ ආඉෂා! ඔබ යහපත සිදු කර ඇත්තෙහිය.” යැයි පවසා සිටි අතර මා වෙත කිසිවිටෙක දොස් නැගුවේ නැත.

සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්තුමාණන්ගේ ආහාරය

සමාජයේ ධනවතුන්, නිලධාරීන් සහ අනිකුත් බලය හිමි අයගේ නිවෙස්හි උදය හා සවස - ඕනෑ ම වේලාවක මිල අධික, ආහාර පරිභෝජනය කරන බව අපි දනිමු. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ පාලනය යටතේ රටවල් කිහිපයක සිට, වහල් සේවකයින් බොහෝ දෙනෙක් මදිනා නුවරට ධාන්‍ය, රත්, රිදි සහ නොයෙක් සම්පත් ඔටුවන් මත පටවා ගෙන පැමිණෙති. එහෙත් එම රාජ්‍යයේ පාලකයාගේ ආහාර පාන කෙසේ තිබුණේ දැ යි බලන්න. එතුමා රාජ්‍ය නායකයකු ලෙස වාසය කළා ද? එයට වඩා උසස් අන්දමින් ජීවිතයක් ගෙවුවා ද? ප්‍රධානීන් හා ධනවතුන්ගේ ජීවිතය එතුමාණන් අනුගමනය කළාද? එසේ නැතහොත් පූර්ණවත් ජීවිතයක් ගෙවුවා ද?

ඔබ පුදුමයට පත් විය යුතු නැත. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ආහාරය එහි සරලභාවය හා එහි පැවතුණු අගනිගම් ගැන සිතා බලන්න. අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

සැබැවින් ම නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ළඟ උදේ හෝ රාත්‍රී ආහාර වේලෙහි අඩුපාඩු සහිතව මිස රොට් හා මාංශ එකට නො විය.

එහි තේරුම: ඉතා අසීරුවෙන් හා දුෂ්කරතාවෙන් මිස එතුමාණන් කුස ගිනි නිවා ගත්තේ නැත. එසේ නැතහොත් එතුමා වෙත ආගන්තුකයින් පැමිණීම හේතුවෙන් එතුමාණන් කුස ගිනි නිවා ගත්තේ නැත. එවිට එතුමාණන් ඉවසීමෙන් හා ආත්ම තෘප්තියෙන් කුස ගිනි සංසිදුවා ගනියි.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

“අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අභාවයට පත් වන තුරු, එතුමාණන්ගේ පවුලේ අය, එක දිගට දින දෙකක් කුස පිරෙන්න තිරිඟු පිටියෙන් සකස් කළ රොටි ආහාරයට ගෙන නැත.”

තවත් වාර්තාවක මෙසේ සඳහන් වේ.

“මදීනා නුවරට පැමිණි දින පටන් එතුමාණන් අභාවයට පත් වන තුරු, එතුමාගේ පවුලේ සාමාජිකයන් දින තුනක් එක දිගට තිරිඟු පිටියෙන් සකස් කළ රොටි කුස පිරෙන්න ආහාරයට ගෙන නැත.”

එතුමාණන් ආහාරයට කිසිවක් නොමැති ව සිටි අවස්ථා බොහෝය. කිසිදු ආහාරයක් නොමැති ව එතුමාණන් නිදා ගත් රාත්‍රි බොහෝය.

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) සහ එතුමාගේ පවුලේ උදවිය රාත්‍රියේ ආහාර කිසිවක් නොමැතිකම නිසා, එකදිගට රාත්‍රි බොහෝමයක කුසගින්නෙන් නිදාගෙන ඇත්තාහ. ඔවුන්ගේ රොටි බොහෝමයක් බාර්ලි රොටි විය.

මෙය ආහාර හිඟය හෝ අඩුපාඩු නිසා නො වේ. එතුමාණන්ගේ පාලනය සමයේ ආහාර භාණ්ඩ නගරය වෙත ගලාගෙන ආවේය. එහෙත් නබිවරයා ජීවත් වූයේ අල්ලාහ් විසින් තෝරා දුන් ඉතා සම්පූර්ණ හා සෘජු ජීවන ක්‍රමයට එකඟවය.

උක්බා ඉබ්නු අල් හාරිස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“දිනක් නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ අපට අසර් සලාතය මෙහෙය වූහ. පසුව තම නිවසට වේගයෙන් ගොස්, නිවසේ නො රැඳී ඉක්මනට බැහැර ව ගියහ. මේ පිළිබඳ ව එතුමාණන්ගෙන් විමසා සිටියෙමි. -එසේ නැතහොත් එතුමාගෙන් විමසන ලදී.

එයට එතුමාණෝ: ‘Zසකාත් වගයෙන් ගෙනෙන ලද රත්රන් මගේ නිවසේ තිබුණි. ඒවා මගේ නිවසේ තිබීම ගැන මම පිළිකුල් කරමි. එ නිසා ඒවා සුදුසු අය අතර බෙදා දුන්නෙමි.’ යැයි පැවසූහ.

පුදුමාකාර ත්‍යාගශීලීත්වය හා අසමසම පරිත්‍යාගය මෙම ප්‍රජාවේ නබිවරයාගේ අතින් මතු වූ ගුණාංගයයි.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“ඉස්ලාමය මත සිටින කිසිවකු විසින් යමක් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන්ගෙන් ඉල්ලා සිටිනු ලබන්නේ නම් එතුමා එය ඔහුට පරිත්‍යාග කර මිස නො සළකා හැරියේ නැත. එතුමාණන් වෙත මිනිසෙකු පැමිණ මෙසේ ඉල්ලා සිටි විට, කඳු දෙකක් අතර පිරෙන තරමට බැටළුවන් ඔහුට පරිත්‍යාග කළහ. ඔහු තම ජනයා වෙත ගොස් මෙසේ පැවසුවේය.:

‘ජනයනි! නුඹලා ඉස්ලාමයට පිවිසෙන්න. සැබැවින් ම මුහම්මද් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දරිද්‍රතාවට බිය නො වන ත්‍යාගශීලී අයෙකි.”

මෙම පරිත්‍යාගශීලීභාවය හා දානමය ගුණාංගයන් සමඟ ම නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සැබෑ තත්ත්වය ගැන කල්පනා කර බලන්න.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිති වසල්ලම්) තුමාණන් මිය යන තෙක් ම ආහාර මේසයක වාඩි වී ආහාර අනුභව කළේ නැත. එතුමාණන් මිය යන තෙක් ම මෘදු ව සාදන ලද රොටි ආහාරයට ගත්තේ ද, නැත.”

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය මෙසේ පවසා සිටියාය. “ඇතැම් විට, එතුමාණන් තමන් වෙත පැමිණ,

“ඔබ ළඟ ආහාරයට යමක් තිබෙනවා දැ?”යි විමසයි. ‘කිසිවක් නැත’ යැයි මම පැවසුහොත්, “එසේ නම්, මම අද උපවාසයේ යෙදෙමි” යැයි පවසයි.

සල්ලල්ලාහු අලෙයිති වසල්ලම්තුමාණන් පිළිබඳ සහතික කරමින් මෙසේ සඳහන් වී ඇත. සැබැවින් ම එතුමාණන් හා එතුමාණන්ගේ නිවැසියන් මාසයක් මාස දෙකක් පමණ ‘අස්වදාන්’ හැර වෙනත් කිසිවක් මත ජීවත් නො වූහ. එනම්: ජලය හා ඉඳිය.

ආහාර හිඟය හා පරිභෝජනයෙහි පවතින අඩුව මෙසේ තිබියදීත් අල්ලාහ්ගේ සියලු ආශීර්වාද සඳහා කෘතඥ වන ඉස්ලාමීය ගති පැවතුම් හා උදාර ගුණාංග එතුමාණන් වෙත තිබුණි. ආහාර පිළියෙළ කර දුන් අයට තුනිපුද කර සිටි අතර, එසේ වැරදුණු අයකුට දොස් නැගුවේ නැත. කිසිවක් නො ලැබුණ ද, එතුමාණෝ උත්සාහයෙන් කටයුතු කළහ.

එතුමාණෝ කිසිදු ආහාරයකට අඩුපාඩු නො කියූ අතර ආහාර පිළියෙළ කළ තැනැත්තාට දොස් නැගුවේ ද, නැත. තමන්ට සපයන ලද කිසිදු ආහාරයක් ඉවත දැමුවේ නැත. නැති ආහාර ඉල්ලා අත් අය අසරණ තත්ත්වයට පත් කළේ ද, නැත. ආහාර ලබා ගැනීම හෝ කුස පුරවා ගැනීම හෝ කිසිවිටෙක එතුමාගේ ප්‍රධාන අවශ්‍යතාව නො විය.

අබු හුරයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

“අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) කිසිදු ආහාරයකට අඩුපාඩු කිව්වේ නැත. එතුමාණෝට කැමති නම් එම ආහාරය අනුභව කළ අතර අකැමැති නම් එය අතහැර දැමූහ.”

ආහාර පාන පිළිබඳ ව විශේෂ ඇල්මක් දක්වන අපගේ හිතවත් සහෝදරයන් සඳහා ෂෙය්ක් අල් ඉස්ලාම් ඉබ්නු තයීම්යියා (රහිමුල්ලාහ්) පැවසූ වදනක් කෙටියෙන් මෙහි සඳහන් කරමි.

ආහාර සහ ඇඳුම් සම්බන්ධව ගත් කල: එහි දී ශ්‍රේෂ්ඨතම මඟ පෙන්වීම වනුයේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ මඟ පෙන්වීමය. ආහාර ගැනීමේ දී එතුමාණන්ගේ ගුණාංගය වූයේ, තමන් එයට කැමති වූ විටෙක අනුභව කළහ. ලැබුණු දෑ ප්‍රතික්ෂේප නො කළහ. නැති ආහාර ඉල්ලා බල නො කළහ. එතුමාණෝ රොටි හා මස් පිළිගැන්වූ විට අනුභව කළහ. පලතුරු, රොටි හා මස් පිළිගැන්වූ විට ඒවා ද, අනුභව කළහ. ඉඳි පමණක් හෝ රොටි පමණක් හෝ පිළිගැන්වූ විට එය ද, අනුභව කළහ. ඇතැම් විට එතුමාණන්ට ආහාර වර්ණ දෙකක් ලැබුණේ නම්, මම වර්ණ දෙකක් අනුභව නො කරමි යැයි පවසයි. රසවත් ප්‍රතීත ආහාර ලැබුණේ නම් ඒවා ද, ප්‍රතික්ෂේප නො කළහ.

හදීසයක නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමා මෙසේ ප්‍රකාශ කර ඇත්තාහ.

"එනමුත් සැබැවින් ම මම උපවාසයේ යෙදෙමි, උපවාසයෙන් මිදෙමි. රාත්‍රියේ නැමදුම් කරමි, නිදා ගනිමි. කාන්තාවන් හා විවාහ වෙමි. මාංශ ආහාරයට ගනිමි. එහෙයින් කවරෙකු හෝ මාගේ මාර්ගය අතහරින්නේ ද, ඔහු මට අයත් කෙනෙකු නො වන්නේය."

පිරිසිදු දේ ආහාරයට ගෙන ඔහුට කෘතඥ වන මෙන් අල්ලාහ් අණ කරයි. එ නිසා අනුමත පිවිතුරු ආහාරය කවරෙකු තහනම් කර ගත්තේ ද, ඔහු සීමාව ඉක්මවා ගිය අයකු වේ. කවරෙක් අල්ලාහ් ප්‍රශංසා නො කළේ ද, ඔහු අල්ලාහ්ගේ අයිතිය කඩ කර විනාශ කළේය.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පෙත් වූ මාර්ගය වඩාත් සාධාරණ මෙන් ම සෘජු මඟකි. එම මාර්ගයෙන් බැහැර වීම නිසා තවත් මාර්ග දෙකක් වෙත යොමු කෙරේ.

වගකීම් ඉටු කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කරමින් නොමග ගිය, තම ආශාවන් පරිභෝජනය කරන පිරිසකි.

එමෙන් ම පිවිතුරු දේ තහනම් කර ගනිමින් උත්තරීතර අල්ලාහ් විසින් දහම් ගත නො කළ, ඉස්ලාම් ආගමේ අනුමත නො වන පැවිදිභාවය නිර්මාණය කරන පිරිසකි.

ඉබ්නු තයිමියියා (රහිමහුල්ලාහ්) තුමා තවදුරටත් මෙසේ පවසයි.

“හලාල් හෙවත් අනුමත සෑම දෙයක් ම පිවිතුරුය. පිවිතුරු සෑම දෙයක්ම හලාල් ය. පිවිතුරු දෑ අල්ලාහ් අපට අනුමත කර ඇත. නරක, අහිතකර දෑ හරාම් හෙවත් තහනම් කර කර ඇත. පිවිතුරු දෑ රසවත් හා ඵලදායීය. අපහට හානිදායක සෑම දෙයක් ම අල්ලාහ් තහනම් කර ඇත. අපට ඵලදායී දෑ අපට අනුමත කර ඇත.”

අනතුරුව එතුමා (රහිමහුල්ලාහ්) මෙලෙස තවදුරටත් පවසයි.

“මිනිසුන් අතර ආහාර, ඇඳුම්, කුසගින්න සහ තෘප්තියට පත් වීම යන කරුණුවල වෙනස්කම් ඇත. එපමණක් නො ව එක් මිනිසෙක් තුළ ම අවස්ථානුකූල ව වෙනස්කම් සිදු වේ. එහෙත් ක්‍රියාවන්හී උසස් ක්‍රියාව

අල්ලාහ්ට අවනත වී ඉටු කරන, සහ ඉටු කරන්නාට යහ ඵලදායී ගෙන දෙන ක්‍රියාවන් ය."

අන් අයගේ ආත්ම ගෞරවය කෙළසීම

වඩාත් ම ගෞරවනීය රැස්වීම් වන්නේ දැනුම ලබන හා දෙවියන් මෙනෙහි කිරීමේ රැස්වීම් ය, එබැවින් ආදම්ගේ පුත්‍රයා අතර ප්‍රභූවරයාණන් හා ප්‍රජාවේ ගුරුපියාණන්ගේ කතාව, ඉගැන්වීම් හා මග පෙන්වීම් මැදිහත් වන්නේ නම්, එය ඔබට කුමන බාධාවක් ද?

වැරදි කරන්නන්හට ප්‍රතිචාර දැක්වීම, නුගත් අයට ඉගැන්වීම, නො සැලකිලිමත් අය දිරිමත් කිරීම වැනි ක්‍රියාවන් තුළින් සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්තුමාණන්ගේ සහාව පිරිසිදු විය. එතුමාණන්ගේ නිවහන පිවිතුරු විය. යහ දේ හැර අන් කිසිවක් එතුමාණන්ගේ සහාවේ භාර ගනු නො ලැබීය.

අන් අය පවසන දේ ට අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) නිහඬව සිට සවන් දුන් නමුත්, කේලම් කීම කිසි විටෙක අනුමත කළේ නැත. අවලාද නැගීම, බොරු අපවාදය වැනි කිසිවක් එතුමාණෝ පිළිගත්තේ නැත. මෙ මඟින් අන් අයගේ ආත්ම ගෞරවයට හානි සිදු වීම එතුමාණෝ හෙළා දුටුහ.

උත්තාන් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සලාතය මෙහෙය වීම සඳහා නැගිට සිට,

‘මාලික් ඉබ්නු අද් දුහ්ජුම් කොහේ දැ යි?’ විමසූහ. එවිට තැනැත්තෙක්, ‘ඔහු අල්ලාහ් සහ ඔහුගේ දූතයාණන් ප්‍රිය නො කරන කුහකයෙකි’ යැයි පැවසුවේය. එවිට එතුමාණෝ: ‘එසේ සිදු නො කරන්න. අල්ලාහ්ගේ

තෘප්තිය පතා, 'ලා ඉලාහ ඉල්ලේලාහ්' යනුවෙන් ඔහු පවසා සිටිනු ඔබ නො දුටුවෙහි ද? සැබැවින් ම, කවරෙකු අල්ලාහ්ගේ පිළිගැනීම වෙනුවෙන් 'ලාඉලාහ ඉල්ලේලාහ්' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කරන්නේ ද, ඔහුට අපා ගින්න අල්ලාහ් තහනම් කළේය."

බොරු සාක්ෂි පැවසීම සහ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම ගැන සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්තුමාණෝ අවවාද කළහ.

අබු බකර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාලා අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පැවසූහ.

"පාපකම් අතර මහා පාපකම් කුමක්ද? යි ඔබ සැමට මම දන්වන්න ද?" අපි ද, "ඔව්" යැයි පිළිතුරු දුනිමු. "අල්ලාහ්ට සමානයන් තැබීම සහ දෙමාපියන්ට හිංසා කිරීම." යැයි පවසා, ඇල වී සිටි එතුමාණන් නැගිට වාඩි වී "දැනගන්න! බොරු සාක්ෂි පැවසීම ද, වේ." යැයි නැවත නැවතත්, 'එතුමාණන් නිහඬ නො වන්නේද?යි අප කියන තුරු ම එතුමාණෝ පවසමින් සිටියහ.

එතුමාණන් විශ්වාසීන්ගේ මෑණිය වන ආඉෂා(රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියට අධික ආදරය දැක් වූ නමුත් කේලම් කීම තහනම් කර, එහි හයානක ප්‍රතිවිපාකය ගැන පහදා දුන්න.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

"සරියියා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගේ කුරු භාවය ගැන සඳහන් කරමින් ඇය මෙහෙමයි මෙහෙමයි යනුවෙන් නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට පවසා සිටියෙමි.

ඇතැම් වාර්තාකරුවෝ එය ඇයගේ කොටභාවය ගැන අදහස් කරන්නේ යැයි පවසා සිටිති.

එවිට එතුමාණෝ: "ඔබ පැවසූ වදන මුහුදු ජලයේ මිශ්‍ර කළේ නම්, (මුළු මුහුදෙහි ම) එය මිශ්‍ර වී යනු ඇත." යැයි පැවසූහ.

තම සහෝදරයන්ගේ ගෞරවය ආරක්ෂා කරන්නන් හට නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ශුභාරංචි දන්වා මෙසේ පැවසූහ.

තම සහෝදරයා නැති තැනක යමෙක් ඔහුගේ ගෞරවය ආරක්ෂා කරන්නේ නම්, ඔහුව අපා ගින්නෙන් මුදවා ගැනීම අල්ලාහ් සතු වගකීම වන්නේය.

උත්තරීතර අල්ලාහ් ව අධික ලෙස මෙතෙහි කිරීම.

මෙම ප්‍රජාවේ පළමු පුහුණුකාර වක්තෘවරයාණන්හට දෙවිඳුන්ට නැමදුම් කිරීම හා හදවත ඔහු සමඟ සම්බන්ධ කිරීමත් සමඟ ම තවත් වැදගත් කරුණක් විය. එනම් එතුමාණන් අල්ලාහ්ව මෙතෙහි කිරීමෙන්, ඔහුට ප්‍රශංසා කිරීමෙන්, ඔහුට කෘතඥ වීමෙන්, පාපක්ෂමාව අයැද සිටීමෙන් හා පාපෝච්චාරණය කිරීමෙන් තොරව, කිසිදු වේලාවක් අත්හැරියේ නැත.

එතුමාණන් පෙර කළ සහ ඉදිරියේ කරන පාපයන් සඳහා සමාව ලබා ඇතත්, එතුමාණෝ කෘතවේදී ගැත්තකු, ස්තුතිවන්ත වක්තෘවරයකු සහ දෙවිඳුන්ට ප්‍රශංසා කරන දූතයකු වූහ. අල්ලාහ්ගේ සැබෑ තත්ත්වය එතුමාණන් හඳුනා ගත් අතර ඔහුට ප්‍රශංසා කර ඔහු වෙත යොමු වූහ. එම කාලයේ වටිනාකම හඳුනාගත් එතුමාණන් එයින් එල ලැබූ අතර දෙවිඳුන්ට අවනත වීමෙන් හා නැමදුම් කිරීමෙන් එම කාලය පූර්ණව ගත කිරීමට උනන්දු වූහ.

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

“සෑම අවස්ථාවකම අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) අල්ලාහ් ව මෙතෙහි කරමින් සිටියහ.”

ඉබ්නු අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හුමා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) හිඳ ගත් එක් සභාවක සිය වතාවක් මෙසේ පවසනු අපි ගණන් කළෙමු.

“රබ්බි-ග්ගිර්-ලී චතුබ්බි අලෙය්ය ඉන්තක අන්තත් තච්චාච්චර් රහිම්.”
(මාගේ පරමාධිපතියාණනි! ඔබ මට සමාව දෙන්න. මගේ පශ්චාත්තාපය පිළිගන්න. සැබැවින් ම ඔබ මහාකරුණික පශ්චාත්තාපය පිළිගන්නාය.)

අබ්බු හුරෙයිරා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.
අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ කළ ප්‍රකාශයට මම සවන් දුනිමි.

“අල්ලාහ් මත දිවුරා පවසමි. දිනකට හැත්තෑ වරකට අධිකව අල්ලාහ්ගෙන් සමාව අයැද ඔහු වෙත පශ්චාත්තාප වී යොමු වෙමි.”

ඉබ්නු උමර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.
අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) හිඳ ගත් එක් සභාවක සිය වතාවක් මෙසේ පවසනු අපි ගණන් කළෙමු.

“රබ්බි-ග්ගිර්-ලී චතුබ්බි අලෙය්ය ඉන්තක අන්තත් තච්චාච්චර් රහිම්.”
(මාගේ පරමාධිපතියාණනි! ඔබ මට සමාව දෙන්න. මගේ පශ්චාත්තාපය පිළිගන්න. සැබැවින් ම ඔබ මහාකරුණික පශ්චාත්තාපය පිළිගන්නාය.)

මුෂ්තවරුන්ගේ මෑණියක වන උම්මු සලාමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගේ නිවසේ, අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සිටින විට එතුමාණන් අධික ලෙස මෙසේ ප්‍රාර්ථනා කළ බව එතුමිය දන්වා සිටියි.

“යා මුකල්ලිබල් කුලුබ්, සබ්බිත් කල්බ් අලා දීනික” (හදවත් වෙනස් කරන්නාණනි! මගේ හදවත ඔබගේ දහමේ ස්ථාවර ලෙස තබනු මැනව්!)

අසල් වැසියෝ

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ අසල් වැසියෝ එතුමාණන්හට ගෞරවය දැක්වූහ. අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් විෂයයෙහි එම අසල්වැසියෝ වැදගත් ස්ථානයක් එතුමාණන්ට පිරිනැමූහ.

අලෙයිහිස් සලාතු වස්සලාම් තුමාණෝ මෙසේ පවසා සිටියහ.

“අසල්වැසියා තම උරුමක්කාරයා බවට පත් වනු ඇතැයි මා සිතන තරමට ජබ්රීල් (අලෙයිහිස් සලාම්) තුමා ඔවුන් ගැන මට උපදෙස් දෙමින් ම සිටියහ.”

අබු දර් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට උපදෙස් දුන් නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහිවසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ.

“අහෝ අබු දර්! ඔබ (නිවසේ) ව්‍යාංජනයක් පිසින්තේ නම්, එයට තවත් ජලය ස්වල්පයක් එකතු කර, එය අසල් වැසියන්ට ද, බෙදා දෙන්න.”

අසල් වැසියන්ට හිංසා කිරීම ගැන නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් අවවාද කළේ මෙසේය.

“තම අසල්වැසියාගෙන් ආරක්ෂාවක් නැති තැනැත්තා ස්වර්ගයට නො පිවිසෙනු ඇත.”

අසල් වැසියාට සුභ පැතුම් එකතු කරමින් ඔහු ගැන නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ.

“කවරෙකු අල්ලාහ් සහ අවසාන දිනය විශ්වාස කරන්නේ ද, ඔහු අසල්වැසියන්ට යහපත කරන්නේවා!”

යහපත් සහජීවනය

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්තා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

මිනිසෙකු පිළිබඳ ව යම් (වැරදි) කරුණක් නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හට දැන ගන්නට ලැබුණහොත්, එතුමා: “මේ කියන පුද්ගලයාට කුමක් සිදු වුණා ද?” යැයි (කිසිවෙකුගේ නම ප්‍රකාශ කරමින්) නො විමසා “මේ මේ පිරිසට කුමක් සිදු වුණා ද? යැයි එතුමාණෝ විමසා සිටියහ.

අනස් ඉබ්නු මාලික් (රළියල්ලාහු අන්තා) තුමා විසින් වාර්තා කරන ලදී. මිනිසෙක් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) වෙත පැමිණි අතර ඔහුට කහ පැහැති (කුංකුම) සලකුණක් තිබුණි. නබි (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මිනිසෙකු ඉදිරියේ ඔහු අකමැති දෙයක් ගැන සඳහන් කළේ කලාතුරකිනි, ඔහු පිටත්ව ගිය විට, එතුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ:

“මෙය සෝදා හරින ලෙස කවරෙකු හෝ ඔහුට කීවේ නම්!”

ඉබ්නු මස්ෆූද් (රළියල්ලාහු අන්තා) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පැවසූහ.

“අපායට පිවිසීම තහනම් කරන ලද තැනැත්තා එසේ නැතහොත් අපාය තහනම් වන තැනැත්තා කවුරුන් දැ? යි මා නුඹලාට දැන්විය යුතු නො වේ ද! (ජනයා සමඟ) මෘදු ලෙස සැහැල්ලුවෙන් සම්පව කටයුතු කරන තැනැත්තාට තහනම් වන්නේය.

වගකීම් (හිමිකම්) ඉටු කිරීම

මිනිසා ඉටු කළ යුතු වගකීම් බොහෝමයකි. එනම්, අල්ලාහ්ට හිමිවිය යුතු වගකීම්, පවුලට හිමි විය යුතු වගකීම්. තුන්වනුව තමන්ට හිමි විය යුතු වගකීම් හා සෙසු ගැත්තන්හට හිමිවිය වගකීම්.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් තම කාලය බෙදා වෙන් කර ගනිමින්, එම දිනයෙන් එල ලැබුවේ කෙසේද? බලන්න.

අනස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

කිදෙනෙක්ගෙන් සමන්විත පිරිසක් නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ නිවෙස්වලට පැමිණ, එතුමාණන්ගේ නැමදුම් සහ වතාවත් පිළිබඳ ව විමසුවෝය. ඔවුන්ට ඒ සම්බන්ධ තොරතුරු ලැබූ කල්හි ඔවුහු ඒවා අඩුවෙන් සිදු කරන බව සිතුවෝය. පසුව "පෙර කළ පාපයන් සහ පසු කරන පාපයන් සඳහා අල්ලාහ්ගෙන් සමාව ලැබූ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් පිළිබඳ බැලූ කල්හි අපි කොහෝදැ?"යි පවසා සිටියෝය.

ඔවුන්ගෙන් එක් අයෙක්, "මම නම්, රාත්‍රි නැමදුමෙහි නො කඩවා යෙදෙමි." යැයි ප්‍රකාශ කළේය.

තවත් අයෙක් "මම කාලය පුරාවට ම උපවාසයේ නිරත වෙමි. එය කඩ නො කරමි." යැයි ප්‍රකාශ කළේය.

තවත් මිනිසෙක් "මම කාන්තාවන්ගෙන් ඉවත්ව සිටිමි. කිසිදිනක මම විවාහ නො වෙමි." යැයි ප්‍රකාශ කළේය.

පසුව නබි (සල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ ඔවුන් වෙත පැමිණ මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

“නුඹලා මේ මේ අයුරින් ප්‍රකාශ කර සිටියෙනු ද? දැන ගනු! අල්ලාහ් මත දිවරා පවසමි. නුඹලාට වඩා අල්ලාහ් ගැන මම අධික ව බියවන්නෙක්මි. අල්ලාහ් කෙරෙහි අධික බිය බැතිමත්කමින් යුතුව කටයුතු කරන්නෙක්මි. මම උපවාසයේ යෙදෙමි. එය අත්හරිමි. මම නැමදුම් කරමි. නිදා ගනිමි. මම විවාහ කර ගනිමි. එහෙයින් කවරෙකු මාගේ මාර්ගයෙන් වූයේ ද, ඔහු මගේ කෙනෙක් නො වන්නේය.” යැයි පැවසූහ.

නබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ඉවසීම සහ විරත්වය

එතුමාණන්ගේ විරත්වය තුළ මෙම දහමට සහය වීම සහ සර්වබලධාරී අල්ලාහ්ගේ වදන මුදුන් පත් කරන කටයුතුවල පූර්ණ දායකත්වය හා උදාර කැපවීම විය. අල්ලාහ් එතුමාණන්ට පිරිනමා තිබූ ආශීර්වාදයන් ඒවායෙහි සුදුසු ස්ථානයේම තැබූහ.

මෙය ඒ ගැන ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමියගේ ප්‍රකාශයයි.

"අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයේ සටන් කළ අවස්ථාවන්හි හැර අන් කිසිම අවස්ථාවක එතුමාණන්ගේ අතින් කිසිවෙකුට පහර දී නැත. කිසිදු සේවකයෙකුට හෝ බිරියකට හෝ එසේ පහර දී නැත."

නබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ විරත්වය අතරින්: එතුමාණන් කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රයේ දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කළවුන් හා ඔවුන්ගේ ප්‍රධානීන් හමුවේ මෙම දහම ඉදිරිපත් කොට ඒ වෙත ඇරයුම් කිරීමේ දී තනි ව සිටින්න. එතුමාණන් අල්ලාහ් තමාට උපකාර කරන තෙක් නො සැලී ස්ථීරවය කටයුතු කළහ.

'මා සමඟ කිසිවෙක් නොමැත, මගේ මුළු සමාජය මට එරෙහි වී ඇත' යැයි කිසිවිටක විලාප දුන්නේ නැත. ඒ වෙනුවට අල්ලාහ් මත සියලු දේ භාර කර, ඔහු වෙත ම රැඳී සිටියහ. ප්‍රචාරක කටයුතු දියත් කළහ.

නබ් (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් මිනිසුන් අතරින් නිර්භීතම සහ වඩාත් ම අධිෂ්ඨානශීලී සහ ධෛර්ය සම්පන්න කෙනෙකු වූහ. එතුමාණන් ස්ථාවරව සිටිය දී මිනිස්සු පලා යන්නට වූවෝය.

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ නීරා නම් ගල් ලෙන තුළ වසර කිහිපයක් හුදකලාවේ රැඳී සිටින නැමදුම් කළහ. කිසිදු කරදරයක් එතුමාණන්ට අත් නොවීය. කුරෙයිෂිවරු එතුමාට එරෙහිව නැගී සිටියේ ද නැත. කිසිවෙක් සටන් කිරීමට පැමිණියේ නැත. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කළ කිසිවෙක් එතුමාට හානියක් සිදු කිරීමට ඉදිරිපත් වූයේ නැත. ඒ සියල්ල සිදු වූයේ එතුමාණන් ඒක දේවවාදය ප්‍රකාශ කොට, අල්ලාහ් පමණක් නමදින් නැගී ඔවුන්ට ඇරයුම් කිරීමෙන් පසුවය. දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෝ භාස්යයෙන් යුතුව මෙසේ ප්‍රකාශ කළෝය.

“ඔහු දෙව්වරුන් එක ම දෙවියෙකු ලෙස ඔහු පත් කළා ද?”

එය ඔවුන් තමන් අතර හා අල්ලාහ් අතර තැරවිකරුවන් වශයෙන් පිළිම යොදාගෙන සිටි බැවිණි. ඒ ගැන උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි:

“අපි ඔවුන් නමදිනුයේ ඔවුන් අපව අල්ලාහ් වෙත සමීප කරවනු පිණිසය.”

කෙසේ වෙතත් ඔවුන් තව්හීද් අර් රුබ්බියියා හෙවත් පාලන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් එක ම අල්ලාහ් යන සංකල්පය විශ්වාස කරමින් සිටියෝය.

“(නබ්වරය!) අහස්වලින් හා මහපොළොවෙන් ඔබලාට පෝෂණය දෙනුයේ කවුදැ?යි ඔබ විමසනු. 'අල්ලාහ්' යැයි ඔබ ම පවසනු. තවද, නියත වශයෙන් ම අප ද, එසේ නැතිනම් ඔබලා ද, යහමඟ මත හෝ එසේ නැතිනම් පැහැදිලි මුළාවෙහි සිටිනුයේ? (යැයි ඔබ විමසනු).”

මාගේ මුස්ලිම් සහෝදරය! ඇතැම් මුස්ලිම් රටවල්වල පැතිර පවතින මළවුන්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කිරීම, ඔවුන් මැදිහත් කරුවන් ලෙස යොදා ගැනීම, ඔවුන් වෙනුවෙන් භාරභාර කිරීම වැනි දේවත්වයට ආදේශ කරන කටයුතු පිළිබඳ මදක් සිතා බලන්න. ඔවුන් මෙලෙස ආදේශ තැබීමෙන් සහ ජීවමාන අල්ලාහ්ගේ ස්ථානයේ මියගිය ඇත්තන් පත් කිරීමෙන් අල්ලාහ් සමඟ ඔවුන්ට තිබූ සම්බන්ධතාව පවා කප්පාදු කර ගන්නා තත්වයට පත් වේ.

“සැබැවින් ම කවරෙකු අල්ලාහ්ට ආදේශ තබන්නේ ද, එවිට අල්ලාහ් ඔහුට ස්වර්ගය තහනම් කළේය. තවද, ඔහු ලැගුම් ගන්නා ස්ථානය නිරය වේ.”

එතුමාණන්ගේ නිවසේ සිට උතුරු දෙසින් පිහිටි කන්ද වෙත යොමු වී බලමු.

එය උහද් කන්දය. මෙය අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහ්නු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ විරත්වය එතුමාණන්ගේ ස්ථීරභාවය පෙන්වා දෙන දැවැන්ත සටනක් සිදු වූ තැනකි. එම දැවැන්ත සටනේ දී ඇති වූ තුවාල මත ඉවසීමෙන් එතුමාණෝ කටයුතු කළහ. එහි දී එතුමාණන්ගේ ගෞරවණීය මුහුණට පහරක් එල්ල වූ අතර එතුමාගේ දත් කැඩී, හිසට ද, පහරක් එල්ල විය.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් හට (සල්ලල්ලාහ්නු අලෙයිහි වසල්ලම්) සිදු වූ තුවාල පිළිබඳව සහල් ඉබ්නු සෑද් (රළියල්ලාහ්නු අන්හු) තුමා මෙලෙස වාර්තා කරයි.

අල්ලාහ් මත දිවුරා ප්‍රකාශ කරමි. ඔහුගේ දූතයාණන්ගේ (සල්ලල්ලාහ්නු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුවාලය සෝදා හැරියේ කවුරුන් දැ? යි ද, එයට ජලය

වක්කර සිටියේ කවුරුන් දැයි ද, එයට කවර දෙයකින් ප්‍රතිකාර කරනු ලැබුවේ දැයි ද, මම දනිමි.

"එම තුවාලය සෝදා හැරියේ එතුමාගේ දියණිය වන ආතිමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසිනි. ඒ සඳහා තම පලිහෙන් අවශ්‍ය ජලය පුරවා රැගෙනවිත් ජලය වක්කර සහය වූයේ අලි ඉබන් අබ් නාලිබ් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා විසිනි. එහෙත් රුධිරය වැඩියෙන් ගලන බව දුටු ආතිමා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය, පැදුරු කැල්ලක් පුලුස්සා, එහි අළු තුවාල මත දමා තදින් අල්ලා ගත් විට රුධිරය ගැල්ම නැවතුණි. නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ඉදිරි පස දත් සිඳුණි. එතුමාණන්ගේ හිස් වැස්ම හිස මත තිබිය දී කැඩී ගොස් තිබිණි."

හුනෙයිත් යුද්ධයේ දී නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට සිදු වූ දේ පිළිබඳව අල් අබ්බාස් (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි.

"මුස්ලිම්වරු පසුබසිමින් ගිය කල්හි අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) දේවත්වය ප්‍රතික්ෂේප කළ සතුරන් දෙසට තම ඔටුවා ඉදිරියටම දක්වමින් ගියහ. එම අවස්ථාවේ ඔටුවා පළා නො යනු පිණිස උගේ නාස් ලණුව මම අල්ලමින් ගියෙමි. එම අවස්ථාවේ එතුමාණන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

"සැබැවින් ම, මම නබ් වරයෙකි. එහි බොරුවක් නැත. මම අබ්දුල් මුත්තලිබ්ගේ පුත්‍රයා වෙමි."

වීර, දක්ෂ, ප්‍රසිද්ධ අශ්වාරෝහක අලි (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමා අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ගැන මෙසේ පවසයි.

“දෙපාර්ශවය ම ගැටී, සටන උග්‍ර තත්ත්වයට පත් වන විට, අපි නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් ගැන මහත් බියෙන් සිටියෙමු. එය සතුරු සේනාවට ඉතා සම්ප වී එතුමාණන් සටන් කරන තරමට අපි කිසිවෙකු සතුරාට ළඟා නො වූ බැවිනි.”

අරාබි අර්ධ ද්වීපය, සිරියාව සහ මුහුදෙන් එතෙර දේශයන් හි පමණක් නො ව, තම දේශයේ අස්සක් මුල්ලක් නොහැර සෑම තැනකම, අති උතුම් අල්ලාහ්ගේ අනුග්‍රහයෙන් ඉස්ලාමයේ ආලෝකය පැතිරුණි. නබි (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් දූවා සම්බන්ධව දැක් වූ ඉවසීම අපි සියලු දෙනා ම අනුගමනය කළ යුතු ආදර්ශය වේ.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පැවසූහ.

“අල්ලාහ් විෂයයෙහි මා තර්ජනයට ලක් වූ තරමට, වෙනත් කිසිවෙකු තර්ජනට ලක් වූයේ නැත. අල්ලාහ් විෂයයෙහි මම පීඩාවට ලක් වූ තරමට වෙනත් කිසිවෙකු පීඩාවට ලක් වූයේ නැත. දවල් රෑ දින තිහක් ගත විය. බිලාල්ගේ (රළියල්ලාහු අන්හු) කිහිල්ලේ සඟවා ගත හැකි ආහාර ප්‍රමාණය හැර, එක් ජීවියෙකුට පවා ප්‍රමාණවත් ආහාර වේලක් මට හෝ බිලාල්ට හෝ නො තිබිණ.”

අල්ලාහ් විසින් එතුමාණන්ට ලබා දුන් යුද ජයග්‍රහණයෙන් පසු “ගනීමත්” හෙවත් යුද පිටියේ හමු වූ භාණ්ඩ හා වෙනත් සම්පත් එතුමාණන්ට හිමි වූ නමුත් ඒවායින් දීනාරයක් හෝ දිර්හමයක් හෝ එතුමාණන් උරුම කර ගත්තේ නැත. එතුමාණන් උරුම කළේ දැනුමය. එය නබිත්වයේ උරුමයයි. මෙම උරුමයෙන් කවරෙකු හෝ ලබන්නට අපේක්ෂා කරන්නේ ද, ඔහු පෙරට යත්වා! උරුමය භුක්ති විඳිත්වා!

ආඉෂා (රළියල්ලාහු අන්හා) තුමිය විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී:

“නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කිසිදු දීනාරයක් හෝ දිර්හමයක් හෝ ඔටුවෙක් හෝ එඵවෙක් හෝ ඉතිරි කර ගියේ නැත. එමෙන් ම අන්තිම කැමැත්ත වශයෙන් කිසිදු උරුමයක් අත්හැර ගියේ ද, නැත.”

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ ප්‍රාර්ථනා.

ප්‍රාර්ථනාව යනු උතුම් නැමදුමකි. එය අති උතුම් අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙකු වෙත යොමු කිරීම සුදුසු වන්නේ නැත.

තවදුරටත් ප්‍රාර්ථනාව යනු තම අසරණකම අල්ලාහ් වෙත ප්‍රකාශ කිරීම හා තමාට කිසිදු බලයක් හෝ හැරීමක් හෝ නොමැති බව ප්‍රකාශ කිරීමකි. එය ගැතිභාවයේ සලකුණයි. එය මිනිසාගේ නො හැකියාව අඟවන්නකි. සර්වබලධාරී අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කිරීම ඔහු වෙත යහපත හා ත්‍යාගශීලීත්වය එකතු කිරීම යනාදිය එහි අර්ථවත් වේ.

එ නිසාවෙන් අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) මෙසේ ප්‍රකාශ කළහ.

“ප්‍රාර්ථනාව යනු නැමදුමේ (සාරය වේ).”

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ යටහත් පහත් බවින් නිහතමානීව අධික ලෙස ප්‍රාර්ථනා කරන්නෙකු වූහ. සර්වබලධාරී අල්ලාහ් වෙත තම අසරණභාවය හා අවශ්‍යතාව ඉදිරිපත් කළහ.

එතුමාණන්ගේ තවත් ප්‍රාර්ථනාවක් වූයේ,

اللهم أصلح لي ديني الذي هو عصمة أمر، وأصلح لي دنياي التي فيها معاشي، وأصلح لي آخري التي إليه معادي، واجعل الحياة زيادة لي في كل خير، واجعل الموت راحة لي من كل شر

"මාගේ පරමාධිපතියාණනි! මාගේ කටයුතුවලට ආරක්ෂාවක් වන මාගේ දහම මට විධිමත් කර දෙනු මැනව! මාගේ ජීවිතය රඳා පවතින මෙලොව මට විධිමත් කර දෙනු මැනව! මා ආපසු හැරී යන මතු ලොව ද, මට විධිමත් කර දෙනු මැනව! මාගේ ජීවිතය සියලු හොඳ දේ කිරීමෙහි දීර්ඝ කර දෙන මැනව! සියලු නරක දැයින් මිදී සුවපත් ලබන්නට මට මරණය දෙනු මැනව!"

එතුමාණන්ගේ තවත් ප්‍රාර්ථනාවක් මෙසේය.

اللهم عالم الغيب والشهادة فاطر السموات والأرض، رب كل شيء ومليكه، أشهد أن لا إله إلا أنت أعوذ بك من شر نفسي، ومن شر الشيطان وشركه وأن أقترف على نفسي سوءًا أو أجره إلى مسلم

"සියලු අභ්‍යන්තර හා බාහිර දේ ගැන දන්නා, මහපොලොව සහ අහස් නිර්මාණය කළ දෙවිඳුනි! සියලු දැනී පරමාධිපතියාණනි! භාරකරුවාණනි! ඔබ හැර නැමදුමට සුදුසු වෙනත් කිසිදු දෙවියකු නොමැති බව මම සාක්ෂි දරමි. මා තුළින් ඇතිවන හානියෙන් සහ ෂෙයිතාන් ගෙන් සිදු වන හානියෙන් ද, නුඹට සමාන තැබීම මඟින් සිදු වන පාපයෙන් ද, මෙම පාපය තවත් මුස්ලිම් වරයෙකුට පැවරීමින් සිදු වන පාපයෙන් ද, මම ඔබෙන් ආරක්ෂාව පතමි."

එතුමාණන්ගේ තවත් ප්‍රාර්ථනාවක් මෙසේය.

اللهم اكفني بحلالك عن حرامك وأغنني بفضلك عن سواك

“මාගේ පරමාධිපතියාණනි! ඔබ තහනම් කළ දැයින් මා ඉවත් කොට, ඔබ අනුමත කළ දැයින් සැහීමට පත් වීම සඳහා ආශීර්වාද කරනු මැනව! ඔබ හැර අන් කිසිවෙකුගෙන් උපකාර පැතීමේ අවශ්‍යතාවෙන් මා මුදවා ගනු මැනව!”

සර්වබලධාරී අල්ලාහ් වෙනුවෙන් ආයාචනා කළ එතුමාණන්ගේ තවත් ප්‍රාර්ථනාවක් මෙසේය.

اللهم اغفر لي وارحمني وألحني بالرفيق الأعلى

“මාගේ පරමාධියාණනි! මට සමාව දෙනු මැනව! මට කරුණා කරනු මැනව!. උසස් මිත්‍රයා සමඟ මා එකතු කරනු මැනව!”

තබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ සතුවින් පිරුණු මෙන් ම දුකින් පිරුණු අවස්ථාවන්හි පවා අල්ලාහ් වෙත අධික ලෙස ප්‍රාර්ථනාවේ යෙදුණහ. බද්ල් යුද පිටියේ ප්‍රතික්ෂේප කළවුන් පරාජයට පත් වී, මුස්ලිම්වරුන්ට විජයග්‍රහණය ලබා දෙන තුරු, තම උරහිස මත තිබුණු සඵඵ පොළොව මත ලිස්සී වැටෙන තරමට දැන් ඔසවා එතුමාණෝ ප්‍රාර්ථනා කළහ.

එතුමාණන් තමන්ට පමණක් නො ව, තම පවුලේ අය වෙනුවෙන් ද, තම හිතමිතුරන් වෙනුවෙන් ද, පොදුවේ සියලු මුස්ලිම්වරුන් වෙනුවෙන් ද, ප්‍රාර්ථනා කළහ.

නැරඹුමේ අවසානය.

අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ හදීස් පිළිබඳ ව, එතුමාණන්ගේ උතුම් ජීවන රටාව පිළිබඳ ව, එතුමාණන්ගේ කැපවීම් හා එතුමාණන් මුහුණ දුන් පරීක්ෂණ පිළිබඳ ව විස්තර දැන ගැනීමෙන් පසු:

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ වෙනුවෙන් අප විසින් ඉටු කළ යුතු අනිවාර්ය වගකීම් ඇත. එය කුසල ක්‍රියාවන් සම්පූර්ණ කර, එතුමාණන්ගේ නිවැරදි මාර්ගය පිළිපැදීමෙනි.

එතුමාණන් වෙනුවෙන් එතුමාණන්ගේ ප්‍රජාව ඉටු කළ යුතු යුතුකම් වනුයේ:

නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් කෙරෙහි ස්ථිර විශ්වාසය තබා, එතුමාණන් රැගෙන ආ සියලු දේ වදනින් හා ක්‍රියාවෙන් සැබෑ කිරීම. නබ් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ට අවනත වී, එතුමාණන්ට පිටුපෑමෙන් වැළකී සිටීම අනිවාර්යය වගකීමකි.

එතුමාණන් වෙතින් තීන්දු පැතීම හා එතුමාණන්ගේ තීන්දු පිළිගෙන සෑහීමට පත් වීම.

කිසිදු අතිශයෝක්තියක් හෝ අඩුවක් කිරීමක් හෝ නොමැතිව එතුමාණන්ගේ නිලය ඒ තත්ත්වයේ ම තබා ක්‍රියා කිරීම.

එතුමාණන් අනුගමනය කර, සියලු විෂයයන් හි එතුමාණන් ව ආදර්ශයක් හා පෙර උදාහරණයක් බවට පත් කර ගැනීම.

පවුලට, වස්තුවට, දරුවන්ට හා සෙසු සියලු මිනිසුන්ට වඩා අධික ව එතුමාණන් වෙත ආදරය දැක්වීම.

එතුමාණන්ට ගරු කිරීම, එතුමාණන් මහිමයට පත් කිරීම, එතුමාණන්ගේ දහමට උපකාර කිරීම, එතුමාණන්ගේ පිළිවෙතින් දුරස් නො වී එය මුස්ලිම් සමාජය අතර ජීවමාන බවට පත් කිරීම. එතුමාණන්ගේ හිතමිතුරන්හට ආදරය කිරීම. ඔවුන් පිළිගැනීම ඔවුන්ට මඩ ගැසීමෙන් වැළකී සිටීම. ඔවුන්ගේ ඉතිහාසය කියවා බැලීම.

එතුමාණන් හට ආදරය දැක්වීමේ තවත් කරුණක් වන්නේ එතුමාණන් කෙරෙහි සලවාත් පැවසීමයි.

උත්තරීතර අල්ලාහ් මෙසේ ප්‍රකාශ කරයි.

"සැබැවින් ම අල්ලාහ් සහ ඔහුගේ මලක්වරු නබි වෙත සලාම් පවසති. එහෙයින් විශ්වාස කළවුණි! නුඹලා ද, එතුමා වෙත සලවාත් පවසනු සලාම් පවසනු."

නබි (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පවසා සිටියහ.

"ඔබ ගෙවන දින අතරින් වඩාත් උතුම් ම දිනය වනුයේ ජුමුආ දිනය හෙවත් සිකුරාදා දිනයයි. එදින ආදම් නිර්මාණය කරනු ලැබීය. එමෙන් ම සූර් හෙවත් හොරණුව නාද කරනු ලබන්නේ ද, එදිනය. එහි දී සිහිමුර්ජා වී වැටෙනු ඇත. එබැවින් එදින අධික ලෙස සලවාත් පවසනු. සැබැවින් ම ඔබගේ සලවාතයන් මා වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ." එවිට මිනිසෙක් "අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ඔබතුමාණන් දිරාපත් වී ගිය පසු ඔබතුමාණන්ට අපගේ සලවාතය පෙන්වනු ලබන්නේ කෙසේ ද?"

යැයි විමසුවේය. එවිට එතුමාණෝ “නබිවරුන්ගේ සිරුර කා දමන්නට අල්ලාහ් මහ පොළොවට තහනම් කර ඇත.” යනුවෙන් පිළිතුරු දුන්හ.

එම ගෞරවනීය නබිවරයාගේ යුතුකම් ඉටු කිරීමේදී නො මසුරු වීම මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සමූහයා වන අපගේ යුතුකමකි.

එතුමාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පවසා සිටියහ.

“කවරෙකු ඉදිරියේ මා සිහිපත් කරනු ලැබූ විට, ඔහු මා හට සලවාත් නො පැවසුවේ ද, ඔහු මසුරෙකි.”

එතුමාණෝ (සල්ලල්ලාහු අලයිහි වසල්ලම්) මෙසේ පවසා සිටියහ.

අල්ලාහ්ව මෙනෙහි කිරීමකින් හා ඔවුන්ගේ නබිවරයාණන් කෙරෙහි සලවාත් පැවැසීමකින් තොරව යම් කිසි පිරිසක් යම් සභාවක අසුන් ගත්තේ ද, ඔවුන්ට (අල්ලාහ්ගෙන්) අලාභයක් ම සිදුවෙනු ඇත. ඔහු කැමති නම් ඔවුන්ට දඬුවම් කරයි. ඔහු කැමති නම් ඔවුන්ට සමාව දෙයි.

සම ගැනීම

කීකරුකම මත පදනම්ව, දේව විශ්වාසයෙන් පිරුණු මේ නිවසින් අපි පිටව යන්නෙමු. කවරෙකු සාර්ථකත්වය පතන්නේ ද, ඔහුට ගුරුවරයෙකු වශයෙන් ද, කවරෙකු යහ මාර්ගය සොයන්නේ ද, ඔහුට සෘජු මාර්ගයක් වශයෙන් ද, එතුමාණන් බැබළේ.

අපගේ පැරණි විද්වතුන් හා පඬිවරුන් සමඟත් මෙම මහඟු පිළිවෙත අනුගමනය කිරීම සඳහා ඔවුන් දැක්වූ උනන්දුවත් සමඟත් අප නතර වන්නෙමු. යහපත් සැනසුමක් සහ අලංකාර අනුකරණයක් අල්ලාහ් අපට ආශීර්වාද කරනු ඇත.

අන්ලුස් සුන්නාහි ඉමාම්වරයකු වන අන්මද් ඉබ්නු හම්බල් (රහ්මහුල්ලාහ්) මෙලෙස ප්‍රකාශ කරයි.

“කිසියම් හදිසයක් වේවා එම හදිසය අනුව කටයුතු කිරීමෙන් පසුව මිස එය මම නො ලිව්වෙමි.”

නබ් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් හිජාමා ප්‍රතිකාරය ලබා, අබු තය්බා (රළියල්ලාහු අන්හු) තුමාට දිනාරයක් ගෙවා, මා අසමිත් ගමන් ගත්තේය. ඒ අනුව මම ද, හිජාමා ප්‍රතිකාරය ලබා ගත් අවස්ථාවේ එක් දිනාරයක් හිජාමා කළ තැනැත්තාට ගෙව්වෙමි.

අබ්දුර් රහ්මාන් ඉබ්නු මහ්දි විසින් මෙසේ වාර්තා කරන ලදී.

සූෆ් යාන් තුමා පවසා සිටි හදිසයකට මම සවන් දුන්නෙමි. එතුමා: “අල්ලාහ්ගේ දූතයාණන් (සල්ලේලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් විසින් කවර හදිසයක් හෝ අසන්නට ලැබුණේ නම්, එය සඳහන් කළ ආකාරයෙන් ම එක් වරක් හෝ ක්‍රියා නො කර සිටියේ නැත.”

මුස්ලිම් ඉබ්නු යසාර් තුමා මෙසේ විසින් මෙසේ දන්වා සිටියි.

“පාවහන් ගලවා සලාත් කිරීම මට පහසු වුව ද, පාවහන් පැළඳ මම සලාත් ඉටු කරමි. එ මගින් මම බලාපොරොත්තු වනුයේ නබි පිළිවෙත පිළිපැදීම හැර වෙනත් කිසිවක් නො වේ.”

හිතවත් සහෝදරයා! අවසාන වශයෙන් වැදගත් හදිසක් මම මෙහි සඳහන් කරමි.

නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ.

“ප්‍රතික්ෂේප කළවුන් හැර මගේ සමාජයේ සෙසු සෑම කෙනෙකු ම ස්වර්ගයට පිවිසෙති.” එවිට (එහි සිටි පිරිස) අහෝ අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි! ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් කවුරුන් දැ?” යි විමසුවෝය. එවිට එතුමාණෝ “මට කීකරු වූ තැනැත්තා ස්වර්ග ගත වේ. මට අකීකරු වූ තැනැත්තා ප්‍රතික්ෂේප කළ අය වේ.” යනුවෙන් පිළිතුරු දුන්හ.

අහෝ දෙවිදාණනි! ඔබගේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් වෙත ආදරය කරන්නට අපට ආශීර්වාද කරනු මැනව! නොමඟ ගියවුන් සහ නොමඟ යවන්නන්ගේ මාර්ගය මත නො ව, සෘජු මාර්ගයට එකඟ ව ඒ මත ගමන් කරන්නට අපට මඟ පෙන්වනු මැනව!

අහෝ දෙවිදාණනි! මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්හට රාත්‍රියෙහි හා දහවලෙහි මාරුවෙන් මාරුව ආශීර්වාද කරනු මැනව! මෙතෙහි කරන දැහැමියන් මෙතෙහි කර සිටින දැයින් ද, මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) ආශීර්වාද කරනු මැනව!

අහෝ දෙවිදාණනි! උසස්තම ෆිර්දවුස් ස්වර්ගයේ අපගේ නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන් සමඟ අපව ද, රැස් කරනු

මැනව! එතුමාණන් දැක ගැනීමෙන්, එතුමාණන්ට දෙනු ලැබූ ජලාශයේ ජලය පානය කිරීමෙන් අපගේ නෙතට සිසිල ගෙන දෙනු මැනව!

අපගේ නබි මුහම්මද් (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ටත් එතුමාණන්ගේ පවුලේ ඥාතී හිතමිතුරන් ඇතුළු සියලු දෙනා හටත් අල්ලාහ්ගේ සාමය හා ශාන්තිය හිමි වේවා!

පටුන

පෙරවදන.....	3
හමු වීම	7
ගමන	11
නිවස තුළ.....	19
යුදමය කටයුතුවල දී	21
සමීපතම ඥාතීන්.....	22
තම නිවසේ:.....	26
ආදර්ශය සහ ලක්ෂණ	30
නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ දියණියන්	35
බිරිය සමඟ කටයුතු කිරීම	40
බහු විවාහය.....	45
නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) විනිඵ තහළ කළ ආකාරය.	50
නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ නින්ද	54
රාත්‍රී නැමදුම	57
නිවසෙහි අමතර නැමදුම් ඉටුකිරීම.....	62
නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි සල්ලම්) තුමාණන්ගේ ඇඬීම.....	64
නිහතමානිභාවය.....	66
නබි (සල්ලල්ලාහු අලෙයිහි වසල්ලම්) තුමාණන්ගේ සේවකයා.....	70

තයාග හා ආගන්තුක සත්කාර.....	73
කුඩා දරුවන්ට කාරුණික වීම.....	79
ආදරය, කරුණාව සහ ඉවසීම.....	85
සල්ලේලාහු අලයිහි වසල්ලම්තුමාණන්ගේ ආහාරය	94
අන් අයගේ ආත්ම ගෞරවය කෙළසීම	101
උත්තරීතර අල්ලාහ් ව අධික ලෙස මෙනෙහි කිරීම.....	104
අසල් වැසියෝ	107
යහපත් සහජීවනය	108
වගකීම් (හිමිකම්) ඉටු කිරීම	109
ඉවසීම සහ විරත්වය.....	111
නැරඹුමේ අවසානය.	119
සමු ගැනීම	122